

Ndë'ë bëntsa'u ra poshtë

Jesús guni'i guëdchini Espíritu Santo

1 La'ni primëre librë nabëquëa'a lul, Teófilo, bëquëa'a lo quë nabë'në Jesús nu lo quë nabëlua'a më dizdë nabëdchini më guédchiliu hashtë iurë be'pi më gube'e. ²Antsë güe'pi më gube'e gulezë më poshtë shtë më. Espíritu Santo bë'në compa'ni lë'ë Jesús parë guni'i më lu ra poshtë guadë dchi'ni nabëa'nënú rai'. ³Tsana gudëdë guti Jesús, lo mizme lë'ë më bëlua'alú më lu ra poshtë tal zíquësë nabani më. Nu durantë cuarenta dzë guagla'guë bëlua'alú më lu rai'. Zihani cusë bë'në më lu rai'. Biadi'dzënú më lë'ë rai' lla mudë tsuté mënë nezë lu gube'e catë rribë'a Dios të gac salvar rall.

⁴Iurë nianá zuga'anú Jesús lë'ë ra poshtë, guni'i më lu rai' adë guë'rú'udi'i rai' ciudá Jerusalén. Repi më:

—Gulë cuezë ndë'ë hashtë guëdchini Espíritu Santo ziquë guni'i Shtada lu të, purquë guni'i Shtada nu na gunia'a lu të, guëshe'ldë më Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë të. ⁵Verdá Juan Bautista bëchu'bë nís'i ra mënë con nisë perë la'ni sëbëldá dzë lë'ë më

guëzunë më ldu'u të con pudërë shtë Espíritu Santo. Guëdchini më parë cuezënúhi' lë'ë të.

Jesús be'pi parë gube'e

⁶Iurë zunú Jesús ra poshtë, guna'bë di'dzë rai' lu më:

—Dadë, çpë hia bëga'a iurë parë guëcubi naciuni Israel ziquë nahin antsë?

⁷Perë Jesús repi lu rai':

—Adë rúnëdi'i tucarë gac bë'a të guc gaquin. Adë rúnëdi'i tucarë gac bë'a të pë dzë Shtada gunë ra cusë rë' purquë niétiquë lë'ë më napë më cuendë pë tiempë guëcubin. ⁸Perë iurë guëdchini Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë të, lë'i' guënë'ei' pudërë parë gac të firmë; tsagni'inú të ra mënë grë ra cusë naganá të bëna. Guëni'i të lu ra më Jerusalén nu guzia'a të regiuni shtë Judea nu regiuni shtë Samaria hashtë lúltimë guë'dchi catë rialú guë'dchiliu.

⁹Iurë gualú biadi'dzënú Jesús ra poshtë, mientras rbi'a rai' lu më, be'pi më gube'e. Gunitilú më la'ni shcahi. Dizdë iurní adë gunádi'i rai' lu Jesús.

¹⁰Nianá rbi'a ra poshtë nezë lu gube'e, be'pi Jesús. De repëntë guná rai' chupë ianglë zuga'a cula'ni rai'; nacu ianglë lari naquichi. ¹¹Repi ianglë lu rai':

—Lë'ë të më Galilea, ÷pëzielú rbi'a të lu gube'e? purquë Jesús naguná të be'pi lu gube'e, lo mizmë lë'ë më guëabrí stubi vuetë tal zíquësë guná të be'pi më. Zni guëabrí më stubi.

Matías bëu' lugar shtë Judas

¹²Iurní bietë rai' lu dani nalë Olivos. Bëabrí rai' parë Jerusalén. Rëa'në Jerusalén guëlla' parë dani Olivos tubi distanci de tubi kilómetro. ¹³Iurë bédchini rai' Jerusalén, bëá rai' hiu'u catë quërelde rai'. Be'pi rai' hashtë guia'a segundë pisë catë na tubi cuartë ru'bë. Grë ra nabëagrí lë rai': Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Jacobo llga'në Alfeo. Nu zuga'a Simón nanapë llëru'bë ánimo parë lëy shtë Moisés. Tambiën zuga'a Judas shini Jacobo. ¹⁴Grë ra më rë' bédëá rai' tubsë parë ruadi'dzënú rai' Dios. Nu ra bëchi Jesús nu María, shni'a më, bédëá rai' con sëbëldá ra na'a; bédëá rai' nga'li.

¹⁵Dzë ni Pedro guasuldí guëláu ladi grë nazubëga'a ndë. Na rall zíquë tubi gahiu'a galdë mënë nagualdí ldu'i diza'quë shtë Jesús. Guni'i Pedro lu rai':

¹⁶—Rnia'a lu të iurne' cumë zíquë bëcha, napë quë guc cumplir nabëquë'ë David. Espíritu Santo bë'në compa'ni lë'ë David tsana bëquë'ëi' la'ni Sagradas Escrituras ra cusë nabë'në Judas purquë Judas guanull ra mënë parë guna'zi rall Jesús. ¹⁷Guc Judas tubi sa' na'a iurë guzënú na'a lë'ë Jesús. Jesús gudili lë'ëll nu gúquëll tubi shini gusë'dë më parë bënëll dchi'ni con

lë'ë na'a, ¹⁸perë bënëll duldë. Con dumí nabëtuu' Judas lë'ë Jesús, guasi'i ra mënë tubi ldë guiu'u lachi. Lo mizmë lugar ni gulaguë Judas rguëc Judas. Nu gutsë lá'nill; bëru'u grë llëguëz'í'all. ¹⁹Ra më Jerusalén bini rall pë guc con Judas nu gululé rall lachi ni Acéldama según dizë shtëné rall. Rni'i rall, Lachi Catë Bëll'ë Rënë.

²⁰Guni'i zac Pedro:

—Guc cumplir narni'i la'ni librë Salmos. Rni'i librë ni zndë'ë:
Guëa'nëgá lídchill,
nu adë guëdzélëdi'i chu
guëquërelde lídchill.
Guëdzëlë stubi naguëu'
shlugárell, tubi nagunë
dichi'ni.

²¹'Ze'dë naldë ra nguii naquëhunë compa'ni lë'ë na'a lu guëdubi tiempë naguzënú na'a Dadë Jesús. ²²Ze'dë naldë rall dizdë nabëchu'bë nisë Juan lë'ë Jesús nu hashtë tsana lë'ë më be'pi gube'e. Rqui'ni guëdili hia'a stubi nguii; guëu' nguii ni shlugar Judas. Rqui'ni tubi naná testigu de quë guashtë Jesús ladi ra tégulë.

²³Iurní gudili rai' chupë nguii naze'dë naldë lë'ë rai' dizdë naguzënú rai' Jesús. Túbill lë José nu lëll Barsabás. Nu napë stubi lëll Justo; tsunë lëll. Stúbill lë Matías. ²⁴Iurní grë rai' biadi'dzënú rai' Dios:
—Dadë, lë'ël nanël lla na la'ni ldu'u grë nguii; por voluntá shtënël bëlua'a guadë de chupë nguii rë' gáquëll poshtë; gúnëll shchí'nil con lë'ë na'a ²⁵purquë Judas bëniti. Bësëa'nëgall shchí'nil. Por duldë nabënëll, zëagzëll lugar shtëné cashtigu. Gabildi bë'në tucárell.

²⁶Iurní gudchitè rai' guè'è dado nia'a chu guèru'unú poshtë. Bè'nè tucarè Matías. Iurní lueguè bèu'll ladi ra poshtë parè bèzá rai' chi'bè chupè.

Tsana bédchini Espíritu Santo

2 Tsana bédchini laní Pentecostés, grè ra poshtë nu ra narialdí ldu'i diza'què, bédèá rall tubsè lugar. ²De repèntè bini rai' tubi ruidè nabèru'u nezè lu gube'e ziquè ridè tubi mbè dushè. Gubé guèdubi la'ni hiu'u catè zubè rai'. ³Iurní bédchini llni guèc rai'. Cadè túbi' rlua'ain ziquè tubi be'lè cadè lè'è ra nazubè la'ni hiu'u. ⁴Grè rai' bè'nè recibir Espíritu Santo la'ni ldu'u rai' parè cuezénú mè lè'è rai'. Espíritu Santo bèzuné ldu'u rai' nu bédé'èi' pudèrè tè guadi'dzè rai' stubi dizé nadè ráquèdi'i rai'.

⁵Dzè ni guquèrèldè zihani israelitè ciudá Jerusalén. Bédchini rall de grè naciuni shtë guédchiliu. Rialdí ldu'u rall shti'dzè Dios nu runè rall cumplir creenci shtë mènè israelitè. ⁶Iurè bini rall ruidè nagu' nga'li, bédèá rall nu adè bédzélèdi'i rall pè nihunè rall purquè cadè lè'è rall bini rall dizé shtënè rall. ⁷Nalé bédzèguèè' ldu'u rall. Guasé ldu'u rall; guni'i lu sa' rall:

—¿Pè lè'èdi'i mè Galilea grè ra ndè'è naquèadi'dzè? ⁸¿Llallè bè'nè rall rac rall ruadi'dzè rall dizé shtë hia'a? ⁹purquè ndè'è zè'pa'a zihani guè'dchi nu naciuni. Ndè'è ze'dè mènè shtënè Partia. Ze'dè mènè shtënè Media. Ze'dè mènè shtënè Elam. Ze'dè mènè shtënè Mesopotamia. Ze'dè mènè shtënè Judea. Ze'dè mènè shtënè

Capadocia. Ze'dè mènè shtënè Ponto. Ze'dè mènè shtënè Asia.

¹⁰Nu ze'dè mènè shtënè Frigia. Ze'dè ra mènè shtënè Panfilia nu Egipto. Ze'dè ra mènè lugar shtënè Africa narèa'nè más zitu què Cirene. Nu entrè lè'è hia'a nanú ra israelitè nanapè derechè ziquè mènè rumanè; quèrèldè rall ndè'è. Stubi shcua'a mènè gualdí ldu'u rall creenci shtënè ra israelitè.

¹¹También nanú ra mènè naze'dè tubi dani nalè Creta nazubè la'ni nisèdu'u. Nu ze'dè ra mènè Arabia, perè grè hia'a rini hia'a quèadi'dzè ra mènè Galilea con dizé shtëna'a. Quèadi'dzè rall milagrè nu cusè za'què nabè'nè Dios parè ra mènè.

¹²Grétè' mènè Jerusalén rdzèguèè' ldu'u rall; adè bédzélèdi'i rall pè gunè rall. Rni'i lu sa' rall:

—¿Pè runè cuntienè ra cusè rè'?

¹³Perè stubi tantè rall bè'nè rall burnè; guni'i rall:

—Rzuu'dchi ra tuntè rè'.

Lo què naguni'i Pedro lu ra mènè

¹⁴Iurní guasuldí Pedro con guèzá chi'bè tubi poshtë. Guni'i Pedro lu mènè; fuertè guni'i':

—Lè'è tè mè Judea nu grè ra mènè naquèrèldè Jerusalén, gulè bèquè diaguè lo què narnia'a lu tè iurne' parè gac bè'a tè. ¹⁵Ni tubi na'a adè rzuu'dchidi'i na'a cumè ziquè runè tè shgabè tè. Nané tè ni tubi chu rzuu'dchidi'i rquè guè'è rsili. ¹⁶Más ndè'è ra cusè nanguná tè iurne', bèquè'è Joel tiempè guahietè; bèquè'èi' shcuendè lo què naguèr gac. Joel guni'i shti'dzè Dios zdè'è:

¹⁷ Lúltimē dzē guēshe'lda Espíritu Santo parē cuezēnúhi' grē mēnē narēta' lu guédchiliu. Llga'nē ra mēnē nu shtsa'pē rall guadi'dzē rall shti'dza. Lē'ē rall guēná rall cusē naguēr gac nu nagudēdē gac. Nu mēgulē guēná rall cusē naguēni'i shca'ldē rall.

¹⁸ Dzē ni guēshe'lda Espíritu Santo parē cuezēnúhi' nguii nu ra na'a narzu'bē diaguē shti'dza. Guadi'dzē rall zihani cusē cumē ziquē guni'i ra shmuza guahietē.

¹⁹ Guia'a lu gube'e guēlu'ahia cusē natsasē ldu'u mēnē, nu guetē lu guédchiliu guēshe'lda ra sēni nadzē'bē cumē ziquē rēnē, be'lē nu tsasē ra shcahi cumē ziquē gushē.

²⁰ Guē'au lu ngubidzē guēcahi. Nu mbehu guēac ziquē na rēnē, antsē guēdchini mē. Dzē ni guēdchini mē con llēru'bē pudērē nu llni shtēnē mē.

²¹ Nu grē ra mēnē narna'bē lu mē, gac salvar rall.

²² Lē'ē tē mē israelitē, gulē bēquē diaguē iurne' lo quē narnia'a lu tē. Dios bē'nē zihani milagrē lu guédchiliu. Bē'nē mē cusē ru'bē por Jesús, mē Nazaret, parē guēná tē nu parē guēdē'ē tē cuendē de quē Jesús na el quē nabēshe'ldē Dios. Hia lē'ē tē nanē tē ndē'ē. ²³ Perē gulē guná, tsana gac intriegu Jesús guia'a tē, bia'a tē lē'ē mē prēsi. Bē'nē tē intriegu lē'ē mē lu ra nguii mal parē gudini rall lē'ē mē. Bēquē'ē rall lē'ē mē lu cruz

perē dizdē antsē, ni na voluntá shtē Dios purquē hia zni ze'dē mē gati mē lu guédchiliu. ²⁴ Perē tsana guti Jesús, bēldishtē Dios lē'ē mē ladi ra tēgulē. Adē bē'nē galguti gan nasēa'nē lē'ē mē purquē napē mē pudērē parē guashtē mē ladi ra tēgulē. ²⁵ Guahietē bēquē'ē rēy David shcuendē Jesús zdē'ē:

Siemprē rnahia lu Dadē.
Cabezēnuhia lē'ē mē, nu lē'ē mē cabezē ladē ldi shtēna.
Con lē'ē mē adē chu guēsēn'f'bid'i' na.

²⁶ Por ni nanú nilli ldua'a nu biadi'dza ra diza'quē nabēsēquitē ldu'u ra mēnē. Rialdí ldua'a si talē gatia, guēzi'i ldua'a.
Adē bē gáquēdi'i shcuerna,

²⁷ purquē lē'ēl adē guēsēá'nēdi'il shcuerna ladi ra tēgulē.
Nu adē guēsá'nēdi'il gau guiu'u shcuerna purquē nahia shínil narac shtú'ul.

²⁸ Bēlua'a na nezē za'quē catē nezē napa vidē sin fin.
Nalē rquitē ldua'a iurē guēquērelēdēnúa lē'ēl.

²⁹ Rnia'a lu tē Dadē, cusē clarē nahin. Shtadē guēlú hia'a David, gúti' nu bēgá'chi'. Pues catē naga'a ba'a shtēhi' grē hia'a nanē hia'a catē naga'a ba'a. ³⁰ Perē gac David muzē shtē Dios nu biadi'dzi' shti'dzē mē. Bēquē'ē David lo quē naguc con Jesús. Dios guni'i lu David; bē'nē mē prometer nu bē'nē mē jurar de quē tubi shini David gac Rēy. Guērulē shini David, Cristo nu guēnibē'ai' cumē ziquē gunibē'a David. ³¹ David cumē ziquē gunáhi' lo quē nagac cumplir dizdē antsē,

biadí'dzi' shcuendë lla tsashtë Jesús ladi ra tégulë. Nu guni'i David adë guësëa'nëgá Dios lë'ë Jesús ladi ra tégulë, nilë shcuerpë më adë guëá'nëdi'i la'ni ba'a parë adë gáudi'i guiu'u lë'ë më. ³²Dios bëldishtë lë'ë Jesús ladi ra tégulë, el mizmë Jesús nagudini të. Na na'a testigu de quë guti Jesús nu nabani më iurne'. ³³Por voluntá shtë Dios guzubë më ladë ldi shtë më, nu bédë'ë Dios Espíritu Santo parë Jesús ziquë bè'në më prometer antsë. Bédë'ë Dios pudërë lë'ë Jesús parë guëshe'ldë më Espíritu Santo guédchiliu parë cuesenúhi' grë ra narialdí ldu'u diza'quë shtë'në Jesús. Nu grë ra cusë rë' narini të nu narná të, ze'din de lë'ë Jesús. ³⁴Zni nahin purquë lédëdi'i David be'pi gube'le sino mizmë David guni'i zdë'ë:

Lë'ë Dadë guni'i lu Shlama:
 “Guzubë ndë'ë ladë ldi shtëna

³⁵hashtë iurë guna gan lu grë enemigu shtë'në nu guëzu'bë diaguë rall shti'dzël”.

³⁶Guëdubi naciuni Israel napë quë gac bë'a rall nahin verdá. Jesús nabë'në të crucificar, na më Cristo el quë nabëshe'ldë Dios parë guënibé'ai' lë'ë hia'a.

³⁷Iurë bini ra mënë ra cusë naguni'i Pedro, nalë bédzëbë rall nu guna'bë di'dzë rall lu Pedro nu lu ra poshtë nacabezë nga'li. Guni'i rall:

—Gulë guni'i Dadë, çpë guëdë'në na'a?

³⁸Iurní Pedro repi lu rall:

—Gulë bësa'në duldë shtë'në të. Gulë bëabrí ldu'u të con Dios nu gulë guni'i con guëdubinú

ldu'u të Jesús na Cristo. Gulë tsa të, chubë nisë të. Iurní gunë më perdunë duldë shtë të nu guëne'le më Espíritu Santo të cuesenúhi' lë'ë të. ³⁹Quëhunë Dios prometer grë cusë rë' parë lë'ë të nu parë ra shini të nu parë ra naquërelde zitu stubi naciuni. Dios guëshe'ldë Espíritu Santo parë grë mënë nacagna'bë më. Na më Dios narnibë'a lë'ë hia'a.

⁴⁰Con ra di'dzë rë' nu zihani más, Pedro guagla'guë biadí'dzenúhi' mënë. Guni'i':

—Lueguë lueguë gulë gunë salvar lë'ë të ladi mënë mal naná guëdchi ldu'i.

⁴¹Grë ra naguasë shti'dzë Pedro, bëriubë nisë rall. Ra nagualdí ldu'u diza'quë, na rai' ziquë tsunë mili mënë. Bédëá rall con ra narialdí ldu'i shti'dzë Dios. ⁴²Grë ra naganaldë ra tëchi ra poshtë, guc rall firmë. Bëzu'bë diaguë rall grë ra cusë nabëlua'a ra poshtë. Nu gubani rall cumë ziquë tubi famili. Guc ldu'u sa' rall. Rna'bë rall lu Dios. Bédëá rall parë bëllullë guetështildi ziquë bëlua'a Jesús lë'ë rall antsë. Dzë ni bëagná ldu'u rall la Santa Cena naguc tsana guzë nabani Jesús lu guë'dchiliu.

Manërë nagubani ra shmënë Jesús

⁴³Grë mënë nalë bédzëguëë' ldu'u rall por tantë milagrë nu cusë ru'bë nabë'në ra poshtë. ⁴⁴Grë ra mënë narialdí ldu'i diza'quë tubsë llgabë nua'a rall. Gudi'dzë rall nanapë rall. ⁴⁵Bëtuu' rall nanapë rall ziquë shguiu'u rall. Iurní gudi'dzë rall centavë cua'a sa' rall nabënapëdi'i. ⁴⁶Dzë con dzë ria rall iádu'u ru'bë nu ria rai' lidchi mënë. Ria rai' parë

rëagná ldu'u rai' la Santa Cena. Grë rai' tubsë rau rai'. Rquitë ldu'u rai' nu guc ldu'u sa' rai'. ⁴⁷Rna'bë rai' lu Dios nu ru'ldë rua' rai'. Guni'i rai':

—Llëru'bë na pudërë shtë Dios.

Los de más mënë guë'dchi bënë rall rëspëti shmënë Jesús. Dzë con dzë guna'bë Dios mënë parë gac salvar mënë të guëdëa rall con shmënë më.

Bëac tubi cujë

3 Tubi dzë Pedro nu Juan zia'a rai' iádu'u ru'bë rquë tsunë guadze'. Iurní na iurë rna'bë mënë lu Dios. ²Ndë zubë tubi nguii rua' iádu'u; nall cujë dizdë nagúlëll. Ráquëdi'i rzëll; por ni glli glli rianú ra mënë cujë rua' iádu'u. Rzu'bë rall cujë ni rua' puertë nalë Hermosa parë rná'bëll gu'në lu ra mënë nazia'a iádu'u. ³Iurë guná cujë lu Pedro nu Juan, zia'a rai' parë tsutë rai' la'ni iádu'u; guna'bë guni'i cujë lu rai' parë guëdë'e rai' tubi gu'në. ⁴Iurní Pedro nu Juan gubi'a rai' lu cujë; repi Pedro lu cujë:

—Guná lu na'a.

⁵Lë'e cujë gubi'a lu rai'. Llua'a cujë pë nadë'e rai' niaca'a cujë.

⁶Perë Pedro guchi lull:

—Adë napa dumí nu adë napa orë parë guënehia cá'al, perë lo quë nanapa guna con lë'ël. Ziquë muzë nanahia shtënë Jesucristo më Nazaret, rní'a'a lul iurne'. Por lë shtë më guasuldí nga'li nu guzé.

⁷Pedro guna'zi guí'a'a cujë ladë ldi parë guasuldí cujë. Lueguë lueguë guasuldill. Bëac guëa'll. ⁸Iurní lë'e cujë bëchësëll; guzublú rzëll. Guatënú cujë Pedro nu Juan la'ni

iádu'u. Rzëll nu rchësëll. Guní'll llëru'bë na pudërë shtë Dios.

⁹Grë ra mënë nazuga'a la'ni iádu'u, guná rall lë'e cujë rzë nu bini rall nacagni'i cujë lu Dios.

¹⁰Nalë bëdzëguë'e ldu'u rall nu rdzëbë rall iurë guná rall lu cujë. Hia nané rall nguii ni na lo mizme nguii narzubë rua' iádu'u nalë Hermosa. Glli glítë' guná'bëll gu'në.

Libanë shtë Pedro lugar catë lë Portali shtë Salomón

¹¹Cujë nabëac hiadë bësá'nëdi'll Pedro nu Juan. Zuga'a rai' rualdëa' catë lë Portali shtë Salomón. Nalë guabi'guë guëllu'në mënë zihani lu Pedro nu Juan. Bëdzëguë'e ldu'u rall. Guná rall lë'e cujë zuldí. ¹²Iurë guná Pedro ra mënë zihani, guní'i' lu rall:

—Lë'e të më israelitë, adë rdzëguë'e'di'i ldu'u të. ¿Pëzielú rbi'a të lu na'a zni'? purquë lëdë lë'ëdi'i na'a bënëneac na'a nguii rë' parë rzëll. Adë gúquëdi'in con pudërë shtë na'a; adë gúquëdi'in por devociuni nanapë na'a con Dios sino quë bënëac Jesús nguii rë'. ¹³El mizme Dios shtënë ra shtadë guëllú hia'a Abraham, Isaac, nu Jacob, nalë bënë më honrar shini më Jesús. Perë lë'e të grë të bënë më intriegu Jesús lu ra gobiernë parë gati më. Nu iurë Pilato guc ldú'll niadé'ëll libertá lë'e Jesús, lë'e të adë gunédi'i të. ¹⁴Mejurë guna'bë të libertá shtë tubi nguii nagudini mënë. Adë gunédi'i të niadë'e Pilato libertá lë'e Jesús, el quë naná limpi lu Dios, el quë naná justë delantë lu më. Santo náhi'. ¹⁵Zni gudini

të Jesús el quë narne'e vidë parë lë'ë mieti. Perë bëldishtë Dios lë'ë Jesús ladi ra tëgulë. Na na'a testigu purquë bëabrí guná na'a lu më stubi vueltë. ¹⁶Jesús bënëac lë'ë cujë rë' purquë gualdí ldu'u na'a shti'dzë më. Ziquë muzë nanahia shtë Jesús, gunia'a lu cujë: "Guasuldí nu guzë". Bëaquëll lueguë ziquë rna të lull iurne', nu nanë të lë'ëll bëaquëll.

¹⁷Lë'ë të Dadë, nanëa tsana gunibë'a jëfë shtë të quini të Jesús, gudini të lë'ë më, perë adë guc bé'adi'i të chu gudini të. Nilë ra jëfë shtë të guc bé'adi'i rall chu na më. ¹⁸Zni guc cumplir voluntá shtë Dios purquë bëquë'ë ra profetë shti'dzë më antsë quë Cristo gati më lu cruz.

¹⁹Por ni iurne' gulë gunë nadzë'ë mudë nanabani të. Gulë bédchigré ldu'u të con Dios parë gunë më perdunë duldë shtë'në të. Si talë gunë të zni, Dios guëzunë më la'ni ldu'u të nu gunë ldai' më guëdubi vidë shtë të. ²⁰Nu guëshe'ldë më Jesucristo stubi vueltë guë'dchiliu. Ni na guni'i Dios antsë. ²¹Perë iurne' Jesucristo cabezë gube'e hashtë iurë lë'ë Dios guëzú shnezë grëtë' ra cusë nabëquë'ë ra profetë santu, ra nabiadi'dzë shti'dzë më guahietë. ²²Zni guni'i Moisés lu ra shtadë guëlu hia'a: "Dios Padre guëshé'ldi' tubi naguëni'i shti'dzë më, tubi nagalë ladi bëchi të ziquë bëshé'ldë më na. Gulë bëquë diaguë grë lo quë naguëni'i më lu të ²³purquë grë ra nadë guëzu'bë diáguëdi'i shti'dzë më, guëdchisú më derechë nanapë rall ziquë mënë israelitë nu gac condenar rall."

²⁴Zni guni'i ra profetë dizdë Samuel hashtë ra profetë nabidë

despuësë. Grë rai' guni'i rai' naquëac iurne'. ²⁵Lë'ë të bëa'nënú të ra di'dzë naguni'i Dios lu ra profetë. Na ni parë lë'ë të nu parë bien shtë'në të. Dios guni'i lu Abraham; bë'në më prometer ra cusë naquëac cumplir iurne'. Guni'i më lu Abraham: "Por ra shínil gunë ldahia grë ra mënë nanaré lu guë'dchiliu".

²⁶Iurë bëldishtë Dios lë'ë shini më Jesús ladi ra tëgulë, bidë më primërë lu të. Bédchini më lu të parë gunë ldai' më lë'ë të. Gunë më compa'ni lë'ë të parë guës'a'në të duldë shtë të, të gac salvar të.

Zu Pedro nu Juan lu gobiernë

4 Nianá cagni'i Pedro nu Juan lu ra mënë, bédchini ra bëshuzi. Bédchini tubi jëfë narapë iádu'u ru'bë. Nu ra saduceos bédchini. ²Nalé nalaa'dchi rall purquë Pedro nu Juan caglua'a rai' ra mënë nu guni'i rai' guashtë Jesús ladi ra tëgulë. Guni'i rai' por pudërë shtë Jesús, tsashtë grë tëgulë catë bëga'chi rai'. ³Guna'zi gobiernë lë'ë Pedro nu Juan nu bëtia'a rall lë'ë rai' lachigui'bë purquë hia guadze' parë gac rëglë shcuendë rai'. ⁴Perë mënë zihani nabini diza'quë shtë Jesús, gualdí ldu'u rall shti'dzë më, na'a la nguii. Nu ra nagualdí ldu'i shti'dzë më, guc rall ga'i mili, niétiquë nguii bëgabë.

⁵Iurë brëgue'lë stubi dzë, bédëa ra gobiernë nu ra mëgulë nu ra mësë narlua'a lëy. Grë rall bédëa rall Jerusalén. ⁶Zuga'a Anás naná jëfë shtë ra bëshuzi. Zuga'a Caifás. Zuga'a Juan, shmënë bëshuzi. Zuga'a Alejandro nu grë shfamili

shtë bëshuzi narnibë'a los de más bëshuzi. Zuga'a rall lugar ni. ⁷Iurní gulú rall Pedro nu Juan lachigui'bë parë bészú rall lë'ë Pedro nu Juan delantë lu ra mënë. Guna'bë di'dzë rall lu Pedro nu Juan:

—¿Chu rnibë'a lë'ë të? ¿Chu bënë punërë lë'ë të; bënëac të kujë rë'?

⁸Iurní con pudërë nabëdë'ë Espíritu Santo la'ni ldu'u Pedro, guní'i' di'dzë rë':

—Lë'ë të jëfë shtë guë'dchi rë' nu mëgulë shtë naciuni Israel, ⁹hia quë lë'ë të rna'bë di'dzë të lu na'a lla bënë'në na'a parë bëac kujë rë'; ¹⁰rquebi na'a lu të parë gac bë'a grë ra mënë israelitë. Lë'ë kujë naguc ll'u'u zuga'a ndë'ë delantë lu grë të. Bëáquëll por pudërë shtë Jesucristo, më Nazaret, lo mizmë nagudini të. Bëquë'ë të lë'ë më lu cruz perë bëlðishtë Dios lë'ë Jesús ladi ra tēgulë. ¹¹Na Jesús ziquë tubi guë'ë principal shtë iádu'u. Guni'i' të adë guëllu'í'di'in perë iurne' Jesús bëac më ziquë tubi guë'ë namás lasac. Lë'ë të adë gac shtú'udi'i' të lë'ë më, ¹²perë ni tubi chu stubi gunë salvar lë'ë hia'a, niétiquë Jesús purquë tubsë nguii bëshel'dë Dios lu gué'dchiliu nangunë perdunë duldë shtë hia'a.

¹³Ra gobiernë shtë ra israelitë guná rall adë bēdzēbēdi'i Pedro nu Juan; cagni'i' rai' lu ra mënë. Guc bë'a rall Pedro nu Juan adë na rai' më nabēsē'dë nu adë nádi'i' rai' më ru'bë. Guasé ldu'u rall. Guc bë'a rall Pedro nu Juan guzēnú rai' Jesús más antsë. ¹⁴Nu guná ra gobiernë lë'ë nguii naguc kujë; lë'ëll zuga'anú Pedro nu Juan. Hiadë pē rní'di'i' rall cuntrë lë'ë rai'. ¹⁵Iurní

gunibë'a rall guëru'u Pedro nu Juan ladi rall parë gac guadi'dzë lul sa' rall lla mudë gunë rall. ¹⁶Guni'i' lu sa' rall:

—¿Pë guédé'na'a con ra nguii rë'? purquë grë ra naquërelde Jerusalén, nané rall milagrë ru'bë nabë'në Pedro nu Juan. Bënëac rall kujë. Nu lë'ë hia'a adë nu mudë guécá hia'a. ¹⁷Mejurë parë adë guërë'tsēdi'i di'dzë ladi ra mënë, guëtsēba'a lë'ë rall parë adë guadi'dzēdi'i rall lu ra mënë na rall shmënë Jesús.

¹⁸Iurní guna'bë rall lë'ë Pedro nu Juan. Gunibë'a rall parë adë guadi'dzēdi'i rai', nilë guëluá'adi'i rai' diza'quë shtë Jesús, nu nilë adë guëni'idi'i rai' lë Jesús. ¹⁹Iurní repi Pedro nu Juan lu ra gobiernë:

—Gulë bënë shgabë të chu shtënë di'dzë guëzu'bë diaguë na'a. ¿Pë guëzu'bë diaguë na'a shti'dzë të, u guëzu'bë diaguë na'a shti'dzë Dios? ²⁰Lë'ë na'a adë nu mudë guëca'chi ldu'u na'a ra cusë nanguná na'a nu ra cusë naná bini na'a. Napë quë guëdia'a di'dzë na'a lu ra mënë.

²¹Iurní ra gobiernë bëtsēbë rall lë'ë Pedro nu Juan perë lo mizmë tiempë bēlda'a rall lë'ë rai' purquë adë bēdzēlēdi'i rall lla mudë nihunë rall cashtigu lë'ë rai'. Bēlda'a rall lë'ë rai' purquë bēdzēbē rall los de más mënë; grë mënë guni'i' bëac kujë con pudërë shtë Jesús. Llëru'bë na pudërë shtë më, guni'i' rall. ²²Cujë nabëac por pudërë shtë Jesús, nápëll más de cuarenta izë.

**Ra shmënë Jesús guna'bë rall
gunë Dios compa'ni lë'ë rall**

²³Iurní bëru'u Pedro nu Juan; bëagzé rai' catë rë los de más

sa' rai'. Biadi'dzē rai' grē lo quē naguni'i principal bēshuzi con ra mē gushē lu rai'. ²⁴Iurē gualú biadi'dzē rai' lla guc con lē'ē rai', grē ra narialdí ldu'i diza'quē shtë Jesús, guna'bē rai' lu Dios. Juntē guni'i rai':

—Dios Padre, lē'ēl nal Shtadē na'a. Lē'ēl nápēl llēru'bē pudērē. Bēntsá'ul gube'e; bēcue'shtēl gué'dchiliu. Bēcue'shtēl nisēdu'u nu grē ra cusē nananú lu gué'dchiliu. ²⁵Lē'ēl bēshé'ldēl Espíritu Santo parē gulezēnúhi' lē'ē David, muzē shténēl. Bēluá'al lē'ē David lla guéquē'ēi' ra di'dzē shténēl narni'i zdē'ē:

¿Pēzielú bēdzatsu ra mēnē?

¿Pēzielú ra mēnē shtë gué'dchiliu runē rall llgabē nanadē rlluf'idi'i?

²⁶Ra rēy shtë gué'dchiliu nu ra gobiernē shtë ra gué'dchi, tubsē bēdzatsu rall cuntrē Dadē.

Bē'nē rall cuntrē Cristo, el quē nagudí'íl parē guēnibé'ai'.

²⁷Verdá nahin Herodes nu Poncio Pilato bēdēá rall ndē'ē cuntrē Jesús, shínil. Limpi náhi'; santu náhi'. Nu ra mē rumanē con ra mē israelitē, bē'nē rall cuntrē shínil nabēshé'ldēl parē guēnibé'ai' lē'ē na'a. ²⁸Con ni guc cumplir ra cusē naguni'il antsē. Bē'nē rall ni purquē hia zni ze'dē gac. ²⁹Dadē, iurnē! guná pē runē rall cuntrē lē'ē na'a. Bē'nē compa'ni lē'ē na'a parē adē guédzēbēdi'i na'a. Guēdia'a di'dzē na'a diza'quē shténēl lu ra mēnē. ³⁰Bēlua'a pudērē shténēl. Bē'nē compa'ni lē'ē na'a parē gunēac na'a narac llu'u. Guédē'nē na'a ra milagrē

narac shtú'ul. Gac rahin por pudērē shténē Jesús, shínil, mē naná limpi la'ni ldú'i'.

³¹Iurē gualú biadi'dzēnú rai' Dios, lugar catē rē rai' bēllú. Nacubi bēdchini Espíritu Santo parē cuezēnúhi' lē'ē rai'. Nu adē bēdzēbēdi'i rai'; guni'i rai' diza'quē shtë Dios lu ra mēnē.

Grē cusē na shtë rai'

³²Ra nagualdí ldu'i diza'quē shtë Jesús, guc rall zihani. Tubsē llgabē napē rall. Tubsē na ldu'u rall. Ni tubi adē chu rni'i: "Ndē'ē shtëna" purquē gudi'dzē rall grē nanapē rall cua'a nadē pē nápēdi'i según nicidá shténē cadē lē'ē rall. ³³Ra poshtë guagla'guē guni'i rai' lu mēnē con llēru'bē pudērē de quē Dadē Jesús gubani purquē bēldishtë Dios lē'i' ladi ra tēgulē. Nalē bē'nē ldi' Dios guēc rai', nu ra mēnē bē'nē rēspēti lē'ē rai'. ³⁴Ladi ra mēnē nagualdí ldu'i diza'quē, ni tubi rall adē pē bēquí'nidi'i purquē ra mēnē nanapē ra guiu'u lachi nu ra nanapē lídchi', bētuu' rai' guiu'u parē be'dē guēnú rall dumí. ³⁵Dumí ni bē'nē rai' intriegu lu poshtë. Hia ra poshtë gudi'dzē rai' dumí parē narqui'ni según nicidá nanapē mēnē. ³⁶Tiempē ni gu' tubi nguii lēll José. Gúlēll tubi dani nalē Chipre nazubē la'ni nisēdu'u. Nall levita. Ra poshtë gululē lē'ēll Bernabé narni'i, el quē narunē consolar. ³⁷Bernabé bētuu' tubi ldē guiu'u nanápēll. Dumí nabētuu'll guiu'u guagsá'nēll lu ra poshtë.

Bishi nabē'nē Ananías nu Safira

5 Dzē ni gu' tubi nguii lēll Ananías. Tsé'lēll lē Safira.

Bëtuu' rall tubi ldë guiu'u. ²Nguiu ni bëa'nënú tubi partë dumí nabëtuu'll guiu'u. Stubi partë ni guagsá'nëll lu ra poshtë. Répill:
—Zeldë guënúa dumí nabëtúa shguiu'ua.

Perë tsé'lëll bien nanëll de quë bëa'nënú rall tubi partë dumí.

³Iurní Pedro guchi lu Ananías:

—Ananías, ¿pëzielú bësá'nëll guaté mëdzabë la'ni ldu'ul parë bëntsá'ul bishi lu Espíritu Santo? Bëa'në guënul tubi partë dumí nagudilli mëné. ⁴¿Pëllë lëdë shtëd'i'íl guiu'u ni? Iurë bëtuu'l, shtënëll grë dumí. ¿Pëzielú bé'nëll ni? purquë lu Dios bëntsá'ul bishi, lëdë niétiquëd'i'í lu na'a.

⁵Iurë Ananías bini ra di'dzë naguni'i Pedro, guláguëll nu gútil. Grë ra nabini naguc Ananías, nalé bëdzëbë rall. ⁶Iurní bëdchini bëldá nguii catë gulaguë Ananías. Bëtui'bi rall cuerpë tubi lari naquichi. Lueguë bia'a rall tëgulë parë guaca'chi rall tëgulë.

⁷Hia guc tsunë iurë guti Ananías; iurní bëdchini tsé'lëll Safira perë gá'adi'i guc bé'all pë guc con Ananías.

⁸Pedro guna'bë di'dzë lu Safira:

—Bëquebi lua. ¿Pë verdá nahin bëtui' të guiu'u prëci shtë grë dumí nabe'dë guësa'në Ananías lu na'a?

Safira guchi lu Pedro:

—Aha'. Dani bëtui' na'a guiu'u.

⁹Iurní Pedro guni'i lull:

—¿Pëzielú gu' të de acuerdë? Bënts'a'u të bishi parë bësigué të Espíritu Santo nia'a guldí më runë më cashtigu. Perë fuërë ze'dë ra nguii nabia'a tsé'lëll parë guaca'chi rall tsé'lëll. Iurne' gua'a rall lë'ël parë tsaca'chi rall lë'ël.

¹⁰Lueguë iurní gulaguë Safira lu Pedro. Gútil. Iurní guaté ra nguii catë zu Pedro; guná rall lu na'a; hia guti na'a. Gulú rall na'a la'ni hui'u parë guaca'chi rall lë'ë na'a cu' tse'lë na'a. ¹¹Grë ra mëné narialdí ldu'i diza'quë shtë Jesús nu grë ra nabini ra cusë rë'í naguc con Ananías nu Safira, nalé bëdzëbë rall.

Zihani milagrë bë'në ra poshtë

¹²Zihani milagrë nu cusë ru'bë bë'në ra poshtë lu ra mëné. Grë ra narialdí ldu'i diza'quë, rdëá rall rualdëa' catë lë Portali shtë Salomón. ¹³Perë zihani mëné adë bëdë'ëdi'i valurë të guëdëá rall ladi shmënë Jesús, perë adë pë rní'idi'i rall cuntrë ra mëné ni purquë casi grë mëné shtë ciudá Jerusalén, bë'në rall rëspëti shmënë Jesús. ¹⁴Dzë con dzë más bëac zihani ra nguii nu zihani ra na'a nagualdí ldu'u shti'dzë më. ¹⁵Iurní guzublú rall gulú rall narac llui'u nezë. Gudishi rall narac llui'u lu daa' u lu tubi pedasë lari na'ldë parë iurë tëdë Pedro, guëqué shcaa'l shtë Pedro guëc ra narac llui'u. ¹⁶Tambiën bëdchini zihani mëné shtë guë'dchi guëlla' nu mëné shtë Jerusalén; bëdchininú rall narac llui'u. Bëdchininú rall ra nanapë mëdzabë la'ni ldu'i. Bëac grë rall.

Bëzac zi mëné Pedro nu Juan

¹⁷Dzë ni jëfë shtë ra bëshuzi con shmënë ra partidë saduceo, gupë rall llëru'bë mbidi tantë zihani mëné zianaldë tëchi poshtë. ¹⁸Guna'zi rall ra poshtë. Bëtia'a rall poshtë lachigui'bë

¹⁹perè tubi ianglè shtë Dios la'ni gue'lè, guagshá'li' ra puertè shtë lachigui'bè parè bër'u' ra poshtë nu guchi ianglè lu rai':

²⁰—Gulè bëagzè nu gulè biadi'dzè lu ra mènè la'ni iádu'u ru'bè, lla gunè rall parè gac salvar rall.

²¹Iurè bini rai' naguni'i ianglè, brègue'lè tumpranè gua rai' iádu'u ru'bè parè zia gla'guè caglua'a rai' mènè.

Iurní jëfè shtë ra bëshuzi nu ra nazuga'anú rall, bëtéa rall sa' rall miembrè shtë Junta Suprema. Ndë'è na ra gobiernè narunè juzguè, quiere decir, grè ra mē gushè shtë naciuni Israel. Iurní gunibè'a rall guèru'u ra poshtë lachigui'bè.

²²Perè iurè bēdchini ra suldadè rua' lachigui'bè, adè chu nádi'i la'ni. Guanú rall rsunè lu ra gobiernè.

²³Repi rall lu ra nazuga'a lu juntè:

—Biagná na'a rua' lachigui'bè. Niétiquè na; dchi'chi nē'au rua' lachigui'bè. Guná na'a lu ra suldadè naquēhapè rua' lachigui'bè, perè iurè bēsha'lè na'a lachigui'bè, ni tubi adè chu nádi'i la'ni.

²⁴Jëfè narapè iádu'u con ra bëshuzi principal con lè'è bëshuzi más mē ru'bè, bini rall naguchi ra suldadè lu rall; bēdzēguè' ldu'u rall. Guni'i lu sa' rall:

—¿Pè fin gapè ndë'è iurne'?

²⁵Lueguè iurní bēdchini tubi ngui lu ra jëfè nu gúchill:

—Ra ngui nabëtia'a tē lachigui'bè, lè'è rall zuga'a la'ni iádu'u ru'bè. Caglua'a rall lè'è ra mènè.

²⁶Iurní lè'è jëfè narapè iádu'u con sēbēldá suldadè, guagli'i rall ra poshtë perè sin què adè pē bē'nēnú

rall lè'è rai' purquè bēdzēbè rall niagáu guè'è ra mènè lè'è rall.

²⁷Iurè be'dè guénú rall ra poshtë, bēzú rall lè'è rai' lu Junta Suprema. Guni'i jëfè shtë ra bëshuzi:

²⁸—Hia bēdē'nē na'a providè lè'è tē de què adè guadí'dzēdi'i tē lē Jesús parè guēlua'a tē ra mènè. Nu guná, ¿pē quēhunè tē iurne'? Casi grè mènè Jerusalén hia bini rall nacaglua'a tē. ¿Pè adè runè tē shgabè tē? Cagdchi'bè tē guēc na'a por ngui naguti lu cruz.

²⁹Iurní Pedro nu ra poshtë guni'i rai':

—Pimèrè napè què guèzu'bè diaguè na'a shti'dzè Dios, lēdè guélúdi'i shti'dzè ra ngui guèzu'bè diaguè na'a. ³⁰Perè Dios shtë shtadè guélú hia'a, bēldishtè mē lè'è Jesús ladi ra tēgulè, el mizmè Jesús nagudini tē, el què nabēquē'è tē lu cruz. ³¹Dios bēldishtè lē'i' parè gube'e. Bēcue'zè mē lè'è Jesús ladè ldi shtë mē. Dios guni'i Jesucristo na el què naguēnibè'a lè'è hia'a; náhi' el què nangunè salvar lè'è hia'a lu cashtigu shtēnē mē. Bē'nē Dios punèrè ngui ni tē parè gunè nadzè'è tē mudè nanabani tē, nu parè gunè mē perdunè lè'è tē. ³²De grè cusè rē' na na'a testigu con Espíritu Santo purquè cabezēnúhi' lè'è na'a. Verdá nahin guashtë Jesús ladi ra tēgulè, nu Dios bēdē'è Espíritu Santo parè grè ra nagualdí ldu'i shti'dzè mē.

³³Iurè bini ra nazuga'a lu juntè lo què naguni'i ra poshtë, nalé bēldé rall nu guc ldu'u rall niaguini rall lè'è ra poshtë. ³⁴Perè ladi ra nazubè lu juntè, bēru'u tubi ngui lē Gamaliel. Nall mēsè shtë lēy

nabëquë'ë Moisés nu nall fariseo. Nalé runë ra mënë rëspëti lé'ëll. Guasuldill nu gunibë'all parë bëru'u ra poshtë stubi ladë. ³⁵Lueguë guní'ill lu ra sa'll:

—Rnia'a lu të ziquë më ládza'a, gulë gapë cuidadë lo quë nangunënu të ra nguui rë'. ³⁶Bësëagná ldu'u të hia zia'a tiempë ne'; dzë ni gu' tubi nguui nabëruulé Teudas. Guní'ill lu ra mënë lé'ëll nall tubi nguui ru'bë. Bësiguëll mënë. Ziquë tapë gahiu'a nguui guanaldë rall lë'ë Teudas, perë despuësë gudini ra mënë lé'ëll. Hia grë ra mënë nacanaldë lé'ëll, bëtë'tsë rall. Zni gualú partidë shtë Teudas. ³⁷Despuësë de ra dzë ni, gu' stubi nguui. Bëru'llëll Judas. Nall më Galilea. Dzë ni guasë cënsë shtë ra mënë. Zihani mënë guanaldë lë'ë Judas, perë gudini rall lé'ëll nu grë ra shmë'nëll bës'a'në sa' rall. Bëtë'tsë rall. ³⁸Por ni rnia'a lu të, gulë bës'a'në ra nguui rë'. Zuzia'a rall. Adë rzunáldëdi'i të lë'ë rall purquë si talë cusë rë' nahin cusë shtë nguui, zialuhin. ³⁹Perë si talë ndë'ë nahin shchi'ni Dios nu rac shtu'u të guënitilú tëhin, ðlla guëru'u të? Gulë gupë cuidadë, purquë si talë lë'ë rall quëhunë rall shchi'ni Dios nu lë'ë të rzu të lu rall, quëhunë të cuntrë Dios iurní.

⁴⁰Iurë gualú biadi'dzë Gamaliel lu ra nazú lu juntë, bëa'në rall cunformë. Iurní guna'bë rall lë'ë poshtë. Gunibë'a rall guëdia'a rai' hiaguë, nu guni'i rall fuertë lu rai' de quë adë guadí'dzëdi'i rai' shti'dzë Jesús. Bëdë'ë rall libertá lë'ë rai'. ⁴¹Bëru'u ra poshtë lu juntë. Nalé bëquitë ldu'u rai' purquë ra nazubë lu juntë, guni'i guidzë rall

lë'ë Pedro nu Juan purquë na rai' shmënë Jesús. Guc bë'a rai' grë lo quë naguc, bë'në më ordenar nu bëquitë ldu'u rai'. ⁴²Perë adë bësá'nëdi'i rai' guagla'guë biadi'dzë rai' lu ra mënë de quë Jesús na Cristo el quë nabëshe'ldë Dios lu gué'dchiliu. Glli gllítë' guazé guaglua'a rai' ra mënë la'ni iádu'u ru'bë nu lidchi ra mënë.

Gulë shmënë Jesús gadchi nguui parë gunë rall compa'ni ra poshtë

6 Tiempë dzë ni zihani mënë gualdí ldu'u rai' diza'quë. Cadë dzë gudi'dzë rall cumidë gau ra nanadë nápëdi'i, perë ra më israelitë naruadi'dzë dizé griego guzublú guni'i rall cuntrë ra më israelitë naruadi'dzë dizé hebreo. Guni'i rall lu ra poshtë, ra viudë naruadi'dzë griego adë cuá'adi'i rall igual ziquë cua'a ra viudë naruadi'dzë hebreo. ²Iurní guézá chi'bë chupë poshtë bëtëá rai' grë ra mënë narialdí ldu'i diza'quë. Guchi rai' lu rall:

—Adë napë na'a tiempë parë qui'dzë na'a cumidë parë ra narqui'ni cumidë. Más nasac guëdia'a di'dzë na'a diza'quë shtë Jesús lu ra mënë. Zni rac shtu'u më. ³Por ni rnia'a lu të, Dadë, gulë gudili gadchi nguui entrë lë'ë të. Gulë gudili ra nguui naná humildë, ra nanapë llgabë za'quë nu ra nguui nacabezënu Espíritu Santo la'ni ldu'u rall; qui'dzë rall nagáu ra mënë. ⁴Lë'ë na'a guëna'bë na'a lu Dios por lë'ë të nu tsagla'guë guëdia'a di'dzë na'a diza'quë shtë Jesús.

⁵Grë rall guré rall de acuerdë. Iurní gudili rall gadchi nguui

parë gunë rall dchi'ni. Primëre Esteban, nall tubi nguii con guëdubinú ldú'ull rialdí ldú'ull Dios. Cabezë Espíritu Santo la'ni ldú'ull. Guagla'guë lë rall: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas nu Nicolás. Nicolás na më guë'dchi Antioquía. Adë nall më israelitë perë más antsë gualdí ldu'i creenci shtë ra më israelitë. ⁶Lueguë be'dë guënú rall ra nguii rë' lu ra poshtë. Guna'bë rai' lu Dios por lë'ë rall nu bëdchi'bë ra poshtë guíá'ai' guëc rall parë bënë rall recibir dchi'ni ni.

⁷Guëdubi guë'dchi shtë Jerusalén bërë'tsë diza'quë shtë Jesús. Nalé guadalë ra narialdí ldu'i diza'quë. Zihani ra bëshuzi israelitë gualdí ldu'u rai' diza'quë.

Guna'zi rall Esteban

⁸Esteban nall tubi nguii nanapë pudërë nu favurë shtë Dios. Dios runë compa'ni lë'ëll parë rúnëll milagrë nu cusë ru'bë lu ra mënë. ⁹Perë bëldá ra nguii gudildi di'dzë con Esteban. Ra nguii ni ze'dë rall de iádu'u shtë mënë nalë Esclavos Libertados. Ra nguii ni guc rall muzë naguzac zi, perë despuësë gupë rall libertá. Bëdchini sëbëldá nguii de los de másru'u lugar cumë ziquë Cirene, Alejandría, Cilicia nu regiuni shtë Asia. Grë ra nguii rë' gudildi di'dzë rall con Esteban, ¹⁰perë adë bënë'di' shti'dzë rall gan lu Esteban purquë Esteban ruadí'dzi' con llëru'bë pudërë nabëdë'ë Espíritu Santo parë lë'i'. ¹¹Iurë guná rall adë bënë'di' rall gan parë niuadi'dzënú rall Esteban, gudilli rall bëldá nguii mal parë guëni'i rall bishi cuntrë Esteban. Guni'i

rall de quë bini rall cagni'i Esteban ra di'dzë cuntrë lëy shtë Moisés nu cuntrë Dios. ¹²Mudë ni bëtsatsu rall ra mënë con ra më gushë nu mësë narlua'a lëy. Guna'zi rall Esteban nu bia'a rall lë'i' lu Junta Suprema. ¹³Gudili rall stubi shcua'a nguii mal naguëni'i bishi cuntrë Esteban. Guni'i rall:

—Nguii rë' siemprë rní'ill cuntrë iádu'u santu shtëna'a nu cuntrë lëy nabëquë'ë Moisés. ¹⁴Nu bini na'a rni'i nguii rë', quë Jesús më Nazaret, guëcuell iádu'u ru'bë; gúnëll cambi custumbrë nabësëa'në Moisés parë lë'ë hia'a.

¹⁵Iurní ra gobiernë shtë Junta Suprema nu grë ra nazuga'a lu juntë, guná rall lu Esteban. Guc cambi lúhi'. Guná rall lúhi' cumë ziquë lu tubi ianglë.

Biadi'dzë Esteban lla na shcuëndi' lu Junta Suprema

7 Iurë zuga'a Esteban lu Junta Suprema, jëfë shtë ra bëshuzi guna'bë di'dzë lu Esteban zdë'ë: —¿Pë gualdí ra nguii narni'i cuntrë lë'ël?

²Con zihani histori biadi'dzë Esteban lu rall:

—Dadë bëchi, gulë bëquë diaguë lo quë narnia'a lu tē. Llëru'bë na Dios shtëna'a. Bëlua'alú më lu shtadë guë'lú hia'a Abraham tsana guquëréldi' regiuni Mesopotamia. Biadi'dzënú më Abraham antsë tsana guquëréldi' Harán. ³Repi Dios lu Abraham: “Bësa'në ládzel nu grë ra sa'! nu bëagzé zitu tubi lugar naguëluá'ahia lë'ël”. ⁴Iurní bëru'u Abraham ládzi' nalë Caldea parë guëquëréldi' Harán. Despuësë

guti shtadë Abraham, iurní Dios bëshe'ldë lë'ë Abraham lugar catë dzu hia'a iurne'. ⁵Perë Dios adë bédë'ëdi'i ni tubi partë shtë lugar rë' parë nianibë'a Abraham ni siquierë tubi ldë guiu'u mitu'në catë niazubë tubi hiu'u lídchi'. Perë Dios bënë prometer lu Abraham guëdë'ë më lugar ni parë shíni' despuësë tsana gáti', perë dzë ni Abraham gá'adi'i nápi' shíni'. ⁶Nu guni'i Dios lu Abraham ra shíni' natsadalë, guëquërelde rall ziquë më zitu lugar catë adë na ladzë rall. Por tapë gahiu'a izë gac rall muzë nu guëzac zi rall lu dchi'ni. ⁷Tambiën guni'i Dios lu Abraham: “Na guna cashtigu ra mënë naguëzac zi ra shínil lu dchi'ni. Despuësë tsana guëru'u rall lugar ni, iurní gunë rall adorar na lugar rë'.” Lugar ni dzu hia'a iurne'. ⁸Dios bënë prometer lu Abraham de quë grë ra shini Abraham, na rall shmënë Dios. Ziquë tubi lëy parë lë'ë rai', gunibë'a më gac circuncidar shini Abraham, quiere decir, bëchuguë Abraham du'pë gui'di shtënë partë delicadë shtë lliguë'në. Dzë Isaac napë tubi lmalë gúlëll, gac circuncidárell. Isaac bënë lo mizme tsana gúpëll shínill, Jacob. Nu zni bënë Jacob con ra shíni'. Ra shini Jacob bëac rall chi'bë chupë nanaguc chi'bë chupë grupë shtë naciuni Israel.

⁹Ra shini Jacob naguc ra shtadë guëlu hia'a, gupë rall mbidi José, bëchi rai'. Bëtuu' rai' lë'ë José. Ra naguzi'i José bia'a lë'ë José parë Egipto, perë Dios bënë compaño lë'i'; ¹⁰adë bësá'nëdi'i më lë'i'. Nu bédë'ë më llëru'bë lligabë parë

bëá'nëll bien lu rëy Faraón. Nu Faraón bënë nombrar lë'ë José ziquë gubernadurë shtë Egipto. José guná grë ra dchi'ni nagunë ra mënë lídchi Faraón.

¹¹Gudëdë ra izë; bëdchini galzí guëc ra mënë shtë Egipto nu Canaán. Nalë bëldia'në rall lu gubini. Ra shfamili Jacob, ra shtadë guëlu hia'a, adë rdzëlëdi'i rai' nagáu rai'. ¹²Perë bini Jacob de quë nanú dau Egipto, iurní bëshé'ldi' ra shíni' parë guaca'a rall nagáu rai'. Nu bëabrí rai' ladzë rai'. Ndë'ë primërë viajë shtë rai'. ¹³Dzë bërë dau shtë rai', gua rall Egipto stubi vüeltë. José bëquebi lu ra bëchi' chu nall. Nu rëy shtë Egipto bínill ca nezë ze'dë José. ¹⁴Iurní José bëshe'ldë ra bëchill parë guaglli'i rall Jacob, shtadë rall con grë shfamili'. Famili rë' na rai' setenta y cinco mënë. ¹⁵Zni guc con Jacob. Bëagzé rai' Egipto con grë shfamili'. Guquërelde rai' ndë. Despuësë guti Jacob. Nu ndë guti ra shini Jacob, ra shtadë guëlu hia'a. ¹⁶Iurní bia'a rai' ba'cu shtë ra tégulë parë lugar nalë Siquem. Ndë bëga'chi ra ba'cu ni catë guzi'i Abraham tubi ldë guiu'u lachi más antsë lu shini Hamor naquërelde ra Siquem.

¹⁷Dzë ni hia mërë gac cumplir lo quë nabënë më prometer lu Abraham, bënë më jurar lu Abraham de quë guëdalë shíni'. Bëac rai' mënë zihani lugar Egipto. ¹⁸Tiempë ni cagnibë'a tubi rëy naciuni Egipto perë adë bëagnádi'i ldú'ull pë bënë José guahietë. ¹⁹Mizmë rëy ni bësiguëll shtadë guëlu hia'a. Gunibë'a rëy lu ra israelitë parë guëru'ldë rall shini

rall lu nisë parë gati ra me'dë.

²⁰Dzë ni gulë Moisés. Guc me'dë chulë nu nacha'ngu me'dë delantë lu Dios. Bë'në shtadë me'dë gan; gupë rai' lë'ë me'dë tsunë mbehu lídchi'. ²¹Tsana guagsa'në rai' me'dë lu nisë parë nia'a pë niac me'dë, bédchini shtsa'pë rëy shtë Egipto. Biá'all me'dë nu gunall me'dë cumë ziquë shínill. ²²Zdë'ë mudë bësë'dë Moisés grëtë' studi narac bë'a ra më Egipto. Nu gúquëll tubi nguui de buen llgabë parë ruadí'dzëll nu grë ra cusë nalé ráquëll.

²³Dzë ni napë Moisés cuarenta izë, guagnáhi' ra më ládzi', ra më israelitë naquërdë tubi lugar shtë Egipto. ²⁴Lugar ni gunáhi' lu mal tratë naquëhunë tubi më Egipto con tubi më israelitë. Moisés guagláhi' më ládzi'. Por mal nabë'nénú më Egipto, gudini Moisés më Egipto. ²⁵Moisés bé'ni' llgabë ra më ládzi' nadë'ë rall cuendë de quë Dios bëshe'ldë lë'i' parë guëdë'i' libertá lë'ë rall, perë ra më israelitë adë guasédi'i' rall. ²⁶Stubi dzë Moisés bédia'guelú chupë më ládzi'; cadildi rall. Guaglá Moisés lë'ë rall nu gúchi' lu ra nacadildi: "Lë'ë tē bëchi sa' tē. ¿Pëzielú rdildi tē?" ²⁷Iurní nacagdë'ë galné sa'll, bésinill lë'ë Moisés; répill: "¿Chull bëshe'ldë lë'ël? ¿Pë zédël ndë'ë ziquë narnibë'a parë ze'dë gué'nël juzguë lë'ë na'a?" ²⁸¿Pëllë rac shtu'u quínill na ziquë gudínill më Egipto na'guë?" ²⁹Iurë bini Moisés lo quë naguni'i' nguui ni, bëllu'në Moisés. Bëagzëll parë regiuni nalë Madián. Ndë guquërdëll ziquë më zitu. Bëtsé'all nu gúpëll chupë shínill.

³⁰Hia guc cuarenta izë guquërdëll Madián. Dzë ni

zull lachi guëlla' dani nalé Sinaí, bëlua'alú tubi ianglë lull. Bërú'ui' lu be'lë catë rëuldë tubi hiaguë.

³¹Moisés bédzëguë'e' ldu'i'; bé'ni' llgabë, pëzielú rëuldë hiaguë rë'. Guabí'guëll parë gunall luhin. Bínill voz shtë Dios naguni'i': ³²"Nahia Dios shtë'në ra shtadë guëllul. Nahia Dios shtë Abraham. Nahia Dios shtë Isaac. Nahia Dios shtë Jacob." Iurní lë'ë Moisés guzublú bédzëbëll nu bëchi'chill. Hia adë gunédi'ill niagbí'all lu hiaguë catë rru'u be'lë. ³³Nu guchi Dios lull: "Gulú rachi guëa'l purquë lugar catë nanul na lugar santu purquë na zugá'ahia ndë'ë iurne'. ³⁴Rnahia grë trabaju nardëdë ra shmëna naquërdë Egipto, nu rquë diaga iurë ru'në rall lua. Por ni iurne' guna librar lë'ë rall. Guëshe'lda lë'ël ziquë shmëna hashtë Egipto."

³⁵'Antsë ra israelitë adë bé'nëdi'i' rall cuendë lë'ë Moisés; repi rall: "¿Chu bëshe'ldë lë'ël ziquë jëfë parë ze'dë gué'nël juzguë lë'ë na'a?" Perë Dios bëshe'ldë lë'i' Egipto. Nu lë'ë ianglë naguni'i' lull catë zubë hiaguë narëuldë, bé'ni' compa'ni lë'ë Moisés. Gúqui' jëfë parë gualdull më israelitë lugar ni. ³⁶Gua Moisés Egipto parë gualdúhi' ra shtadë guëllú hia'a. Por pudërë shtë Dios bé'ni' milagrë nu cusë ru'bë Egipto. Bé'ni' milagrë rua' Nisëdu'u Llni. Por cuarenta izë bé'ni' milagrë la'ni ra dani catë zia'a zu rai'. ³⁷Lo mizmë Moisés rë' guni'i' lu ra më israelitë: "Dios guëshe'ldë tubi naguadi'dzë shti'dza delantë lu tē. Galë më ladi bëchi sa' tē cumë ziquë bëshe'ldë më na. Gulë tsaldí ldu'u tē grë lo quë naguëni'i' më lu

tē.” ³⁸Lē'ē Moisés ni guzēnú lē'ē ra mēnē la'ni ra dani Sinaí catē guni'i ianglē lúhi' antsē. Moisés guquēreldēnú ra shtadē guēlú hia'a. Bē'ni' recibir ra diza'quē shtē Dios tē guēne'e Moisés di'dzē ni parē lē'ē hia'a. Di'dzē ni napē pudērē parē siemprē; nunquē adē tsalúdi'in.

³⁹Shtadē guēlú hia'a bēzu'bē diáguēdi'i rail' shti'dzē Moisés. Adē gunēdi'i rall nanibē'a Moisés lē'ē rall. Mejurē guc ldu'u rall nēabrí rall parē Egipto. ⁴⁰Tubi dzē adē zuga'anú Moisés lē'ē rall, repi rall lu Aarón: “Adē guēne'e na'a rsunē pē cazac Moisés. Adē nídi'ill ndē'ē, nu gulull lē'ē hia'a Egipto; por ni rac shtu'u na'a iurnē', guntsá'ul tubi dios naquiblú lu hia'a delantē.”

⁴¹Lueguē bēntsa'u rall tubi ngunē mitu'nē de orē. Gudini rall bēldá ma parē bēdē'ē rall tubi ofrendē lu dzanē narunē rall adorar. Nalē bēquitē ldu'u rall por lo quē nabēntsa'u rall con guia'a rall.

⁴²Iurní Dios bē'nē intriegu lē'ē rall parē quēhunē rall adorar ra cusē lu guéd'chiliu, ziquē ra mbelēgui'i nu ngubidzē. Zni naescri'tē la'ni librē nabēquē'ē ra profetē. Rni'i librē ni:

Lē'ē tē mē israelitē, guzē tē lu dani durantē cuarenta izē. Gudini tē ra ma parē bē'nē tē ofrecer lu dios shtē tē, perē ni tubi ma adē bē'nē tē ofrecer lua con guēdubinú ldu'u tē.

⁴³Be'rquē nua'a tē nichí shtē Moloc, dios shtē tē. Nua'a tē tubi mbelēgui'i shtē dios Renfán. Ra ídolo rē' bēntsa'u tē parē runē tē adorar.

Por ni guēgúa tē de ladzē tē parē guēshe'lda lē'ē tē más zitu stubi ladē Babilonia parē tsa tē cashtigu.

⁴⁴Ra shtadē guēlú hia'a tsana guzē rall dani, nua'a rall tubi hiu'u lari nu tubi nichí catē nutsa'u ra lēy nabēquē'ē Moisés. Hiu'u lari guctsá'uhin ziquē guni'i Dios lu Moisés nu ziquē bēlua'a mē lúhi'. ⁴⁵Ra shtadē guēlú hia'a gupē rall hiu'u lari ni por llēduni tiempē ziquē tubi cusē nabēsēa'nē Dios parē lē'ē rall. Nu ra mēnē nabadē con Josué, nua'a rall hiu'u lari rē' tsana bēdchisú rall ra guiu'u shtēnē stubi ra naciuni. Dios bē'nē compañi lē'ē rall parē guēru'u ra mēnē lugar ni parē guēu' ra shtadē guēlú hia'a. Nga'li guquēreldē rall hashtē tiempē nagunibē'a rēy David. ⁴⁶Dios guc shtu'u lē'ē David. Guna'bē David lu Dios niuntsá'ui' tubi iádu'u catē niaquēreldē Dios verdaderē, mizmə Dios nabē'nē Jacob adorar. ⁴⁷Perē David adē bē'nēdi'i' gan naza'a tubi iádu'u lidchi Dios, perē shínill Salomón, sí, bē'nēll gan; bēzá'ai' iádu'u lidchi Dios. ⁴⁸Perē Dios nacabezē gube'e cumē llēru'bē na mē, adē quēréldēdi'i mē la'ni iádu'u narza'a ra nguii. Ziquē guni'i profetē shti'dzē Dios narni'i:

⁴⁹Gube'e cabeza, nu rnibē'ahia guēdubi guéd'chiliu. Guéd'chiliu na ziquē tubi bangu catē rzu guēahia. ¿Pēllē clasē iádu'u guntsa'u tē parē guēbeza la'ni? Adē rquí'nidia'a lugar catē guēzi'i ldu'a'a.

⁵⁰Na bēntsa'ua grē cusē rē' lu guéd'chiliu.

⁵¹Lë'è të de por si naguëdchi ldu'u të nu adë rínidi'i të shti'dzë Dios. Na të cumë ziquë ra mënë nadë guënëdi'i Dios. Siemprë quëhunë të cuntrë Espiritu Santo. Na të ziquë guc ra shtadë guelú hia'a. ⁵²Ra shtadë guelú hia'a, bédë'è rall hiaguë grë ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Ni túbi' adë chu bídëdi'i sin quë adë niadë'è hiaguë guëc rai'. Ra shtadë guelú hia'a, gudini rall profetë nabiadi'dzë de quë guëdchini stubi nguui naná tubldí shcuéndi' lu Dios. Iurná bidë më perë lë'è të bè'në të intriegu lë'è më lu guia'a më rumanë nu gudini të lë'è më. ⁵³Lë'è të bè'në të recibir lëy shtë Dios nabiadënu ra ianglë, perë adë bëzu'bë diaguëdi'i të di'dzë ni.

Gudini rall Esteban

⁵⁴Iurë gualú bini rall grë ra cusë naguni'i Esteban, nalé bèldé rall hashtë rchushí lai' rall; rna rall lu Esteban. ⁵⁵Perë cabezënu Espiritu Santo la'ni ldu'u Esteban. Bèldísi' lúhi' lu gube'e; gunáhi' lu gluri shtë Dios catë cabezë më. Nu gunáhi' lu Jesús nacabezë ladë ldi shtë Dios.

⁵⁶Guni'i Esteban:

—Gulë guná, rnahia gube'e lla'lë. Rnahia lu Jesús, nguui nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu. Cabezë më ladë ldi shtë Dios.

⁵⁷Perë grë rall bësë'au rall diaguë rall. Gurushtiá rall nu ze'dë guëllu'në rall parë quini rall Esteban. ⁵⁸Gulú rall Esteban fuërë rua' guë'dchi. Ndë bédë'è guë'è rall Esteban parë gáti'. Ra nabini shti'dzë Esteban, gulú rall shabë rall nu guatishi rall shabë rall lu

tubi nguui nalé Saulo. ⁵⁹Iurë bédë'è guë'è rall Esteban, quëadi'dzënuhi' Jesús. Guná'bëi' lë'è më; guní'i':

—Dadë Jesús, bè'në recibir espíritu shtëna.

⁶⁰Despuësë iurní bèzullibi

Esteban nu fuertë guní'i' lu Dios nacabezë gube'e:

—Adë rtiá'adi'il culpë duldë shtë rall.

Iurë gualú guni'i Esteban di'dzë ni, gúti'.

Rzunaldë Saulo ra shmënë Jesús

8 Saulo gu' de acuerdë tsana gudini rall Esteban. Mizmë dzë ni guzublú guzunaldë mënë grë ra narialdí ldu'i diza'quë ciudá Jerusalén. Grë ra shmënë Jesús bërë'tsë rall; gua naguna'zi nezë regiuni shtë Judea nu guna'zi rai' nezë Samaria, perë ra poshtë bēa'në rai' Jerusalén. ²Bèldá nguui za'quë bëca'chi rall lë'è Esteban nu nalé bi'ni rall por lë'i'. ³Perë Saulo adë bēgá'adi'i ldu'ull ra mënë narialdí ldu'i diza'quë. Riutëll hiu'u por hiu'u parë rgull ra mënë, na'a la nguui. Rshaguiull ra prubi parë riagséa'nëll mënë lachigui'bë.

Caglua'a rai' diza'quë reguni Samaria

⁴Ra nabëru'u Jerusalén cualquier nezë zia'a rall, rni'i rall diza'quë shtë Jesús lu ra mënë. ⁵Felipe gua tubi guë'dchi shtë Samaria. Ndë guzublú guní'ill lu ra mënë chu na Jesucristo. ⁶Bèdëá mënë zihani parë rquë diaguë rall bien grë ra di'dzë naguni'i Felipe. Nu rna rall lu milagrë nabë'në Felipe. ⁷Zihani mënë narac ll'u'u, bëac rall. Gulú Felipe mēdzabë la'ni ldu'u ra

nanapë mëdzabë. Nalé gurushtia ra mëdzabë iurë bëru'u rall. Zihani cujë nu mënë narac galguidzë llunguë, bëac rall. ⁸Nalé bëquitë ldu'u ra mënë grë nabë'në Felipe ciudá ni.

⁹Ndë guquërelde tubi nguui nalé Simón. Rac rquë'ë bëlliull. Zdë'ë mudë bësiguëll ra mënë shtë Samaria. Bëdzëguë' ldu'u rall iurë rna rall narunë Simón. Rnì'ill de quë lé'ëll nall tubi më nalasac. ¹⁰Grë ra mënë dizdë ra më ru'bë hashtë más nabi'chi, bëquë diaguë rall pë rni'i Simón. Guni'i rall lé'ëll nall më ru'bë nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. ¹¹Gualdí ldu'u rall lé'ë Simón por magi nabë'nëll. Llëduni tiempë bësiguëll ra mënë ¹²perë zihani mënë gualdí ldu'u rall diza'quë naguni'i Felipe. Ruadi'dzë Felipe mudë tsuté mënë nezë lu gube'e parë tsa rall catë rnibë'a Dios. Por Jesús gac salvar mieti, guni'i Felipe nu bëchu'bë nísi' na'a la nguui, ra nagualdí ldu'i diza'quë. ¹³Mizmë Simón bëriubë nísëll purquë gualdí ldú'ull diza'quë nu guanáldëll lë'ë Felipe. Nalé bëdzëguë' ldú'ull; gunall milagrë nu sëni ru'bë nabë'në Felipe.

¹⁴Bini ra poshtë nabëa'në Jerusalén, ra mënë Samaria gualdí ldu'u rall diza'quë. Iurní bëshe'ldë rai' Pedro nu Juan parë zia'a rai' Samaria. ¹⁵Bëdchini Pedro nu Juan guë'dchi ni; guna'bë rai' lu Dios parë guëd'ë më Espíritu Santo parë cuezënúhi' grë ra më Samaria nagualdí ldu'i diza'quë. ¹⁶Ra nagualdí ldu'i diza'quë todavía adë bë'nëdi'i rall recibir Espíritu Santo la'ni ldu'u rall. Más antsë tsana

bëriubë nisë rall, ra nabëchu'bë nisë lë'ë rall, guna'bë rall niétiquë lë shtë Dadë Jesús. ¹⁷Iurní Pedro nu Juan bëdchi'bë guia'a rai' guëc ra mënë ni. Lueguë bëdchini Espíritu Santo parë gulezënúhi' lë'ë rall.

¹⁸Iurë guná Simón bëdchi'bë poshtë guia'a rai' guëc ra mënë nu gunall bëdchini Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë rall, Simón bé'nëll ofrecëre dumí. ¹⁹Répill lu ra poshtë: —Gulë bëtuu' du'pë pudëre nanapë të parë guna ziquë runë të, të iurë guëdchi'ba guahia guëc ra mënë, gunë rall recibir Espíritu Santo.

²⁰Repi Pedro lull: —Dios guënitilú lé'ël con grë shtumil. ¿Pëllë llua'al sí'il con dumí lo quë narzëlaa'chi Dios ca'a mënë? ²¹Adë nápël dereché con lë'ë na'a purquë bé'nëll duldë la'ni ldú'ul. Zuldídi'i shcuéndël delantë lu më. ²²Bësa'në llgabë mal shtë'nël; bëagrí ldú'ul con Dios; guna'bë lu më të gunë më perdunë lé'ël. ²³Gadzë duldë la'ni ldú'ul; nal ziquë nanú bajo ordë shtë Satanás.

²⁴Iurní guchi Simón lu poshtë: —Gulë guna'bë lu Dios por na të parë adë guëzac zíd'i më na ziquë guni'i të.

²⁵Ra poshtë guni'i rai' lu mënë Samaria ra cusë naguná rall nu biadi'dzë rai' diza'quë lu ra mënë. Iurní bëru'u rai' parë gua rai' los de más guë'dchi shtë Samaria. Guagni'i rai' diza'quë; despuësë bëagrí rai' parë Jerusalén.

Biadi'dzënú Felipe tubi më Etiopía

²⁶Dzë ni repi tubi ianglë lu Felipe: —Bë'në preparar të tsal tubi nezë narëa'në ladë sur, nezë nazia'a de

Jerusalén parë guë'dchi nalë Gaza. Neze rè' rdëdë catë nídí'i mënë.

²⁷Lueguë bëru'u Felipe. Ziá'ai'; perë nezë naziá'ai', bëdia'guë'lúhi' tubi nguii më Etiopía. Nádi'll nguii completë nu nall tesorërë shtë Candace, tubi na'a narnibë'a naciuni Etiopía. Lë'ë tesorërë guall Jerusalén parë guaguë'nëll adorar Dios. ²⁸Zëagzell parë ládzëll. Zúbëll lu guërrëdë shtëll. Quëu'ldëll la'ni tubi librë nabëquë'ë Isaías. ²⁹Iurní repi Espíritu Santo lu Felipe:

—Guabi'guë cula'ni guërrëdë shtënë më Etiopía.

³⁰Iurë guabi'guë Felipe cula'ni guërrëdë, bíni' quëu'ldë nguii ni la'ni librë shtë Isaías. Felipe guna'bë di'dzë lull:

—¿Gu riasël lo quë nacagni'i la'ni librë?

³¹Nguii ni repi lu Felipe:

—Adë riasédia'a purquë adë nápëdia'a chu guëni'i pë runë cuntienë ni.

Iurní répill lu Felipe të tsepi Felipe nu subë Felipe la'ni shguërrëdëll.

³²La'ni librë catë quëu'ldë më Etiopía lë'ë partë ni cagni'i:

Bia'a rall nguii parë gátí' ziquë lli'li, nu ziquë rëa'në lli'li ziquë gu'pë delantë lu ra narna'zi, zni bëa'në nguii rë'. Adë bëllá'ldëdi'i rua'll parë niaru'u tubi di'dzë.

³³Dzë ni guna'zi ra mënë lë'ëll, bë'në rall condenar lë'ë nguii ni sin ni tubi causë.

Adë pë jushtisi bë'në rall. Nalé fier bë'në rall tratë nguii ni. Bëdchisú rall vidë shtë'nëll.

³⁴Iurní më Etiopía guna'bë di'dzë lu Felipe:

—Bë'në favurë guni'i lua, ¿chu guzac zdë'ë? ¿Pë lu mizmə lë'ëll rní'll u nu chu stubi guzac zdë'ë?

³⁵Iurní Felipe guzublú guni'i' pë runë cuntienë partë catë bi'ldi më Etiopía la'ni librë. Guni'i Felipe ra diza'quë shtë Jesús nu lla gac salvárëll. ³⁶Iurë ziadëdë rall tubi lugar catë rë nisë, guna'bë di'dzë më Etiopía lu Felipe:

—Ndë'ë rë nisë. ¿Pë adë gac chubë nisa ndë'ë?

³⁷Felipe repi lull:

—Si talë guëdubinú ldú'ul rialdí ldú'ul shti'dzë Jesús, zac chubë nísël ndë'ë.

Iurní repi nguii ni:

—Rialdí ldua'a niétiquë Jesucristo na shini Dios.

³⁸Gunibë'a nguii parë guzudchí guërrëdë parë bietë rai'. Iurní guatë rai' la'ni nisë. Bëchu'bë nisë Felipe lë'ëll ndë. ³⁹Iurë bëru'u rall rua' nisë, Espíritu Santo bia'a lë'ë Felipe. Lë'ë nguii nilli gu' ldú'ull nu rquitë ldú'ull. Guaglá'guëll shnézëll.

⁴⁰Bëdchini Felipe guë'dchi nalë Azoto, nu gudédëi' guë'dchi por guë'dchi. Cagluá'ai' mënë diza'quë hashtë bëdchíni' guë'dchi nalë Cesarea.

Bëac Saulo shmënë Jesús

(Hch. 22.6-16; 26.12-18)

9 Saulo guagla'guë bë'në nalaa'dchill; guc ldú'ull quínill ra mënë narialdí ldu'i diza'quë. Por ni guagnall jëfë shtë ra bëshuzi ²parë gunë rall firmar tubi guichi parë zia'a Saulo. Guziá'all ra iádu'u shtë më israelitë guë'dchi Damasco. Ndë tsatíllil ra na'a nu nguii nacanaldë tēchi diza'quë shtë Jesús.

Gue'dënull ra mënë ni; guëldáguëll lë'ë raí lachigui'bë. ³Guc iurë zia'a zull nezë, hia mërë guëdchínill guë'dchi Damasco, nasesë bëdchini tubi llini nezë lu gube'e. Gu'të llini lu nezë catë zia'all. ⁴Saulo gulaguë lu guiu'u; gunall lu llini nu bínill tubi bë naguni'i:

—Saulo, Saulo, ñpëzielú rzunáldël na?

⁵Iurní guna'bë di'dzë Saulo:

—¿Chu lë'ël? Dadë, rní'il lua zni'i.

Iurní bë guni'i:

—Nahia Jesús. Rzunáldël shmëna parë quinil. ¿Pë adë rac bé'al lo mizme na rzunáldël? Adë guëllu'idi'i lo quë naquëhúnël. Quëhúnël ziquë runë ngunë narlda'a patadë lu garrudchi. Zni quëhúnël.

⁶Iurní nalë bëdzëbë Saulo nu bëchi'chill. Répill:

—Dadë, ¿guadë narac shtú'ul guna?

Perë lë'ë bë guni'i:

—Guashtë nga'li nu gutë ladi guë'dchi. Ndë guëni'i mënë lul pë gúnël.

⁷Ra nguiu nazënú lë'ë Saulo, bëa'në rall ziquë gu'pë tantë bëdzëbë rall purquë bini rall bë nacagni'i lu Saulo, perë ni tubi adë chu gunádi'i rall. ⁸Iurní Saulo guashtë lu guiu'u, perë iurë bëshá'lëll slull, hiadë gúquëdi'i nianall. Bëá'nëll ciegu. Ra nguiu nazënúhi', guna'zi rall guiá'ai' parë guc bëdchíni' guë'dchi Damasco.

⁹Ndë bëá'ni' tsunë dzë; adë gúquëdi'i nianáhi'. Adë gudáudi'i nu adë pë bi'i'di'i.

¹⁰Guë'dchi Damasco quërelde tubi nguiu nalë Ananías. Rialdí ldu'ull

shti'dzë Jesús. Bëlua'alú Jesús lull nu repi më lull:

—Ananías.

Bëquebi Ananías lueguë:

—Lë'ë na ndë'ë, Dadë.

¹¹Jesús repi lull iurní:

—Guashtë nga'li nu gua lidchi Judas naquërelde nezë nalë Nezë Ldi. Guna'bë di'dzë por tubi nguiu më Tarso. Lëll Saulo. Ndë quëadi'dzënull Dios. ¹²Lu Saulo bëlua'alú tubi nguiu lë Ananías. Nguiu ni lë'ël. Gunall guatël parë guëdchi'bë guiá'al guëquëll të parë guëac slull nu guëná Saulo stubi vultë ziquë nall antsë.

¹³Iurní bini Ananías naguni'i Jesús, repi Ananías lu më:

—Perë Dadë, zihani mënë rni'i lua shcuendë nguiu rë'. Nablac fier quëhúnëll Jerusalén con ra mënë narialdí ldu'i shti'dzël. ¹⁴Iurne' zé'dëll ndë'ë con guichi nabëdë'ë ra jëfë shtë bëshuzi parë guá'all prësi grë ra mënë narunë adorar lë'ël.

¹⁵Perë Jesús repi lu Ananías:

—Guasë purquë na gudilia nguiu rë' parë guëni'ill diza'quë delantë lu ra mënë shtë stubi naciuni nu lu ra rëy shtë rall. Nu tsagní'ill diza'quë shtëna lu ra më israelitë. ¹⁶Na guëluá'ahia lë'ëll nu guënia'a lull grë cusë mal nagunënú mënë cuntrë lë'ëll purquë nall shmëna.

¹⁷Iurní lë'ë Ananías zia'a lidchi Judas catë quërelde Saulo. Guatëll nu bëdchi'bë guiá'all guëc Saulo. Répill:

—Bëchi Saulo, lë'ë Jesús naguni'i lul nezë nazé'dël, bëshe'ldë më na ndë'ë parë gac guënal stubi vultë nu parë guëdchini Espíritu Santo të cuezënúhi' lë'ël.

¹⁸Lueguë iurní bëlla'lë slu Saulo. Gunáhi' nu bíní' gulaguë cumë ziquë tubi gui'lli la'ni slúhi'. Saulo guasuldí nu bëriubë nísí'.
¹⁹Despuësë gudáuhi' nu bëu' fuersë shtëhi' stubi vultë. Bëá'ni' bëldá dzë Damasco con ra narialdí ldu'i diza'quë.

**Guzublú Saulo guni'i diza'quë
lu ra mënë Damasco**

²⁰Lueguë guzublú guni'i Saulo diza'quë shtë Jesús lu ra mënë la'ni iádu'u shtë ra israelitë. Guní'ill lu mënë, Jesús náhi' shini Dios nabitë lu guédchiliu. ²¹Grë ra mënë nabëquë diaguë shti'dzë Saulo, bëdzëguë' ldu'u rall nu guni'i lu sa' rall:

—Perë nguiu rë' na el quë naguzunaldë ra mënë Jerusalén, ra narialdí ldu'i diza'quë. Nu lo mizmä lé'ëll zé'dëll ndë'ë parë guá'all prësi ra shmënë më parë tsagsá'nëll lë'ë rall lu ra jëfë shtë bëshuzi.

²²Perë Saulo biadí'dzëll lu ra mënë con más lni; adë bëdzëbëdi'!. Guní'i' de quë Jesús na Cristo nabëshe'ldë Dios. Bë'në Dios compa'ni lë'ë Saulo. Ra israelitë naquërelde Damasco, bëa'në rall sin ni tubi di'dzë purquë adë bëdzélëdi'i rall pë niani'i rall.

**Bëru'u Saulo guia'a ra
contrari shtëhi'**

²³Gudëdë zihani dzë; iurní ra më israelitë gurë rall de acuerdë parë quini rall lë'ë Saulo. ²⁴Lueguë bini Saulo pë llgabë quëhunë rall. Dzë la gue'llë rbezë rall Saulo rua' puertë salidë shtë ciudá parë quini rall Saulo. ²⁵Ra shmënë Jesús bëtia'a

rall Saulo la'ni tubi rëguelë parë iurë gu' gue'llë, bëldaguë rall Saulo stubi tēchi lu'. Lu' ni nahin ziquë tubi lu' bësu'u nasë'au alreduerë ciudá. Zni mudë gula'a Saulo lu galguti.

Bëabrí Saulo Jerusalén

²⁶Iurë bēdchini Saulo Jerusalén, guc ldú'i' niagdzá'gui' ladi ra shmënë Jesús parë grë rall rdzëbë rall Saulo purquë gá'adi'i tsaldí ldu'u rall de quë Saulo hia bëabrí ldú'ull, de quë bëáquëll shmënë Jesús. ²⁷Perë Bernabé guagsëá'nëll Saulo lu ra poshtë. Biadí'dzëll lla guni'i Saulo lu ra mënë Damasco, de quë Saulo biadí'dzëll con guēdubinú ldú'ull ziquë tubi muzë shtë Jesús.

²⁸Iurní Saulo bëá'ni' Jerusalén parë quëhúni' dchi'ni con ra poshtë. Guadi'dzënúhi' diza'quë hui'u por hui'u sin adë pë nádi'i. ²⁹Con guēdubinú ldú'i' ruadí'dzi' ziquë muzë shtë Jesús. Biadí'dzënúhi' con ra më israelitë naruadí'dzë dizé griego. Perë ra mënë gudili rall mudë parë quini rall Saulo.

³⁰Ra mënë narialdí ldu'i diza'quë, guc bë'a rall de quë ra më israelitë zunaldë rall lë'ë Saulo. Iurní bia'a rall lë'ë Saulo parë guédchi Tarso.

³¹Dzë ni grë ra mënë narialdí ldu'i diza'quë, ra narëta' regiuni Judea nu Galilea nu Samaria, nalé rbedchí ldu'u rall. Másru'u guc shtu'u rall lë'ë Jesús nu rzu'bë diaguë rall shti'dzë më. Nu Espíritu Santo bë'në compa'ni lë'ë rall parë guaru'bë grupë shtë rall.

Bëac Eneas

³²Canzé Pedro; quëhúni' visitar grë ra naná shmënë Jesús. Gudëdë

guagnáhi' ra narianaldë nezë santu shtë Jesús, ra naquërelde tubi guë'dchi nalë Lida. ³³Ndë nanú tubi nguii nalë Eneas. Hia guc shunë izë ráquëll galguidzë llungüë. Nagá'all; adë ráquëdi'i rzëll. ³⁴Pedro bédchini lu Eneas nu guchi Pedro: —Eneas, Jesucristo gunëac lé'ël. Guashtë nga'li nu bëldisë shtaa'li.

Lueguë lueguë guashtë Eneas. ³⁵Grë ra naquërelde guë'dchi Lida nu grë ra naquërelde guë'dchi Sarón, guná rall lla bëac nguii ni. Lueguë bësa'në rall custumbrë guahietë shtë rall parë guanaldë rall nezë za'quë shtë Jesús.

Guashtë Dorcas ladi ra tégulë

³⁶Tiempë ni nanú tubi na'a guë'dchi shtë Jope. Rialdí ldu'i diza'quë shtë Jesús. Lëll Tabita perë ra mënë naruadi'dzë dizë griego, rni'i rall lë na'a ni Dorcas. Dorcas bë'në bien nu bédë'ëll gu'në cua'a ra prubi. Bét'nëll zihani cusë za'quë. ³⁷Bédchini tubi dzë, guc lluu'u Dorcas nu gúttill. Custumbrë shtë ra mënë ni na rguibi rall cuerpë shtë ra tégulë. Gudibi rall shcuerpë Dorcas nu bëcuezë rall cuerpë guia'a la'ni hui'u guërupë pisë. ³⁸Guë'dchi Jope rëa'në guëlla' guë'dchi shtë Lida catë nanú Pedro. Bini ra më Jope nanú Pedro guë'dchi Lida. Iurní bëshe'ldë rall chupë nguii parë guagni'i rall lu Pedro:

—Guërré cha guíá hia'a guë'dchi Jope.

³⁹Lueguë bëru'u Pedro con lë'ë ra nguii ni. Iurë bédchini rall Jope, bia'a rall Pedro cuartë catë naga'a tégulë. Nalé ru'në ra viudë

nabédëá nga'li. Bëlua'a rall vestidë nu manguë nabëntsa'u Dorcas tsana gubáni'. ⁴⁰Lueguë Pedro gunibë'a guëru'u grë ra mënë la'ni cuartë. Iurní bészullibi Pedro nu biadi'dzënúhi' Dios. Rbí'ai' lu naguti nu répi' lúhi':

—Tabita, guashtë nga'li.

Lueguë lë'ë tégulë bëlla'lë slúhi'; gunáhi' lu Pedro. Guzubë ldi'. ⁴¹Pedro guna'zi guíá'all parë guasuldill. Lueguë guna'bë Pedro ra viudë nu los de más narialdí ldu'i Jesús parë bét'ni' presentar lë'ë Dorcas nagubani. ⁴²Grë mënë shtë ciudá Jope bini rall milagrë nabë'në Pedro. Nalé zihani mënë gualdí ldu'u rai' diza'quë. ⁴³Por zihani dzë bëa'në Pedro ciudá Jope lidchi tubi curtidor shtë gui'di ladi ngunë. Lëll Simón.

Biadi'dzënú Pedro Cornelio

10 Gu' tubi nguii ciudá Cesarea; lëll Cornelio. Nall capitán narnibë'a tubi gahiu'a sultadë. Ra sultadë ni lë rall Italiano. ²Cornelio con grë shfamíllil runë rall adorar Dios guëdubinú ldu'u rall. Adë nádi'i Cornelio më israelitë perë bédë'ëll zihani dumí. Bét'nëll ayudë ra më israelitë. Siemprë ruadi'dzënull Dios. ³Tubi dzë quierë rquë tsunë guadze', bëlua'alú tubi ianglë lu Cornelio. Clarë gunall tubi ianglë shtë Dios naguaté catë zuga'a Cornelio. Repi ianglë lull:

—Cornelio.

⁴Gubi'a Cornelio lu ianglë nu nalé bédzëbëll. Guna'bë dí'dzëll lu ianglë:

—¿Pë rac shtú'ul guna?

Iurní repi ianglë lull:

—Dios bëqué diaguë ra di'dzë shtënël iurë ruadi'dzënl më nu rëagná ldu'u më lë'ël purquë bë'nël ayudë ra prubi. ⁵Bëshe'ldë bëldá nguui guë'dchi Jope parë tsagli'i rall Simón, nu lëll Pedro; chupë lëll. ⁶Quërelde Pedro lidchi tubi curtidurë nalë zac Simón. Nápëll lídchill rua' nisëdu'u. Pedro guëni'i lull pë gúnëll.

⁷Iurë gubi' ianglë, guna'bë Cornelio chupë shmúzëll con tubi sultadë nanané Cornelio. Sultadë ni gualdí ldu'i shti'dzë Jesús. Guëzá rall na rall muzë shtë Cornelio. ⁸Biadi'dzë Cornelio lu rall lla biadi'dzënull ianglë. Iurní bëshe'ldë Cornelio lë'ë rall parë ziaagli'i rall Pedro.

⁹Stubi dzë quierë guërudë dzë, ziagdchini rall ciudá Jope. Lo mizmə iurë Pedro be'pi guëc hiu'u tē guadi'dzënúhi' Dios. ¹⁰Nalë rldi'anë Pedro; rac shtú'ui' gáuhi'. Perë mientras quëhunë ra shfamili Pedro preparar cumidë, Pedro gunall bēdchini tubi cusë shtë Dios lull. ¹¹Guná Pedro bëlla'lë lu gube'e nu gunall lu ziquë tubi lari naquichi ru'bë. Ze'din ca zu Pedro. Li'bi guëzá shquini. ¹²La'ni lari nanú grē clasë ra ma nanapë tapë guëáhi' nu ra ma narlla' ldu'i lu guiu'u nu ra ma nariasë. ¹³Iurní bini Pedro tubi bë naguni'i:

—Pedro, guasuldí nu gudini ma gaul.

¹⁴Perë Pedro guchi:

—Dadë, nunquë adë ráudia'a ra ma naná providë según ra custumbrë shtë na'a.

¹⁵Lë'ë bë guni'i lu Pedro stubi vueltë:

—Lo quë nabëzunë Dios, limpi nahin; adë rní'idi'il nahin mal parë lë'ël.

¹⁶Zni guc tsunë vësë; iurní be'pi lari lu gube'e. ¹⁷Quëhunë Pedro llgabë pë runë cuntienë nagunall iurë lë'ë ra nguui nabëshe'ldë Cornelio ze'dë guëna'bë di'dzë rall ca na lidchi curtidurë nalë Simón. ¹⁸Bēdchini rall rua' lidchi Simón; fuertë cana'bë rall:

—¿Gu quërelde tubi nguui ndë'ë nalë Simón Pedro?

¹⁹Pedro nianá zúbëll guia'a guëc hiu'u. Quëhúnëll llgabë nia'a pë runë cuntienë lo quë nabëshe'ldë Dios lull. Iurní repi Espiritu Santo lull:

—Pedro guná, tsunë nguui cagna'bë rall lë'ël. ²⁰Bietë; bë'në compaňi lë'ë rall. Adë pë llgabë rúnēdi'il purquë na bēshe'lda lë'ë rall.

²¹Iurë bietë Pedro, guagnall ra nguui nabëshe'ldë Cornelio. Répill lu ra nguui:

—Na lëa Pedro nacaguili tē. ¿Pë rsunë nua'a tē?

²²Repi rall lu Pedro:

—Zë'pë na'a purquë bēshe'ldë Cornelio lë'ë na'a parë sēl con lë'ë na'a lídchill. Cornelio nall tubi nguui honradë nu rialdí ldú'll Dios. Nalë rac shtu'u më israelitë lë'ëll. Tubi ianglë shtë Dios guni'i lu Cornelio parë bēshe'ldëll lë'ë na'a nu guni'i ianglë lull lë'ël guēni'il lu Cornelio pë gúnëll.

²³Iurní Pedro guni'i lu rall:

—Gulë tsutë ndë'ë; gulë bëa'në ne gue'lë.

Hia brēgue'lë bëru'unú Pedro lë'ë rall parë zia'a rall lidchi Cornelio.

Nu guanaldë bëldá narialdí ldu'i diza'quë naquërelde guë'dchi Jope.

²⁴Stubi dzë bëdchini rall ciudá Cesarea. Ndë cabezë Cornelio lë'ë rall con grë shfamíllil. Tambiën guna'bë Cornelio bëldá amigu shtëll. ²⁵Iurë bëdchini Pedro lidchi Cornelio, Cornelio bëru'u; bënëll saludar lë'ë Pedro nu bëzullíbill lu Pedro parë bënëll adorar Pedro. ²⁶Perë Pedro guna'zi guia'a Cornelio; répi':

—Guzuldí purquë adë guzá'quëdi'i rzullíbil lua purquë nahia nguii ziquë lë'ël.

²⁷Mientras ziazú rall quëadi'dzë rall, guaté Pedro lidchi Cornelio. Guná Pedro zihani mënë rë.

²⁸Guni'i Pedro lu ra mënë:

—Lë'ë të bien nané të lla na creenci shtë ra më israelitë. Providë guëdza'guë ra më israelitë con mënë de stubi naciuni. Adë nápëdi'i rall permissi parë tsuté rall lidchi mënë zitu, perë bëlua'a Dios na adë tsaglá'guëdia'a creenci ni. Grë ra nguii nabëzuné Dios, limpi na rall. Adë naprovidë parë tsutéa lidchi rall. Bëlua'a Dios na de quë adë guëní'idia'a sulë mënë israelitë na rall allegadë lu Dios, de quë mënë zitu na rall condenadë. ²⁹Por ni zíquësë guna'bë të na, lueguë zelda; adë bënëdia'a negar. Gulë guni'i lua nia'a pë rac shtu'u të.

³⁰Iurní guzublú biadi'dzë Cornelio lu Pedro:

—Guc tapë dzë ne'; lo mizme iurë ziquë iurní, rquë tsunë guadze' quërelde; quëhuna ayunë nu quëhuna orar lu Dios. De repëntë gunahia tubi ianglë shtë Dios. Nalé rcabni'i lari naquichi. ³¹Guni'i

ianglë lëa: “Cornelio, Dios bëquë diaguë ra di'dzë shtënell iurë rná'bël lu më. Nu rëagná ldu'u më lë'ël purquë bédë'ël dumí cua'a ra prubi. ³²Bëshe'ldë bëldá shmënell ciudá Jope parë tsaglli'i rall Simón Pedro. Nápëll lídchill rua' nisëdu'u. Pedro guëni'i lul ra cusë nagúnëll.” Zni guni'i ianglë lua. ³³Por ni lueguë bëshe'lda ra shmëna; bidë guëlli'i rall lë'ël. Iurne' dzu na'a grë na'a ndë'ë delantë lu Dios parë guëquë diaguë na'a grë lo quë naguni'i Dios lul parë guëni'il lu na'a.

Lo quë naguni'i Pedro lu ra më lidchi Cornelio

³⁴Guzublú guni'i Pedro lu grë mënë naré lidchi Cornelio. Guni'i Pedro:

—Iurne' gualú rac bé'ahia adë rúnëdi'i Dios menos ni tubi mënë lu guë'dchiliu ³⁵sino quë rca'a më grë ra nanapë rëspëti nu rzu'bë diaguë rall shti'dzë më. ³⁶Guni'i Dios más antsë lu grë na'a ziquë shini Jacob ra diza'quë shtë më. Bëshe'ldë më lë'ë Jesucristo parë bidë guëni'inúhi' lë'ë hia'a diza'quë shtë Dios parë cuedchí ldu'u hia'a. Jesucristo na rëy; napë më derechë parë rnibë'a më grë naciuni. ³⁷Lë'ë të bien nané të pë guc ladzë ra më israelitë. Primëre guzublú Juan Bautista, bëluá'ai' diza'quë lu ra mënë, iurní bëchu'bë nísí'. Despuësë guzublú Jesús shchí'ni' nezë Galilea. ³⁸Lë'ë të nané të lla bédë'ë Dios pudërë parë Jesús më Nazaret. Bëshe'ldë Dios Espíritu Santo parë cuezënëhi' lë'ë më. Bënëac më grë ra nananú mëdzabë la'ni ldu'i. Bënë më bien por pudërë shtë Dios cumë

cabezénúhi' lè'è Jesús. ³⁹Lè'è na'a na na'a testigu shtë grè ra cusè rë' nabè'nè Jesús. Bè'nè mè milagrè nezè Judea nu ladi ciudá Jerusalén. Despuèsè bèquè'è ra mènè lè'è Jesús lu cruz; guti mè. ⁴⁰Gudèdè tsunè dzè guti Jesús, iurní bèldishté Dios lè'è Jesús ladi ra tègulè. Nu Dios bèshe'ldè Jesús parè bèlua'alú mè lu na'a stubi vultè. ⁴¹Adè bèlua'alú mè lu grè ra mènè, niétiquè lu na'a bèlua'alú mè. Dios gudili lè'è na'a dizdè antsè parè na na'a testigu. Verdá nahin; guashtë mè ladi ra tègulè. Despuèsè lè'è na'a gudaunú na'a lè'è mè; bèdii'nú na'a lè'è mè. ⁴²Nu bèshe'ldè mè lè'è na'a parè guiagni'i na'a diza'què shtë mè lu ra mènè. Iurne' cagni'i na'a verdá. Dios bèdè'è pudèrè lè'è Jesús ziquè tubi juèsi parè gunè mè juzguè grè ra mènè nanabani nu grè naguti. ⁴³También ra profetè naguré guahietè, cagni'i rai' shcuendè Jesús de què grè ra natsaldí ldu'i lè'è mè, runè mè perdunè duldè shtë rall. Por lè'è mè gac perdunè rall.

**Bèdchini Espíritu Santo
parè cuezénúhi' lè'è ra
mènè lidchi Cornelio**

⁴⁴Nianá quèadi'dzènú Pedro lè'è ra mènè lidchi Cornelio, lè'è Espíritu Santo bèdchini parè cuezénúhi' grè ra narqué diaguè di'dzè shtë Pedro. ⁴⁵Ra israelitè narialdí ldu'i diza'què, ra naze'ldè naldè lè'è Pedro, nalé bèdzèguèè' ldu'u rall. Guná rall ra narqué diaguè shti'dzè Pedro, adè na rall mè israelitè perè bè'nè rall recibir Espíritu Santo nabèzèlaa'dchi Dios

parè lè'è rall. ⁴⁶Bini rall quèadi'dzè ra mè rë' stubi dizé. Quèhunè rall adorar Dios; guni'i rall llèru'bè na pudèrè shtë Dios. ⁴⁷Iurní guni'i Pedro:

—Hia què bèdchini Espíritu Santo parè cuezénúhi' lè'è rall igual cumè ziquè bèdè'na'a recibir lè'i', hiadè nídi'i stubi cusè más. Guèriubè nisè rall iurne'.

⁴⁸Gunibè'a Pedro lu rall:

—Gulè bèchubè nisè lè'è tè. Gulè guni'i lè Jesucristo purquè na tè shmènè mè.

Despuèsè bè'nè rall ruèguè lu Pedro parè guèa'nè Pedro sèbèldá dzè con lè'è rall.

Bèabrí Pedro Jerusalén

11 Ra poshtë nu ra nagualdí ldu'i diza'què naré Judea, bini rall de què también ra mènè nanádi'i mè israelitè gualdí ldu'u rai' diza'què. ²Iurè bèabrí Pedro Jerusalén, bèldá ra mè israelitè gudildi di'dzè rall con Pedro. Mènè ni guanaldè rall tèchi custumbrè shtë gac circuncidar mieti. ³Bèsègua'a rèdchi rall Pedro. Guni'i rall:

—¿Pèzielú guagnal ra mènè nanádi'i mè israelitè? ¿Pèzielú guataunul lè'è rall?

⁴Iurní biadi'dzè Pedro lu rall lla mudè guc guagná Pedro ra mènè de stubi naciuni. Répi':

⁵—Na zuhia ciudá Jope. Iurè cagnia'a lu Dios, gunahia cusè nabèshe'ldè Dios lua. Gunahia tubi lari naquichi ru'bè. Ze'din nezè lu gube'e. Li'bi guèzá shquinin, nu gulaguin hashtë catè zugá'ahia.

⁶Iurè gunahia nia'a pè nanú la'ni

lari, gunahia nanú ra ma nazubë tapë guëáhi'; nanú ra ma dushë; nanú ra ma narlla' ldu'i lu guiu'u; nanú ra ma nariasë. ⁷Nu binia tubi bë naguni'i: "Pedro, guasuldí. Gudini ma nagaul." ⁸Perë na gucha lúhi': "Dadë, nunquë adë gudáudia'a ma naná providë según creenci shtë mënë israelitë". ⁹Iurní bë guni'i lua stubi vultë: "Lo quë hia bëzunë Dios, limpi nahin. Adë chu guëní'idi'i nahin mal parë Dios." ¹⁰Zni guni'i bë tsunë vultë; despuësë be'pi lari guia'a stubi. ¹¹Lueguë iurní bédchini tsunë nguiu mënë Cesarea catë quërela parë ze'dë ca'a rall na. ¹²Lë'ë Espíritu Santo bëshé'ldi' na parë tsanaldä lë'ë rall sin ni tubi llgabë de quë na rall de stubi naciuni. Tambiën guzënú shu'pë nguiu rë' na. Grë na'a bëdzuté na'a lidchi Cornelio. ¹³Lé'ëll biadi'dzëll lu na'a gunall zu tubi ianglë lídchill nu repi ianglë: "Bëshe'ldë bëldä shmënëll ciudá Jope parë tsaglli'i rall lë'ë Simón, stubi lëll Pedro. ¹⁴Lé'ëll guëní'll lul lla mudë gúnëll parë gac salvar, lé'ëll con grë shfamíllil." ¹⁵Iurë guzublú quëadi'dzënúa lë'ë rall, bédchini Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë rall tal cumë ziquë bédchini' tsana bédë'na'a recibir lé'i'. ¹⁶Iurní bëagná ldua'a lo quë naguni'i Jesús lu na'a tsana guzënú na'a lë'ë më. Guni'i më: "Juan bëchu'bë nisë ra mënë con nisë perë Dios guëne'e më Espíritu Santo parë guëzunë më ldu'u tē nu parë cuezënúhi' lë'ë tē". ¹⁷Si talë Dios bëshe'ldë Espíritu Santo parë cuezënúhi' ra mënë stubi naciuni, igual cumë ziquë bë'në më con lë'ë

hia'a, ra nagualdí ldu'i shti'dzë Dadë Jesucristo, adë nu mudë guna cuntrë Dios.

¹⁸Iurë bini ra mënë grë lo quë naguni'i Pedro lu rall, bëac dchi rall; hiadë pë guní'idi'i rall. Iurní guzublú bë'në rall adorar Dios. Guni'i rall:

—De verdá Dios bë'në perdunë lë'ë ra nanádi'i më israelitë. Bësha'lë më nezë parë guëabré ldu'u rall con lë'ë më nu parë gapë rall vidë sin fin.

Ra mënë nagualdí ldu'i Jesús ciudá Antioquía

¹⁹Tsana gudini rall Esteban, guagla'guë rzunaldë mënë los de más ra narialdí ldu'i diza'quë. Ra shmënë Jesús bëagzé rall hashtë regiuni Fenicia nu Chipre nu guë'dchi shtë Antioquía. Ndë guagni'i rall diza'quë niétiquë lu ra më israelitë, lëdë núdi'i lu ra stubi mënë. ²⁰Bëldä narialdí ldu'i Jesús, na rall më Chipre nu Cirene. Bédchini rall ciudá shtë Antioquía. Guni'i rall diza'quë shtë Dadë Jesús lu ra më griego. ²¹Guni'i rall lu mënë con llëru'bë pudërë shtë Dios. Zni zihani mënë gualdí ldu'u rai' diza'quë nu guanaldë rall tēchi enseñansë shtë Jesús.

²²Bini ra shmënë Jesús narëta' Jerusalén de quë zihani më Antioquía, hia rzu'bë diaguë rall diza'quë. Iurní bëshe'ldë rall Bernabé parë guall Antioquía. ²³Iurë bédchini Bernabé Antioquía, gunall lla mudë cagdë'ë Dios ra cusë za'quë parë ra narzu'bë diaguë diza'quë. Nalë bëquitë ldu'u Bernabé nu guni'inúhi' ra mënë tē tsanaldë rall shnezë Dios nu gac

rall firmë, adë guëazë guëtëdi'i
rall shnezë Dios. ²⁴Bernabé nall
tubi nguii za'quë. Gualdí ldu'ull
Dios. Cabezënú Espíritu Santo la'ni
ldú'ull. Zihani ra më Antioquía
gualdí ldu'u rall diza'quë shtë
Jesucristo.

²⁵Despuësë gubi' Bernabé parë
ziá'ai' ciudá Tarso. Ndë guatílill
Saulo parë be'dë guënull lé'i'
Antioquía. ²⁶Ndë bëa'në rai' tubi
izë con ra shmënë Jesús. Bëlua'a
rai' zihani mënë. Ra shmënë Dios
naquërelde Antioquía por primëre
vësë bërulë rai' cristianos.

²⁷Tiempë dzë ni bëdchini bëldá
nguii nabë'në recibir llini shtë Dios
parë guëni'i rall shti'dzë Dios. Ze'dë
rall de Jerusalén parë bëdchini
rall Antioquía. ²⁸Túbill lë Agabo.
Guzull guní'ill lu ra narialdí ldu'i
diza'quë tubi cusë nagac cumplir.
Con pudërë nabëdë'ë Espíritu Santo,
lé'ëll guní'ill guëdchini tubi gubini
dushë guëdubi guë'dchiliu. Gubini
rë' guc cumplirin tiempë tsana
cagnibë'a rëy Claudio. ²⁹Grë ra më
Antioquía narialdí ldu'i shti'dzë
Jesús, gu' rall de acuerdë parë gunë
rall ayudë; bëshe'ldë rall dumí parë
prubi naquërelde Judea.

³⁰Bëtëá rall dumí; cadë tubi rall
bëdë'ë lo más posiblë. Bëshe'ldë rall
dumí con Bernabé nu Saulo ca'a ra
mëgulë naná cabësë shchi'ni Dios
Jerusalén.

Guti Jacobo nu gua Pedro lachigui'bë

12 Tiempë ni rëy Herodes
nalé guzunáldëll bëldá
ra shmënë Jesús. ²Gunibë'all guti
Jacobo, bëchi Juan. Gudiní rall
lé'i' con spadë. ³Herodes guná nalé

rëuu' ldu'u ra më israelitë nu guc
ldu'u Herodes guëná'zill Pedro. Dzë
ni bë'në tucarë laní naráu ra më
israelitë guetështildi sin levadurë.
⁴Guna'zi rall Pedro prësi; Herodes
gunibë'a tsa Pedro lachigui'bë
nu gunibë'all tapë grupë suldadë
gapë rall lë'ë Pedro. Cadë tapëgá
suldadë tubi grupë. Bë'në Herodes
llgabë niagull Pedro delantë lu ra
mënë despuësë de laní Pascu. ⁵Nalé
segurë nanú Pedro lachigui'bë
purquë quëhapë ra suldadë lé'ëll.
Perë ra mënë narialdí ldu'i diza'quë,
ziagla'guë quëhunë rai' orar dzë
la gue'lë. Con guëdubinú ldu'u rall
cagni'inú rall lë'ë më por shcuendë
Pedro.

**Por milagrë shtë Dios bërui
Pedro lachigui'bë**

⁶Herodes bë'në llgabë guëgull
Pedro lachigui'bë; tsagsá'nëll
Pedro lu ra mënë grëgue'lë. Pedro
naga'si lachigui'bë. Lí'bi' con chupë
cadënë. Nu quëhapë chupë suldadë
lé'i'. Stubi shcua'a suldadë zu rua'
lachigui'bë. ⁷Iurní bëdchini tubi
ianglë shtë Dios la'ni lachigui'bë
nu gu'të tubi llini. Ianglë bënë'bi'
lë'ë Pedro parë guëbáni'. Bëcua'ñi
ianglë lë'ë Pedro nu repi' lu Pedro:
—Nasesë guashté.

Lueguë bërui ra cadënë nali'bi
guia'a Pedro. ⁸Lë'ë ianglë repi lúhi':
—Bëshi'i dchi'chi lá'níl nu bëquë'ë
shráchil.

Iurní bë'në Pedro gan, repi ianglë
lull:

—Gutë shábël nu gude'e naldë na.

⁹Pedro bërui; zianáldi' tēchi
ianglë. Adë rac bé'adi'i' gu nahin
verdá lo quë naquëhunë ianglë

con lé'i'. Llúa'ai' cani'i shcá'ldëll.

¹⁰Gudëdë rai' lu ra primërë puertë gui'bë naná parë nezë shtë ciudá; iubi puertë bëlla'lë parë bëru'u rai'. Iurë guzë rai' tubi nezë, lë'ë ianglë bësá'ni' lë'ë Pedro. ¹¹Iurní bédë'ëi' cuendë; guní'i' la'ni ldú'i':

—Iurne' sí, rdé'ëhia cuendë, Dios bëshe'ldë ianglë shtëni' parë bëldá'ai' na guia'a Herodes. Bëldá'ai' na guia'a ra mënë israelitë, grë lo quë naguc ldu'u rall nihunënú rall na.

¹²Iurë quëhúni' llgabë, zia'ai' lidchi María, shni'a Juan Marcos. Ndë zihani mënë rë ra. Quëhunë rall ruëguë lu Dios parë guëru'u Pedro lachigui'bë. ¹³Iurë bësédchi Pedro rua' puertë, bëru'u tubi criadë; lëll Rode. Guagnall nia'a chu ndë nacagna'bë rua' nezë. ¹⁴Perë iurë guc bé'all cha' Pedro, por tantë bëquitë ldú'ull, adë bëshá'lëdi'ill rua' nezë sino quë guagllú'nëll; guagní'ill lu ra mënë nazubë la'ni hiu'u. Répill lu rall:

—Pedro zuga'a rua' nezë.

¹⁵Iurní repi rall lu Rode:

—Rac túntël rní'il zni'i.

Perë Rode guni'i:

—Guldía, Pedro ndë nazuga'a rua' nezë.

Perë ra nazubë la'ni hiu'u rni'i rall:

—Lé'ëdi'i Pedro sino ianglë shtënë Pedro gudëdë.

¹⁶Perë Pedro nianá cagsédchi' rua' nezë. Iurë bëscha'lë rall rua' puertë nu guná rall lu Pedro, nalé bédzëguë' ldu'u rall. ¹⁷Pedro bë'në sëni con guiá'ai' të guëac dchi rall. Iurní guni'i Pedro, bëlda'a Dadë Jesús lé'ëll lachigui'bë. Répi':

—Gulë biadi'dzë ndë'ë lu Jacobo nu lu ra grë narialdí ldu'i diza'quë shtë Jesús.

Iurní bëru'u Pedro parë zia'ai' stubi lugar.

¹⁸Iurë brëgue'lë, nalé rdzëbë ra sultadë. Nezë rë' nezë rë' zia'a rall nia'a gua Pedro. ¹⁹Gunibë'a Herodes tsatili rall lë'ë Pedro perë cumë adë bédzëlëdi'i rall Pedro, rëy Herodes guna'bë d'ídzëll shcuendë Pedro. Iurní gunibë'a Herodes gati ra sultadë. Despuësë bëru'u Herodes Judea parë zia'a guëquërdëll guë'dchi Cesarea.

Bëdchini dzë guti Herodes

²⁰Nalé rldënú Herodes ra mënë naquërdë ra guë'dchi Tiro nu Sidón, perë lë'ë ra mënë guré rall de acuerdë parë guna'bë rall en paz lu rëy purquë lu guiu'u shtë rëy rru'u naráu ra mënë shtë Tiro nu Sidón. Tubi grupë mënë shtë guë'dchi rë', guluté rall amistá con Blasto, tubi muzë ru'bë shtë rëy. Blasto guagni'inull lë'ë rëy parë gu' en paz. ²¹Herodes bëzú tubi tërmë lu rall parë pë dzë tsagdchini rall lidchi Herodes. Dzë ni gutë Herodes shábi' parë guzull de rëy nu guzúbëll lu tribunal shtënëll. Iurní guzublú guni'ill zihani di'dzë lu ra mënë. ²²Lë'ë ra mënë guzublú gurushtíá; guni'i rall:

—Ndë'ë nacagni'i adë nall tubi nguui sino quë nall tubi dios.

²³Lueguë iurní tubi ianglë shtë Dios bédchini. Bëru'ldë ianglë lë'ë Herodes lu tubi galguidzë dushë purquë adë bédë'ëdi'ill cuendë di'dzë shtë Dios. Más bëuu' ldú'ull naguni'i ra mënë lull. Gudáu ra mbiziuguë lë'ë Herodes; gúti'll.

²⁴Diza'quë shtë Dios guagla'guë bërë'tsë nezë rë' nezë rë'. Zihani mënë gualdí ldu'u rall diza'quë.

²⁵Bernabé nu Saulo guagsa'në dumí nabëshe'ldë ra mënë Antioquía parë ra prubi ciudá Jerusalén. Iurní bëagrí rai' con Juan Marcos hashtë Antioquía.

Bëshe'ldë Dios Bernabé nu Saulo lu dchi'ni

13 Ladi mënë narialdí ldu'i diza'quë guë'dchi Antioquía, nanú Saulo. Nanú Bernabé. Nanú Simón narni'i ra mënë Ia'së. Nanú Lucio më Cirene. Nanú Manaén naguaru'bë lidchi Herodes, gubernadurë shtë Galilea. ²Tubi dzë ni bēdēa rai'; cagna'bë rai' Dios nu quëhunë rai' ayunë; adë ráudi'i rai' dzë ni. Guni'i Espíritu Santo lu rai': —Gulë bë'në nombrar Bernabé nu Saulo parë dchi'ni naguëdë'a gunë rall.

³Iurë gualú bë'në rall orar nu bë'në rall ayunë, bēdchi'bë rall guia'a rall guëc Saulo nu Bernabé parë gunë rai' recibir shchi'ni Dios. Iurní bēnë rall despedir lē'e rai'. Zia'a rai'.

Zia'a ra poshtë parë Chipre

⁴Bëshe'ldë Espíritu Santo lē'e Saulo nu Bernabé parë tubi guë'dchi nalë Seleucia nanaqué rua' nisëdu'u. Ndë be'pi rai' la'ni barcu parë zia'a rai' Chipre, tubi dani nananú la'ni nisë. ⁵Bēdchini rai' Salamina; nahin puertë catë riutë barcu. Ndë guzublú Saulo nu Bernabé cagni'i rai' diza'quë lu ra mënë la'ni iádu'u shtë ra më israelitë. Nu zac Juan Marcos

zia'anú rai'. ⁶Guëdubi guë'dchi shtë Chipre guazé rai'. Bēdchini rai' tubi guë'dchi lē Pafos. Ndë bēdia'guë'lú rai' tubi narunë galbēlliú. Nall më israelitë nu lēll Barjesús. Nalé runtsá'ull bishi; guní'ill grë ra di'dzë narní'ill nahin verdá. ⁷Barjesús nall amigu shtë gubernadurë nalë Sergio Paulo. Gubernadurë nall tubi nguiu nasini guëquëll. Bēshē'ldēll rsunë parë cagna'bë mënë Bernabé nu Saulo purquë gubernadurë rac shtú'ull guínill diza'quë shtë Dios. ⁸Napë Barjesús stubi lē, Elimas, quiere decir narunë dchi'ni shtë bëlliú. Adë nēdi'i Elimas niuadi'dzēnú Saulo gubernadurë purquë adë nēdi'ill tsaldí ldu'u gubernadurë shti'dzë Dios. ⁹Iurní Saulo, nápi' stubi lēhi' Pablo, con pudërë shtë Espíritu Santo nacabeznú la'ni ldú'i', gubi'a gué'i' lu Elimas. ¹⁰Guni'i Pablo lull:

—Lé'ël guëdzé bishi nu duldë la'ni ldú'ul. Shini mēdzabë nal. Enemigu nal shtë cusë za'quë. Rluá'al ra mënë bishi, nu adë rsá'nēdi'il tsuté rall nezë za'quë shtë Dios. ¹¹Iurne' Dios gunë më cashtigu lē'ël; guëá'nēll ciegu por tubi tiempë; adë guēnádi'il lu llni ngubidzë.

Lueguë lueguë bëcachi slu Elimas nu bëá'nēll ciegu. Caguílill tubi naguëna'zi guíá'all parë sēll. ¹²Iurë guná gubernadurë naguc con Elimas, gualdí ldu'u gubernadurë diza'quë. Nalé bēdzēguëë' ldú'ull iurë bínill shti'dzë Dios naguni'i Pablo.

Zia'a Pablo nu Bernabé regiuni Pisidia

¹³Pablo con ra sáhi' be'pi rai' barcu puertë nalë Pafos parë zia'a

rai' hashtë tubi guë'dchi nalë Perge nananú regiuni Panfilia; perë bësa'në Juan Marcos dchi'ni shtë Dios. Mejurë bëagrill Jerusalén.

¹⁴Iurní bëru'u Pablo con Bernabë guë'dchi Perge. Zia'a rai' ciudá Antioquí nanaqué regiuni shtë Pisidia. Dzë nabëzi'i ldu'u ra mënë, guaté Pablo con sáhi' iádu'u shtë më israelitë. Ndë guzubë rai' parë guëqué diaguë rai'. ¹⁵Bi'ldi ra jëfë shtë iádu'u la'ni librë nabëquë'e Moisés nu bi'ldi rall librë shtë ra profetë. Iurní guni'i rall lu Pablo:

—Lë'ë të sa' hia'a, talë nua'a të tubi di'dzë ziquë cunseju parë grë hia'a, dzu hia'a ndë'ë. Gulë guni'i.

¹⁶Iurní guasuldí Pablo; bé'ni' tubi sēni con guiá'ai' parë guëac dchi ra mënë. Guni'i':

—Gulë bëqué diaguë lë'ë të më israelitë, nu grë të naze'dë guë'në adorar Dios. ¹⁷Dios shtë naciuni Israel, gulë më shtadë guëlú hia'a parë mizmə lé'i'. Bë'në më shtáda'a tubi naciuni ru'bë tsana nianá quërelde rai' Egipto. Nu despuësë Dios gulú lë'ë rai' Egipto con pudërë shtë më. ¹⁸Durantë cuarenta izë bia'a ldu'u Dios mudë fierë shtë rai' iurë zia'a rai' nezë catë nídi'i mënë.

¹⁹Nu gunitilú më gadchi naciuni nanaqué regiuni shtë Canaán. Bëdë'ëi' lugar ni parë guquërelde shtadë guëlú hia'a. ²⁰Durantë tubi tiempë tapë gahiu'a guërudlë izë, guquërelde naciuni Israel ndë. Ra juësi nabëshe'ldë Dios, gunibë'a rai' naciuni Israel hashtë tiempë shtë Samuel. ²¹Iurní guna'bë ra mënë lu Dios tubi rëy naguënbë'a lë'ë rall. Bëdë'ë Dios tubi rëy nalë Saúl. Gunibë'a Saúl lë'ë rall cuarenta

izë. Saúl nall shini tubi nguiu nalë Cis naze'dë ladi shini Benjamín.

²²Despuësë Dios gulú lë'ë Saúl lugar shtënell parë subë David ziquë rëy naguënbë'a më israelitë. Guni'i' Dios: “Gudilia David llga'në Isái. David na tubi nguiu nabëuu' ldua'a nu gúnell cumplir grë lo quë narac shtua'a.” ²³Gulë Jesús ladi llëbní David nu lë'ë Jesús náhi' el quë nagunë salvar më israelitë. Ni bë'në Dios prometer más antsë. ²⁴Pues antsë guzublú Jesús dchi'ni shtëhi', Juan Bautista guni'i' lu zihani mënë israelitë të gunë nadzë'ë rall mudë nanabani rall nu chubë nisë rall ziquë sēni de quë bëabrí ldu'u rall con Dios. ²⁵Tsana ze'dë guëdchini gati Juan, guni'i': “¿Chu runë të llgabë nahia? Adë rúnëdi'i të shgabë të nahia el quë nacabezë të. Ze'dë stubi më más lasac quë na. Na adë lasáquëdia'a parë lë'ë më. Ni tubi adë chu nádia'a parë guëshaca du gui'di shtëné shrachi më.”

²⁶Rnia'a lu të Dadë naze'dë zu famili shtë Abraham, nu rnia'a lu grë të narunë adorar Dios. Dios bëshe'ldë diza'quë rë' parë gac salvára'a. ²⁷Ra naguquërelde Jerusalén nu jëfë shtë rall, adë guc bé'adi'i rall chu na Jesús. Nu adë guasédi'i rall ra di'dzë shtë ra profetë nabëquë'e shti'dzë Dios guahietë. Rsë'dë rall di'dzë rë' la'ni iádu'u shtë mënë israelitë cadë dzë narzi'i ldu'u ra mënë, perë tsana bë'në rall condenar Jesús, bë'në rall cumplir grë lo quë naná escritë de lë'ë më. ²⁸Adë bëdzélëdi'i rall ni tubi duldë nabë'në Jesús perë guna'bë rall lu Pilato parë gati më. ²⁹Iurë guc cumplir grë lo quë

narni'i la'ni Sagradas Escrituras shcuendë Jesús, bësiëtë mëñë lë'ë më lu cruz parë bëga'chi më la'ni ba'a. ³⁰Perë bëldishtë Dios lë'ë më ladi ra tëgüľë parë gubani më stubi vüeltë. ³¹Nu zihani dzë bëlua'alú Jesús lu ra nabë'në compa'ni lë'ë më iurë ziazgë më de Galilea parë Jerusalén. Lë'ë ra mëñë ni guná rall lu Jesús nu iurne' quëadi'dzë rall ziquë testigu de quë Jesús nabani.

³²Nu zac lë'ë na'a, cagni'i na'a diza'quë nabë'në më prometer lu shtëda'a. Guc cumplirin parë lë'ë hia'a purquë na hia'a shini rai'. ³³Bëldishtë Dios lë'ë Jesús ladi ra tëgüľë. Zni naescritë la'ni segundë Salmo: "Lé'ël nal shinia. Nedzë bënehia vidë parë lé'ël." ³⁴Guni'i Dios guëldishtë'hi' lë'ë Jesús ladi ra tëgüľë parë adë gaudi'i guiu'u cuerpë shtë më. Zni naescritë la'ni Sagradas Escrituras naguni'i Dios: "Guënehia ra cusë za'quë parë lë'ë të, lo quë nabëna prometer lu David".

³⁵Por ni David la'ni stubi Salmo guni'i: "Adë guësëa'nëgal cuerpë shtë shínil narac shtë'ul la'ni ba'a parë adë gaudi'i guiu'u shcuérpi".

³⁶David bë'në sirvë lu sáhi' tiempë nabáni'. Bë'në zá'quëll ra cusë ziquë guni'i Dios lull. Perë despuësë gútil nu bëgá'chill. Gu'dzë cuerpë shtëñëll. ³⁷Perë cuerpë shtë ngui nabëldishtë Dios ladi ra tëgüľë, adë gú'dzëdi'in. ³⁸Bëchi, napë quë gac bë'a të lo quë narnia'a lu të; lé'ësë Jesús napë pudërë parë gunë më perdunë duldë shtë të. ³⁹Grë narialdí ldu'i Jesús na perdunë duldë shtë rall. Adë nídi'i mudë parë suné almë shtë të por lëy nabëquë'ë Moisés purquë adë

nápëdi'in pudërë parë nihunin perdunë duldë shtë mëñë. ⁴⁰Gulë gupë cuidadë të ldáguëdi'i cashtigu shtë Dios guëc të, ra cusë nabëquë'ë ra profetë iurë guni'i rai' shti'dzë Dios narni'i:

⁴¹Gulë guná, lë'ë të naquëhunë burnë. Gulë bëtsëbë ldu'u të nu gulë gapë galguti sin fin. Quëhuna tubi cusë ru'bë entrë lë'ë të, cusë adë tsaldídi'i ldu'u të ze'dë ra cusë de na. Nu adë tsaldídi'i ldu'u të si talë chu stubi guëni'i lu të.

⁴²Iurë bëru'u Pablo con sáhi', ra mëñë nanádi'i më israelitë, guna'bë rall tubi favurë lu Pablo, guëabrí rai' stubi vüeltë dzë naguëzi'i ldu'u mëñë naguëdza'guë llmalë parë tsagla'guë guadi'dzë Pablo diza'quë lu rall. ⁴³Iurë gualú bëtë'tsë ra mëñë zihani, sëbëldá më israelitë canaldë lë'ë Pablo nu Bernabé. Nu zihani ra nanádi'i më israelitë perë guatë rall creenci shtë ra më israelitë, canaldë rall Pablo nu Bernabé. Pablo nu Bernabé guni'inú rai' lu mëñë ni të tsagla'guë tsaldí ldu'u rai' diza'quë shtë Dios.

⁴⁴Bëdza'guë llmalë bédchini dzë descansë; casi grë mëñë shtë guë'dchi bédëa rall parë guëquë diaguë rall di'dzë shtë Dios. ⁴⁵Guná ra më israelitë tantë zihani mëñë bédëa, bédé rall; napë rall mbidi. Guni'i guidzë rall lë'ë Pablo nu Bernabé. Bë'në rall insultar Pablo. ⁴⁶Iurní Pablo nu Bernabé adë bëdzëbëdi'i rai'. Guni'i rai':

—Bëshe'ldë Dios lë'ë na'a primërë lu të, na të më israelitë parë guëquë diaguë të diza'quë shtë Dios; perë nédi'i të guëzu'bë diaguë të shti'dzë

Dios. Adë nédì'i tē gunē tē recibir vidē sin fin. Iurne' guagni'i na'a lu mēnē de stubi naciuni ⁴⁷purquē zni bēshe'ldē Dios lē'ē na'a. Bēquē'ē Isafas shti'dzē mē narni'i:

Na Dios, rzua lē'ēl ziquē tubi llni parē grē ra mēnē nanádi'i mē israelitē.

Lē'ēl tsanul ra diza'quē hashtë lúltimē guē'dchi shtë guē'dchiliu parē gunē Dios salvar lē'ē ra mēnē natsaldí ldu'i shti'dzē mē.

⁴⁸Iurē bini ra mēnē nanádi'i mē israelitē, nalē bēquitē ldu'u rall. Guni'i rall nalē nasa'a diza'quē shtë Dios. Nu bēdē'ē rall graci lu mē. Grē ra nagudili Dios parē gac salvar, lueguē gualdí ldu'u rall shti'dzē mē. ⁴⁹Zni bērē'tsē diza'quē guēdubi regiuni shtë Pisidia. ⁵⁰Perē ra israelitē naquērelde Antioquía biadi'dzē rall con bēldá na'a nu nguii de rēspēti ladi guē'dchi. Na'a rē' napē rall devociuni parē Dios. Grē rall bētsatsu rall mē guē'dchi cuntrē Pablo nu Bernabé. Gulú rall lē'ē rai' fuērē rua' guē'dchi. ⁵¹Pablo nu Bernabé bēdchibi rall gushēguiu'u shtë shrachi rall ziquē tubi sēñi de quē ra mēnē Antioquía adē bēzu'bē diáguēdi'i rall diza'quē shtë Jesús. Iurní zia'a rai' ciudá nalē Iconio. ⁵²Ra nagualdí ldu'i shti'dzē Jesús ciudá Antioquía, nalē bēquitē ldu'u rall. Cabezēnú Espiritu Santo la'ni ldu'u rall.

Nanú Pablo nu Bernabé guē'dchi Iconio

14 Pablo nu Bernabé guērupē rai' guaté rai' iádu'u shtë mē israelitē guē'dchi Iconio. Bēlua'a

rai' diza'quē shtë Jesús lu ra mēnē. Zihani mēnē gualdí ldu'u rall diza'quē, mē israelitē nu ra mē griego. ²Perē ra mē israelitē nadē nédì'i tsaldí ldu'i, bētsatsu rall mēnē nanádi'i israelitē parē bē'nē rall llgabē mal cuntrē ra narialdí ldu'i diza'quē. ³Pablo nu Bernabé bēa'nē rai' llēduni tiempē lugar ni. Adē bēdzēbēdi'i rall guni'i rall lu mēnē de quē Dios rac shtu'u mē grē mēnē narē lu guē'dchiliu. Dios quēhunē compa'ni lē'ē Pablo nu Bernabé parē bē'nē rai' milagrē. Bē'nē rai' cusē ru'bē. Zni guasē ra mēnē diza'quē naguni'i Pablo, ze'din de Dios. ⁴Perē ra mēnē guē'dchi ni, adē bē'nēdi'i rall tubsē llgabē. Bēldá rall guni'i naza'quē na di'dzē shtë rai'. Sēbēldá rall guni'i adē nazá'quēdi'i di'dzē shtë rai'. ⁵Iurní ra mē israelitē nu ra nadē nádi'i israelitē, gu' rall de acuerdē con ra gobiernē parē guēna'zi rall Pablo nu Bernabé nu niadē'ē guē'ē rall lē'ē rai'. ⁶Bini Pablo nu Bernabé pē nihunē rall. Bēru'u rai' guia'a contrari shtë rai'. Gubi' rai' ciudá ni parē zēagzé rai' guē'dchi nalē Listra nu Derbe naqué regiuni shtë Licaonia. ⁷Guagni'i rai' diza'quē guēdubi ciudá nu guē'dchi shtë regiuni ni.

Bēsēdchi guē'ē mēnē lē'ē Pablo guē'dchi Listra

⁸Guē'dchi Listra nanú tubi nguii cujē; ráquēdi'i rzēll. Ndē zúbēll purquē dizdē nagúlēll nall cujē. ⁹Caqué diagué nguii ni nacagni'i Pablo. Iurní nalē rbi'a Pablo lu nguii ni; guc bē'a Pablo de quē rialdí ldu'ull parē guēáquēll. ¹⁰Iurní fuertē guni'i Pablo lull:

—Guasuldí nga'li. Bézú guèa'l lu guiu'u.

Lueguè guasuldí cujë nu guzublú rzèll. ¹¹Iurè guná ra mènè pè bè'nè Pablo con nguii ni, guzublú guni'i rall fuertè di'dzè naruadi'dzè ra mè Licaonia. Guni'i rall:

—Dios ndè'è bédchini ládza'a con cuerpe shtë nguii.

¹²Guni'i rall Bernabé na dios Júpiter nu Pablo na dios Mercurio purquè Pablo ruadi'dzi' lu ra mènè.

¹³Iádu'u shtë dios Júpiter zubin entradè shtë guè'dchi. Bèshuzi narunè dchi'ni la'ni iádu'u ni, bidènull bèldá ngunè con zihani guè'è hashtë puertè shtë guè'dchi. Bèshuzi nu ra mènè rac shtu'u rall gunè rall adorar lè'è ra poshtë nu quini rall ngunè ziquè tubi ofrendè parè lè'è rai'. ¹⁴Perè Pablo nu Bernabé guná rai' pè rac shtu'u gunènú mènè lè'è rai'; guzublú bèchí'ezè rai' shabè rai' ziquè tubi sèñi de què adè rèuu'di'i ldu'u rai' lo què nacanihunè ra mènè. Guni'i rai' fuertè. Guaté rai' ladi ra mènè ¹⁵nu guni'i rai':

—Lè'è tè Dadè, ¿pèzielú runè tè zni'i? Lè'è na'a na na'a nguii ziquè lè'è tè. Zè'pè guèni'i na'a lu tè parè guèsa'nè tè ra custumbrè nadè guèllu'fidi'i. Lè'è na'a rac shtu'u na'a tsanaldè tè tèchi nezè za'què shtë Dios nanabani. Bèntsa'u mè gube'e nu gué'dchiliu nu grè cusè nananú lu gué'dchiliu bèntsa'u mè. ¹⁶Tiempè guahietè Dios bèsèa'nè mè lè'è ra mènè gubani rall ziquè mudè narac shtu'u rall ¹⁷perè siembrè bè'nè Dios bien parè lè'è rall nu bèshe'ldè mè ganza'què parè lè'è rall. Bèdè'è mè sufsientè nagáu

rall hashtë bèquitè ldu'u rall. Iurne' Dios quèhunè mè lo mizme con lè'è hia'a.

¹⁸Guni'i Pablo di'dzè rè' lu ra mènè perè apènè bè'ni' gan parè adè gudínidi'i ra mènè ra ma ziquè ofrendè lu rai'. Siembrè rac shtu'u rall gunè rall adorar lè'è rai'.

¹⁹Ze'dè bèldá mè israelitè shtë Antioquía nu Iconio. Bédchini rall Listra catè nanú Pablo. Bèquili rall mènè shtë Listra con bishi parè bèdè'è guè'è rall Pablo. Bèshaguiú rall lè'i' parè gulú rall lè'i' rua' guè'dchi purquè llua'a rall hia guti Pablo. ²⁰Iurní bédchini ra narialdí ldu'i diza'què catè naga'a Pablo; bèdèa rdondè rall catè naga'a Pablo. Iurní bèlè ldu'i' nu guashtëhi'. Guatéhi' stubi vultè guè'dchi. Perè brègue'lè bèru'u rai' guè'dchi parè zia'a rai' stubi guè'dchi nalè Derbe.

²¹Ndè guni'i rai' diza'què shtë Dios lu ra mè Derbe. Nalè zihani mènè gualdí ldu'u rai' shti'dzè Dios. Despuèsè bèabrá rai' guè'dchi Listra, Iconio, nu Antioquía. ²²Ra lugar ni guni'inú rai' mènè narialdí ldu'i diza'què parè guagla'guè rall nu gac rall firmè, nu adè guèsá'nèdi'i rall shnezè Dios. Guni'i rai' de què antsè tsuté mieti catè rnibè'a Dios, napè què sac zi mieti purquè na rai' shmènè Jesús. ²³Cadè guè'dchi catè nanú ra narialdí ldu'i diza'què, Pablo nu Bernabé bézú rai' bèldá nguii naguéná dchi'ni shtë Dios. Despuèsè biadi'dzènú rai' Dios nu bè'nè rai' ayunè, bè'nè rai' animar lè'è mènè ni tè gac rall firmè lu shnezè Dios, el què narialdí ldu'u rai'.

Bèabrá Pablo nu Bernabé guè'dchi Antioquía

²⁴Gudèdè rai' regiuni shtë Pisidia parè bédchini rai' regiuni shtë

Panfilia. ²⁵Guni'i rai' diza'quë lu ra mënë ciudá shtë Perge. Despuësë gua rai' guë'dchi Atalia. ²⁶Ndë be'pi rai' barcu parë zia'a rai' Antioquía ciudá catë ra narialdí ldu'i shti'dzë Dios, bēdē'ë rai' dchi'ni shtë Dios parë lē'ë rai'; mizmə lugar ni antsë biadi'dzēnú rall Dios parë gunë mē compaňi lē'ë rai'. Iurne' bēabrí rai' purquë hia bē'nē rai' gan dchi'ni rē'. ²⁷Iurē bēdchini rai' Antioquía, bētēá rai' grē mēnē narialdí ldu'i diza'quë. Biadi'dzē rai' lu rall mudē nabē'nē Dios compaňi lē'ë rai'. Guni'i rai' Dios bēdē'ë lugar parē gualdí ldu'u ra mēnē nanádi'i mē israelitē perē guatē rall shnezē Dios. ²⁸Pablo nu Bernabé bēa'nē rai' ciudá ni llēduni tiempē con ra narialdí ldu'i diza'quë.

**Gua Pablo nu Bernabé
ciudá Jerusalén**

15 Tiempē dzē ni bēdchini bēldá nguiu Antioquía. Na rall mē Judea. Guzublú caglua'a rall ra mēnē narialdí ldu'i diza'quë. Guni'i rall:

—Parē gac salvar tē napē quē gunē tē cumplir custumbrē riuguē tubi partē delicadē shtë ngulē'nē ziquē bēquē'ë Moisés la'ni lēy parē guēdē'na'a cumplir.

²Pablo nu Bernabé biadi'dzēnú rai' ra nguiu rē' llēduni tiempē hashtë gudildi di'dzē rall. Por fin ra narialdí ldu'i diza'quë, bē'nē rall nombrar Pablo nu Bernabé con sēbēldá nguiu parē zia'a rall Jerusalén. Guaguē'nē rall rēglē asuntē ni con los de más ra poshtë con ra mēgulē naná cabēsē shtë ra mē narialdí ldu'i Dios.

³Bēshe'ldē ra mē Antioquía lē'ë rai'. Gudēdē rai' ra regiuni shtë Fenicia nu Samaria. Quēadi'dzē rai' shti'dzē Dios lu ra mēnē narialdí ldu'i diza'quë. Guni'i rai' lu ra mēnē nanarē catē zia'a rai', grē lo quē nabē'nē Dios con ra mēnē de stubi naciuni, cumē bēagrí ldu'u rall con Dios nu bēsa'nē rall creenci gushē parē zianaldē rall shnezē Dios. Grē ra mē narialdí ldu'i diza'quë, bini rall shti'dzē Pablo nu Bernabé. Nalē bēquitē ldu'u rall.

⁴Tsana bēdchini rai' Jerusalén, ra narialdí ldu'i diza'quë bē'nē rall recibir lē'ë rai' con llēru'bē cariňi. Zubēnú ra mēnē rē' ra poshtë nu ra mēgulē naná cabēsē ladi grupē shtë rai'. Pablo nu Bernabé guzublú biadi'dzē rai' grē ra cusē nabē'nē Dios con lē'ë rai', cumē ziquē mēnē stubi naciuni gualdí ldu'u rall diza'quë. ⁵Perē iurní bēldá ra fariseo narialdí ldu'i shti'dzē Jesús, guasuldí rall nu guni'i rall:

—Rqui'ni riuguē du'pē partē delicadē shtë nanádi'i mē israelitē parē gac salvar rall. Cha guēdē'na'a obligar lē'ë rall tsanaldē rall tēchi lēy shtë Moisés. Gac salvar rall iurní.

⁶Bēdēá ra poshtë nu ra mēgulē parē bēsē'dē rall di'dzē rē'. ⁷Llēduni tiempē biadi'dzē rall. Iurní guasuldí Pedro nu guní'i':

—Rnia'a lu grē tē narialdí ldu'i diza'quë, cumē ziquē nanē tē hia zia'a tiempē gudili Dios na entrē lē'ë tē. Nu bēshe'ldē mē na parē guagnia'a diza'quë shtë mē lu ra mēnē nanádi'i mē israelitē. Nu gualdí ldu'u rall diza'quë. ⁸Dios rna la'ni ldu'u ra mieti; bē'nē mē

recibir lè'è rai' cumè ziquè shini mè. Bèdè'è mè Espíritu Santo parè cuezènúhi' lè'è rai' igual ziquè bèdè'è mè Espíritu Santo parè lè'è hia'a. ⁹Quèhunè Dios compa'ni lè'è rai' igual ziquè lè'è hia'a masiá adè nádi'i rai' mè israelitè. Bèzuné mè la'ni ldu'u rai' purquè gualdí ldu'u rai' diza'què shtë mè. ¹⁰Aunque lè'è tè nané tè Dios quèhunè mè salvar lè'è rai', siemp'rè riagla'guè rni'i tè tsanaldè rai' tèchi lèy shtë Moisés. Nahin tubi lèy dushè parè lè'è rall; nilè ra shtadè guèlú hia'a, nilè lè'è hia'a adè bèdè'nèdi'ia'a cumplir lèy ni. Nahin tubi lèy dushè parè lè'è hia'a. Adè chu gúnèdi'i gan gunè cumplirin. ¹¹Perè lè'è hia'a bien nané hia'a, bè'nè mè salvar lè'è hia'a ndigá. Rnia'a lu tè na rall shini mè purquè nalé guc shtu'u mè lè'è ra nanádi'i mè israelitè. Nu na Jesús Shtadè shtë grè ra narialdí ldu'i diza'què.

¹²Grè rall bèac dchi nu bèquè diaguè rall; iurní Bernabé nu Pablo guzublú biadi'dzè rai' lla gua rai' ladi ra mènè de stubi naciuni. Nu bè'nè Dios zihani milagrè por lè'è rai'. Dios bè'nèac zihani clasè galguidzè. ¹³Iurè gualú biadi'dzè rai', Jacobo guasuldí nu guní'i lu ra mènè:

—Iurne' guadi'dza lu tè narialdí ldu'u diza'què; gulè bèquè diaguè. ¹⁴Pedro biadi'dzè lu hia'a lla bè'nè Dios. Dzè ni por primèrè vultè gudili mè ra nanádi'i mè israelitè parè gac rall shmènè mè. ¹⁵Ndè'è bèru'uin de acuerdè con lo què nabèquè'è ra profetè la'ni Sagradas Escrituras tiempè guahietè. Rni'i rahin zdè'è:

¹⁶Despuèsè guèabría tè guèzá'ahia hiu'u shtë David naná ziquè hiu'u dachi.

Guècubia reinadè shtëhi' naguré.

¹⁷Gúnahin tè parè ra mènè nanádi'i mè israelitè quili rall na, nu ra mènè shtë grè naciuni narna'bè lèa, gac rall shmèna.

¹⁸Zni cagni'i Dadè dizdè tiempè guahietè tè gac bè'a mieti.

¹⁹'Por ni rnia'a lu tè shgaba. Adè pè gunènúdi'i hia'a con ra nanádi'i mènè israelitè perè bèabrí ldu'u rall con Dios. Adè chu gúnèdi'i obligar lè'è rall parè tsanaldè rall lèy shtë Moisés. ²⁰Perè guèquè'è hia'a lu rall parè adè gáudi'i rall belè shtë ra ma narunè ra mènè ofrecèrè ziquè ofrendè lu ra ídolo. Nu adè guèquènúdi'i rall sa' rall, nu adè gáudi'i rall rènè, nilè belè shtë ra ma nadè bèshé'èdi'i rènè. ²¹Hia por llèduni tiempè bi'ldi ra mènè lèy nabèquè'è Moisés cadè iádu'u shtë rall, nu cadè dzè nabèzi'i ldu'u rall caglua'a mèsè lè'è rall nabèquè'è Moisés.

²²Iurní ra poshtë con ra mēgulè naná cabèsè nu grè ra narialdí ldu'i diza'què, gudili rall bèldá nguui ladi lo mizmə sa' rall parè bèshe'ldè rall lè'è rai' Antioquía con Pablo nu Bernabé. Bè'nè rall nombrar Silas con Judas. Judas stubi lèll Barsabás. Na rall nguui mè ru'bè ladi ra narialdí ldu'i diza'què. ²³Bèntsa'u ra poshtë tubi cartè parè bia'a rai' narni'i:

“Lè'è na'a ra poshtë nu ra mēgulè nu grè ra narialdí ldu'u diza'què shtë Jesús naquèrèldè Jerusalén, rshe'ldè na'a tubi saludè parè grè ra

narialdí ldu'i diza'quë, ra nanádi'i më israelitë. Rshe'ldë na'a tubi saludë lë'ë të grë ra naquërelde Antioquía nu ra naquërelde regiuni Siria nu Cilicia. ²⁴Nané na'a bëru'u bældá nguii ladi na'a. Bidë rall ciudá shtë të parë bidë guëni'i rall lu të rqui'ni tsanaldë të tëchi lëy nabëquë'ë Moisés parë gac salvar të. Perë adë bëshé'ldëdi'i na'a lë'ë rall. Niétiquë bidë guëchili rall shgabë të; rni'bë'a rall gac circuncidar të nu gunë të cumplir lëy shtë Moisés. ²⁵Por ni bédzú na'a de acuerdë lu juntë shtë na'a parë gudili na'a bældá nguii ladi na'a parë guidë guená rai' lë'ë të. Bëshe'ldë na'a lë'ë rai' con Pablo nu Bernabé, nguii narac shtu'u hia'a. ²⁶Bernabé nu Pablo na rai' nguii nabëdchi'bë ra vidë shtë rai' lu galguti iurë guagni'i rai' diza'quë shtë Jesucristo, Shtáda'a, lu ra mënë. ²⁷Cagshe'ldë na'a lu të Judas nu Silas parë guëni'i rall lu të ra cusë naze'dë la'ni cartë nanua'a rall. ²⁸Bëuu' ldu'u Espíritu Santo nu bëuu' ldu'u na'a parë adë guëdchí'bëdi'i na'a ni tubi lëy dushë guëc të. Sulamëntë runë tucarë gunë të cumplir ra cusë naze'dë la'ni cartë catë rni'i: ²⁹Adë gau të belë shtë ra ma nabë'në mënë ofrecer ziquë ofrendë lu ra ídolo, nu adë gau të rënë, nilë belë shtë ra ma nanadë bëshé'ldëdi'i rënë, nu adë rquënúdi'i të sa' të. Talë gapë të lë'ë të lu grë ra cusë rë', zia të bien. Ndë'ë gualú cartë. Guëa'në të con Dios.”

³⁰Iurní bëru'u rai' parë zia'a rai' Antioquía. Ndë bëtéa rai' grë ra narialdí ldu'i diza'quë. Bédë'ë rai' cartë guia'a ra mënë nabëdëa nga'li.

³¹Iurë bi'ldi rall cartë, nalé bëquitë ldu'u rall nu gurëdchí ldu'u rall por lo quë naguni'i la'ni cartë. ³²Judas nu Silas bë'në rall recibir tubi pudërë shtë Dios parë guëni'i rall ra cusë narac shtu'u Dios. Biadi'dzë rai' con llëru'bë pudërë shtë më. Con zihani di'dzë naguni'i rai' lu ra narialdí ldu'i diza'quë, bëa'në ra mënë ni más firmë parë tsanaldë rall shnezë Dios. ³³Bëa'në rai' tubi tiempë ciudá Antioquía. Despuësë ra narialdí ldu'i Jesús bë'në rall despedir lë'ë rai' parë bëabré rai' Jerusalén. Guni'i rall lu rai':

—Dushquilli Dios, bidë guená të lë'ë na'a. Guzëa të con bien.

³⁴Silas adë bëabrédi'i' Jerusalén; bëá'ni' Antioquía. ³⁵Pablo con Bernabé bëa'në rai' Antioquía parë guagla'guë guëni'i rai' diza'quë lu ra mënë. Con stubi tantë ra nguii, caglua'a rai' mënë diza'quë shtë Jesús.

Bëshe'ldë Dios lë'ë Pablo segundë viajë

³⁶Gudëdë bældá dzë, iurní Pablo guni'i lu Bernabé:

—Cha guiá guëgná hia'a nia gua ra narialdí ldu'i diza'quë, grë ra ciudá catë biaglua'a hia'a ra mënë antsë.

³⁷Bernabé guc ldú'i' niua'a rai' Juan Marcos ³⁸perë Pablo adë nédi'i' nianaldë Juan Marcos purquë más antsë bësëa'négá Juan Marcos lë'ë rai' lugar nalé Panfilia. ³⁹Gudildi di'dzë rai' por cuendë rë' nu bësa'në sa' rai'. Bernabé bia'a Juan Marcos parë zia'a rai' Chipre. ⁴⁰Pablo gudili lë'ë Silas parë tsanaldë Silas lë'i'. Ra narialdí ldu'i diza'quë,

biadi'dzénú rai' lè'è më parë gunë më compañi lè'è Pablo nu Silas iurná guzia'a rai' lu shchi'ni më.
⁴¹Iurní Pablo nu Silas bëru'u rai' nu gudëdë rai' regiuni shtë Siria nu Cilicia. Guagni'i rai' lu ra narialdí ldu'i diza'quë parë tsagla'guë rall firmë shnezë Dios.

Guanaldë Timoteo lè'è Pablo nu Silas

16 Bëdchini Pablo nu Silas guë'dchi Derbe nu Listra. Ndë bëdia'guë'lú rai' tubi nguii narialdí ldu'i diza'quë; lëll Timoteo. Shni'a Timoteo na më israelitë; lè'è quë lè'è rialdí ldu'i diza'quë. Perë shtadë Timoteo na më griego. ²Grë ra mënë narialdí ldu'i diza'quë naquërelde Listra nu Iconio, rni'i rall na Timoteo tubi nguii demasiadë humildë nu za'quë. ³Guchi Pablo lu Timoteo parë tsanaldëll lè'è rai'. Nu bë'në Pablo circuncidar lè'è Timoteo ziquë na custumbrë shtë ra më israelitë. Zni bé'ni' parë adë bëldédi'i më israelitë con lè'è Pablo. Grë ra israelitë naquërelde lugar ni, nané rall shtadë Timoteo nall më griego. ⁴Grë ra guë'dchi nardëdë rai', ruadi'dzénú rai' ra mënë narialdí ldu'i diza'quë. Quëadi'dzë rai' rsunë nabëdë'ë mëgulë naná cabësë shchi'ni Dios Jerusalén tē parë guëzu'bë diaguë rall. ⁵Ra mënë narialdí ldu'i Dios, guc rall más firmë lu ra diza'quë shtë Jesús. Dzë con dzë guaru'bë grupë shtë shmënë Dios cadë guë'dchi.

Gue'lë bëlua'alú tubi nguii lu Pablo; nall ziquë më Macedonia

⁶Adë bësá'nëdi'i Espiritu Santo nalua'a rai' diza'quë lu ra mënë

naquërelde regiuni shtë Asia. Por ni gudëdë rai' ra regiuni shtë Frigia nu Galacia parë bëdchini rai' la raya shtë Misia. ⁷Ndë bë'në rai' llgabë niutë rai' regiuni shtë Bitinia perë Espiritu Santo adë bësá'nëdi'i' niutë rai' ndë. ⁸Mejurë gudëdë nezë rai' hashtë Misia parë guietë rai' puertë shtë Troas. ⁹Ndë bëlua'alú tubi nguii lu Pablo gue'lë. Gunáhi' tubi nguii më Macedonia. Zuldí mënë ni nu rúnëll ruëguë lu Pablo. Rní'll: "Cha regiuni shtë na'a Macedonia parë gúnëll compañi lè'è na'a". ¹⁰Iurë gudëdë guná Pablo lè'è nguii, na Lucas nacaquëa'a librë rë'l, bëdë'në na'a preparar viajë shtëne na'a parë guziá na'a Macedonia purquë Dios cagna'bë lè'è na'a guëdia'a na'a diza'quë parë ra mënë shtë Macedonia.

Bëdchini Pablo nu Silas guë'dchi Filipos

¹¹Puertë Troas bëdzepi na'a la'ni barcu parë zia na'a tubldí la'ni nisë hashtë Samotracia. Samotracia na tubi dani la'ni nisëdu'u. Hashtë stubi dzë bëdchini na'a puertë Neápolis. ¹²De Neápolis bëru'u na'a parë Filipos. Filipos na tubi guë'dchi más llëru'bë lu grë ra guë'dchi shtë Macedonia. Quërelde ra më rumanë ndë, nu grë ra më shtë guë'dchi bë'në rall rëspëti lëy shtë ra rumanë. Guquërelde na'a Filipos bëldá dzë. ¹³Tubi dzë nabëzi'i ldu'u mënë, bëru'u na'a rua' guë'dchi parë bia na'a rua' tubi guëë'gu. Ra mënë bëne'e rsunë ndë nanú tubi lugar catë ruadi'dzénú rall Dios. Lugar ni guzubë na'a parë guëni'i na'a diza'quë lu ra

na'a nabëdëá nga'li. ¹⁴Ladi ra na'a ni nanú tubi na'a lë Lidia. Zé'dëll guë'dchi shtë Tiatira. Nu rtuu'll lari za'quë color moradë. Na'a ni gualdí ldu'i Dios perë adë guënëdí'll chu na Jesús. Bëdë'ë më lligabë parë guasëll nu gualdí ldu'ull diza'quë nacagni'i Pablo. ¹⁵Lidia bëriubë nísëll con shfamíllill. Iurní guní'll lu na'a:

—Si talë nané tē nahia shmënë Jesús, gulë gude'e lidcha tē guëa'në tē bëldá dzë.

Lidia bé'nëll ruëguë lu na'a hashtë bëdëa'në na'a lídchill.

¹⁶Guzac na'a tubi vultë iurë zia na'a lugar catë guëdia'a di'dzënú na'a Dios, bëdia'guë'lú na'a tubi lliguëna'a. Nápëll tubi mëdzabë la'ni ldu'ull. Rúnëll divini por pudërë shtë mëdzabë. Guní'll ra cusë nagac con ra mënë. Zni bé'nëll gan zihani dumí parë ra shlámëll.

¹⁷Lliguëna'a ni bidë náldëll lë'ë na'a con Pablo. Fuertë guní'll:

—Dios nacabezë gube'e, bëshe'ldë më ra nguii rë'. Caglua'a rall nezë parë gac salvára'a.

¹⁸Zihani dzë bë'në lliguëna'a rë' zdë'ë. Glli, glli, fuertë guní'll; bidë náldëll lë'ë na'a. Perë bëldë Pablo nu guní'i' lu mëdzabë nananú la'ni ldu'u lliguëna'a:

—Con pudërë nabëne'e Jesucristo guiahia, rnia'a lul por lë shtë më, bëru'u la'ni ldu'u na'a rë'.

Lueguë lueguë iurní bëru'u espíritu dzabë.

¹⁹Iurë guná shlamë shtë lliguëna'a, hiadë nídi'i mudë gunë rall gan dumí con pudërë nagúpëll, guna'zi rall Pablo nu Silas. Guagsëa'në rall lë'ë rai' lu gobiernë nazubë cula'ni

galërë. ²⁰Bëagnú rall lë'ë rai' lu ra juësi nu guní'i rall:

—Nguui rë' na rall mënë israelitë. Cagtsatsu rall mënë ciudá shtë hia'a. ²¹Caglua'a rall creenci adë nádi'i de acuerdë con lëy rumanë. Adë nídi'i mudë guianálda'a tēchi rall purquë na hia'a më rumanë.

²²Iurní bëdzatsu mënë cuntrë Pablo nu Silas. Gunibë'a gobiernë parë bëru'u shabë Pablo nu Silas parë bëdë'ë hiaguë rall lë'ë rai'. ²³Despuësë huëtë' bëdë'ë hiaguë rall lë'ë rai', bëldaguë rall lë'ë rai' lachigui'bë. Nu gunibë'a rall lu carcelërë parë gápëll lë'ë rai' con ciudadë. ²⁴Iurë bë'në carcelërë recibir Pablo nu Silas, guagsëa'nëll lë'ë rai' hashtë tubi cuartë namás dchi'chi. Ndë bé'nëll segurë; bëgá'sëll guëa' rai' la'ni tablë nalë cepo.

²⁵Iurë guc guërudë gue'lë, lë'ë Pablo nu Silas quëadi'dzënú rai' Dios nu quëu'ldë rua' rai' cantë lu Dios. Los de más prësi nananú ndë, caqué diaguë rall. ²⁶De repëntë bëdchini tubi llu ru'bë nabësëni'bi hashtë cimientë shtë lachigui'bë. Grë ra puertë shtë lachigui'bë, bëlla'lin nu ra cadënë nali'bi guia'a ra prësi, gulaguë rahin lu guiu'u. ²⁷Iurní gubani carcelërë; gunall rua' puertë lla'lë rahin. Gulull spadë shtë'nëll parë quínill lo mizmë lë'ëll. Bé'nëll lligabë grë ra prësi bëllu'në.

²⁸Perë Pablo gunall pë nihunë carcelërë nu fuertë guní'i Pablo:

—Adë rguínidi'i lë'lë. Grë na'a zuga'a na'a ndë'ë.

²⁹Lueguë iurní guna'bë carcelërë tubi llini. Guaté guëllú'nëll catë zuga'a ra prësi. Nalë rchí'chill

tantë rdzébëll. Bëzullíbill lu Pablo nu Silas. ³⁰Iurní gulull lè'è rai' lachigui'bë nu guna'bë dí'dzëll lu rai':

—Dadë, guni'i lua òlla guna parë gac salvara?

³¹Iurní repi rai':

—Guëdubinú ldu'ul tsaldí ldu'ul Jesucristo, lè'èl con grë shfamíll parë gunë Dios salvar lè'è të.

³²Iurní biadi'dzënú Pablo nu Silas lè'è carcelërë diza'quë, lè'èll con grë shfamílll naquërdë lídchill. ³³Mizmë gue'lë ni carcelërë gudíbill lu ridë catë bëdia'a hiaguë ladi rai'. Lueguë carcelërë con shfamílll bëriubë nisë rall. ³⁴Iurní bia'a carcelërë lè'è rai' lídchill parë bédé'èll nagudáu rai'. Nalé rquitë ldu'u shfamili carcelërë purquë grë rall hia gualdí ldu'u rall diza'quë.

³⁵Brëgue'lë rsili, ra gobiernë bëshe'ldë ra suldadë lu carcelërë parë guëdë'ë carcelërë libértá lè'è Pablo nu Silas. ³⁶Repi carcelërë lu Pablo:

—Bëdchini suldadë shtë gobiernë parë guënehia libértá lè'è të. Iurne' guzia'a të con bien.

³⁷Perë Pablo guni'i lu ra suldadë:

—Adë chu guëru'u. Ra gobiernë bënë bëdia'a hiaguë na'a lu ra mënë. Adë bënëdi'i rall juzgar lè'è na'a según lëy rumanë, nu nadapë na'a lo mizmë derechë nanapë mē rumanë. Bëtia'a rall lè'è na'a lachigui'bë nu iurne' rac shtu'u rall cu të lè'è na'a llga'chi. Pues guidë ldu rall lè'è na'a lo mizmë lè'è rall.

³⁸Ra suldadë bëaguënú rall rsunë lu ra gobiernë grë naguchi Pablo lu rall. Bëdzëbë ra gobiernë iurë bini rall Pablo nu Silas napë

rall derechë cumë mē rumanë.

³⁹Gua ra gobiernë rua' lachigui'bë. Guadi'dzënú rall lè'è Pablo nu Silas; guni'i rall:

—Gulë bënë dispensar lè'è na'a por lo quë nabëdënë na'a.

Iurní bëgú rall lè'è rai'. Guni'i rall:

—Gulë bënë favurë; gulë bëru'u guë'dchi shtë na'a.

⁴⁰Bëru'u Pablo nu Silas lachigui'bë parë zia'a rai' lidchi Lidia. Despuësë guni'inú rai' lu ra narialdí ldu'i diza'quë; guni'i rai':

—Gulë gac firmë con di'dzë shtë Jesús.

Iurní bëru'u rai' ciudá ni.

Bëdzatsu mē guë'dchi Tesalónica

17 Gudëdë Pablo nu Silas ra guë'dchi nalë Anfípolis nu Apolonia parë bëdchini rai' ciudá Tesalónica. Ndë zubë tubi iádu'u shtë ra mē israelitë. ²Ziquë na custumbrë shtë Pablo, guáhi' iádu'u. Tsunë llmalë bé'ni' parë guagni'inull ra mënë cadë dzë descansë. ³Bí'ldi' la'ni Sagradas Escrituras lu ra mënë. Nu bëluá'ai' ra mënë Cristo napë quë gati mē nu despuësë de guti mē, napë quë tsashtë mē ladi ra tēgulë. Rni'i Pablo:

—Lo mizmë Jesús nacagnia'a lu të, na mē Cristo el quë nagudili Dios.

⁴Bëldá ra mē israelitë gualdí ldu'u rall diza'quë nu bëtsa'guë rall Pablo nu Silas. Zihani mē griego narunë adorar Dios, gualdí ldu'u rall, nu zihani na'a tse'lë ra mē ru'bë narnibë'a, gualdí ldu'u rall shti'dzë Jesús. ⁵Perë los de más ra mē israelitë nanadë rialdídi'i ldu'i diza'quë, nalë bëldënú rall Pablo nu

Silas. Gudili rall beldá nguui mal nandigá canzé ra nezé. Guni'i rall lu mënë ciudá paré guëasé mënë cuntré Pablo. Guatsuté rall lidchi Jasón. Ziatili rall Pablo nu Silas purqué nané rall Jasón bédè'è lugar quèrèldé Pablo nu Silas. Rac shtu'u rall guëna'zi rall lè'è rai' paré guné rall intriegu lè'è rai' lu ra mënë paré guné rall juzgar lè'è rai'. ⁶Peré adé bédzélèdi'i rall lè'è rai' lidchi Jasón. Iurní guaca'a rall Jasón; bëshaguiú rall lè'èll con sèbèldá ra narialdí ldu'u diza'quë. Guagsa'né rall lè'è rai' lu gobierné shtë ciudá. Gurushtiá ra nguui mal. Guni'i rall: —Guèdubi lugar caté riuté Pablo rdzatsu ra më guè'dchi con ra creenci shtë rall nu ze'dé rall guè'dchi rè'. ⁷Jasón bédè'è lugar lídchill paré lè'è rall. Grè ra nguui rè' nanú rall cuntré lèy shtë César purqué rni'i rall napè rall stubi rëy nalé Jesús.

⁸Iurè bini ra mënë ra cusé naguni'i rall, bédzatsu rall. ⁹Peré Jasón con sèbèldá naguna'zi rall, gudilli rall dumí paré gupè rall libertá. Bèru'u rall.

Bèdchini Pablo nu Silas guè'dchi Berea

¹⁰Ra narialdí ldu'i diza'quë naquèrèldé Tesalónica, lueguë lueguë gugue'lè gulú nezé rall lè'è Pablo nu Silas. Zia'a rall guè'dchi Berea. Zíquësè bèdchini rall ndé, gua rall iádu'u shtë ra më israelitè. ¹¹Mënë naquèrèldé ndé, más nabènè na rall què ra israelitè naquèrèldé Tesalónica purqué guèdubinú ldu'u rall bèqué diagüè rall diza'quë naguni'i Pablo, nu glli

glli bè'nè rall saber nia'a gu nahin verdá cumè ziquè na la'ni Sagradas Escrituras. ¹²De manèrè què zihani nguui israelitè nu më griego, gualdí ldu'u rall diza'quë. Nu zihani na'a tse'lè ra më ru'bè, gualdí ldu'u rall diza'quë. ¹³Tsana bini ra contrari naquèrèldé Tesalónica de què nanú Pablo guè'dchi Berea, gua rall hashtë Berea paré guagtsatsu rall ra mënë guè'dchi ni. Cagni'i Pablo diza'quë lu ra mënë. ¹⁴Peré ra narialdí ldu'i Jesús, lueguë bèshe'ldé rall lè'è Pablo hashtë rua' nisèdu'u. Niétiquè Silas nu Timoteo bèa'nè rall guè'dchi Berea. ¹⁵Ra naguaguè'nè compa'ni lè'è Pablo, guagsa'né rall Pablo ciudá Atenas. Bèabrinú rall rsuné shtë Pablo; rac shtú'ui' tsa rall Atenas. Lueguë guzia'a Timoteo nu Silas caté nanú Pablo.

Nanú Pablo guè'dchi Atenas

¹⁶Mientras cabezè Pablo lè'è Silas nu Timoteo ciudá Atenas, nalé adé bëuu'di'i ldú'i'; adé gurèdchí ldú'i' iurè gunáhi' lu zihani ídolo narunè ra mënë adorar. ¹⁷La'ni iádu'u shtë ra më israelitè biadi'dzènú Pablo con los de más mënë narunè adorar Dios. Nu cadé dzè rni'i Pablo lu ra mënë lu llguëa' caté rdéa rall. ¹⁸Bèldá ra nguui naná rsè'dé ldai' shtë narni'i rall estoicos nu sèbèldá nguui naná rsè'dé ldai' narni'i rall epicúreos, biadi'dzènú rall Pablo. Nanú rall guni'i lu sa' rall: —¿Pè quèadi'dzé ndé tanté ruadi'dzèll?

Sèbèldá rall guni'i:

—Llua'a na'a di'dzé shtëné stubi dios cubi quèadi'dzèll.

Rni'i rall zni purquë bini rall Pablo cagni'i diza'quë shtë Jesús, chu na më nu Dios bëldishtë lë'ë Jesús ladi ra tēgulë. ¹⁹Iurní bia'a rall lë'ë Pablo tubi lugar nalë Areópago catë rdëa ra më ru'bë parë guëquë diaguë rall pë rni'i ra mësë. Ndë guni'i rall lu Pablo:

—Rac shtu'u na'a gac bë'a na'a pë runë cuntienë ra ldai' cubi naze'dënu. ²⁰Rni'il lu na'a ra cusë cubi na nunquë gá'adi'i guini na'a. Rac shtu'u na'a gac bë'a na'a pë na ra cusë naruadi'dzël.

²¹Zni guni'i rall purquë grë më Atenas nu ra më de stubi naciuni naquërelde ndë, rëuu' ldu'u rall cualquier cusë cubi. Llëduni tiempë hiadë ruadi'dzë rall stubi cusë, niétiquë ra cusë cubi naguërë rini rall ruadi'dzë lu sa' rall.

²²Iurní Pablo guasuldí guëláu rall lugar nalë Areópago nu guni'i:

—Lë'ë të më Atenas, rnahia demasiadë devociuni napë të parë ra dios shtë të ²³purquë tsana canzëa, rb'ahia lugar catë cabezë ra dios shtë të. Bëdia'guëlúa tubi bëcu'guë naquë tubi letrërë luhin narni'i: “Dios nagá'adi'i chu guënëdi'i”. Pues Dios naquëhunë të adorar sin quë guënëdi'i të, nanëa Dios rë'. Ze'dë guënia'a diza'quë shtë më.

²⁴Na më Dios nabëntsa'u guédchiliu nu grë ra cusë nananú la'nin. Rnibë'a më guédchiliu nu gube'e. Adë quërdëdi'i më la'ni iádu'u nabëntsa'u ra mënë. ²⁵Adë rquí'nidi'i më ra cusë naruntsa'u ra mënë. Niétiquë pë rqui'ni më purquë mizme Dios rne'e vidë nu grë cusë narqui'ni hia'a.

²⁶Grë ra mënë nanaré lu guédchiliu na rall shini Adán, nguii nabëntsa'u Dios iurë bësinlú më guédchiliu. Bë'në Dios punërë ra tiempë naguëbani grë ra naciuni nu lugar catë guëquërelde mënë.

²⁷Bë'në Dios ni parë quili ra mënë lë'i' purquë rac shtu'u më grë mieti guëdia'guëlú rall lë'ë më.

Dios adë núdi'i zitu de lë'ë hia'a.

²⁸Por voluntá shtë Dios nacabezë gube'e, nadápa'a vidë nu por lë'ë më rni'bi hia'a nezë rë' nezë rë'. Por lë'ë më quërdla'a guédchiliu.

Por voluntá shtë më nabánia'a nu rdé'na'a dchi'ni. Lo mizme guni'i ra bëldá mësë shtë të: “Na hia'a shini Dios”. ²⁹Ziquë shini Dios,

adë chu gunë llgabë de quë na më cumë ziquë ra dzanë naguetsa'u con orë u bédchichi u guë'ë. Mënë runtsa'u rall cusë ni ziquë na shgabë rall. ³⁰Adë pë guni'i Dios

lu ra mënë tiempë guahietë tsana gá'adi'i guënë rall lë'ë më perë iurne' sí, rnibë'a më lu mënë gudubi guédchiliu, gunë nadzë'ë mudë nanabani rall nu guëabrí ldu'u rall con Dios ³¹purquë Dios hia bë'në më designar tubi dzë nagunë më juzguë ra mënë. Dios gulë tubi nguii nagunë juzguë grë mënë lu guédchiliu. Verdá nahin purquë bëldishtë Dios nguii rë' ladi ra tēgulë.

³²Iurë bini ra mënë lo quë naguni'i Pablo de quë tsashtë ra tēgulë, nanú rall bë'në burnë. Sëbëldá rall guni'i rall lu Pablo:

—Mejurë stubi dzë guëquë diaguë na'a ra shtí'dzël.

³³Iurní Pablo gubi'. Bësëa'nëgáhi' lë'ë ra mënë, ³⁴perë bëldá rall gualdí

ldu'u rall diza'quë nu guanaldë rall Pablo. Ladi ra mënë ni nanú tubi nguii lë Dionisio. Nall miembrë shtë partidë Areópago. Nu nanú tubi na'a lë Dámaris con zihani ra nagualdí ldu'u diza'quë shtë Jesús.

Pablo bēdchini guē'dchi Corinto

18 Despuēsē de ni, bēru'u Pablo Atenas parē zia'ai' ciudá Corinto. ²Ndē bēdia'guēlúhi' tubi mē israelitē; lēll Aquila. Ze'dē nguii rē' tubi regiuni nalē Ponto. Antsē Aquila nu tsé'lēll Priscila gubi' rall Italia purquē rēy Claudio gunibē'a guēru'u grētē' mē israelitē ciudá Roma. Pablo guagná lē'ē Aquila lídchi'. ³Cumē nápi' mizmē dchi'ni nanapē Aquila bēá'ni' lidchi Aquila parē bē'nē rai' dchi'ni. Bēti'bē rai' lari na'ldē naguēllui' parē hiu'u lari. ⁴Ra dzē narzi'i ldu'u mēnē, Pablo ria iádu'u catē riagní'i' diza'quē lu ra mēnē. Zihani rall gualdí ldu'u rall naguni'i' Pablo, mē israelitē nu ra nanádi'i' mē israelitē.

⁵Tsana bēru'u Silas nu Timoteo regiuni Macedonia, bēdchini rall Corinto. Iurní Pablo bēsēa'nēgall dchi'ni shtēnē lari na'ldē parē guaglá'gui' niétiquē dchi'ni shtë diza'quē. Guni'inúhi' mē israelitē quē Jesús na Cristo el quē nacabezē rall tē guēdchíni' guē'dchiliu. ⁶Perē ra israelitē bē'nē rall cuntrē Pablo nu guni'i' rall di'dzē fier guēc Pablo. Repi rall:

—Ze'dē guēsiguēl lē'ē na'a con bishi nanuá'al.

Iurní Pablo bēdchíbi' shábi' lu ra mēnē; nu guni'i':

—Hia beldē guēnia'a diza'quē shtë Jesús lu tē. Adē nēdi'i' tē gua'a tēhin.

Adē nahia responsablē talē guēniti almē shtë tē. Iurne' guziahia lu ra mē nanádi'i' mē israelitē.

⁷Bēru'u Pablo iádu'u. Zia'ai' lidchi tubi nguii naquērdē cu' iádu'u, lēll Justo nu runē Justo adorar Dios.

⁸Jēfē shtë iádu'u lēll Crispo. Gualdí ldu'u Crispo Jesucristo con grē shfamili Crispo. Nu zihani mēnē Corinto bini rall diza'quē nu gualdí ldu'u rall nu bēriubē nisē rall.

⁹Tubi gue'lē Pablo guná lu Jesús.

Bēlua'alú mē lull nu guni'i' mē:

—Adē rdzēbēdi'il. Guagla'guē guni'i' diza'quē lu ra mēnē ¹⁰purquē na quēhuna compaṇi lē'ēl parē adē chu guēná'zidi'i' lē'ēl parē quínidi'i' rall lē'ēl. Napa zihani mēnē natsaldí ldu'i' diza'quē ciudá rē'.

¹¹Pablo bēa'nē tubi izē guēruldē ciudá Corinto parē cagluá'ai' diza'quē shtë Jesús.

¹²La'ni ra dzē nacagnibē'a Galión; nall gubernadurē shtë regiuni Acaya; ra israelitē bē'nē rall cuntrē Pablo nu bia'a rall Pablo lu tribunal.

¹³Ndē guni'i' rall lu gubernadurē:

—Nguiu rē' cagluá'all ra mēnē nu rialdí ldu'u mēnē shtí'dzēll. Rní'll lla gunē ra mēnē adorar Dios stubi ldai' naná cuntrē lēy shtë ra mē rumanē.

¹⁴Hia guzublú Pablo parē guadi'dzē Pablo, iurní Galión guni'i' lu ra israelitē:

—Si talē ndē'ē rac tratē tubi delitē ru'bē ziquē tubi galguti, pues guēquē diaga shti'dzē tē ¹⁵perē lēdē znídi'i'. Rac tratē niétiquē lēy shtë tē con di'dzē nu ra lē nanua'a tē. Gulē bē'nē rēglē asuntē ni lo mizmē lē'ē tē. Adē nahia juēsí shtë ra cusē naquēhunē tē.

¹⁶Iurní bēgú Galión ra mēnē lu tribunal shtēnēll. ¹⁷Grē ra griego guna'zi rall lē'ē Sóstenes parē bēdē'ē galnē rall delantē lu gubernadurē. Sóstenes nall jēfē shtē iádu'u, perē lē'ē gubernadurē hiadē bē'nēdi'i casē nacanihunē ra mēnē.

Bēagrí Pablo ciudá Antioquía

¹⁸Bēa'nē Pablo zihani dzē ciudá Corinto. Despuēsē bē'ni' despedir ra mē narialdí ldu'i diza'quē nu bē'pi' barcu con Priscila nu Aquila parē zia'a rai' regiuni Siria. Antsē tsepi rai' barcu puertē nalē Cencrea, bēga'a mēnē guēc Pablo. Zni bē'ni' cumplir tubi promēsē lu Dios. ¹⁹Tsana bēdchini rai' ciudá Efeso, Pablo bēsēá'ni' lē'ē Priscila nu Aquila. Guáhi' iádu'u shtē ra israelitē. Ndē biadi'dzēnúhi' ra mēnē nardēá. ²⁰Ra mēnē bē'nē ruēguē lu Pablo parē guēá'ni' más tiempē con lē'ē rall perē Pablo adē nēdi'i'. ²¹Mejurē bē'ni' despedir ra mēnē; répi'.

—Rqui'ni tsahia Jerusalén parē sua pendentē lu laní naze'dē. Con voluntá shtē Dios guēabrá stubi vueltē con lē'ē tē.

Be'pi Pablo barcu. Gubi'll Efeso. ²²Despuēsē bēdchíni' puertē Cesarea nu guall Jerusalén parē guagué'ni' saludar grē ra narialdí ldu'i diza'quē ciudá Jerusalén. Lueguē bēagri' parē Antioquía. ²³Zihani tiempē guquērēldi' ciudá Antioquía. Despuēsē bē'rú'ui' stubi vueltē parē guagué'ni' visitar ra mēnē narialdí ldu'i Dios regiuni shtē Galacia nu Frigia. Guni'inú Pablo lē'ē rall tsagla'guē rall firmē shnezē Dios.

Cagni'i Apolos diza'quē lu ra mē Efeso

²⁴Bēdchini tubi nguii ciudá Efeso; lēll Apolos. Nall mē israelitē. Gúllēll ciudá Alejandría. Nalē nasini guēc Apolos parē ruadí'dzēll diza'quē shtē Dios. Bien bēluá'all nu guasēll Sagradas Escrituras. ²⁵Nanēll bidē Jesús guē'dchiliu parē gunē mē salvar ra mēnē natsaldí ldu'i lē'ē mē. Con guēdubinú ldu'ull bēluá'all ra mēnē chu na Jesús. Bien nanēll Juan Bautista bēchu'bē nísi' ra mēnē perē gá'adi'i guc bē'adi'ill ra nacanalē Jesús rriubē nisē rall ziquē shmēnē Jesús. ²⁶Apolos adē bēdzēbēdi'i guní'll lu ra mēnē la'ni iádu'u, perē iurē bini Priscila nu Aquila naguni'i Apolos, guna'bē rall lē'ē Apolos stubi ladē. Biadi'dzēnú rall lē'ē Apolos ra cusē nadē riasēdi'ill de quē Jesús bēshé'ldi' Espíritu Santo parē cuezēnúhi' lē'ē mēnē narialdí ldu'i Dios. ²⁷Tsana bē'nē Apolos llgabē tēdēll regiuni shtē Acaya, ra mē Efeso narialdí ldu'i Dios, bē'nē rall compa'ni lē'ē Apolos parē tsáhi' ndē. Bēquē'ē rall tubi cartē lu ra mēnē Acaya tē parē gunē rall recibir Apolos. Iurē bēdchini Apolos Acaya, nalē bē'nēll compa'ni ra shmēnē Jesús parē cagsē'dē rall shti'dzē Dios. Más antsē Dios bē'nē compa'ni lē'ē rall parē tsaldí ldu'u rall diza'quē. ²⁸Bi'ldi Apolos la'ni Sagradas Escrituras lu ra mēnē israelitē. Bēluá'all de quē Jesús na Cristo nabēshe'ldē Dios lu guē'dchiliu hashtē guc rall cunformē lo quē naguni'i Apolos.

Bēagrí Pablo guē'dchi Efeso

19 Nanú Apolos ciudá Corinto tsana gudēdē Pablo lugar

la'ni dani parë bēdchíni' ciudá Efeso. Ndë bēdia'guēlú Pablo zihani narialdí ldu'i diza'quē. ²Repi Pablo lu rall:

—Iurë gualdí ldu'u tē shti'dzē Jesús ¿gu bē'nē tē recibir Espíritu Santo la'ni ldu'u tē?

Iurní repi rall:

—Ní siquierē bini na'a gu nanú Espíritu Santo u nídi'i Espíritu Santo.

³Iurní guna'bē di'dzē Pablo lu rall stubi vueltē:

—¿Lla bēriubē nisē tē?

Repi rall:

—Ziquē bēchu'bē nisē Juan Bautista ra mēnē.

⁴Iurní guni'i Pablo lu rall:

—Juan Bautista bēchu'bē nísi' ra mēnē iurē bē'nē nadzē'ē rall mudē nanabani rall. Nu guni'i Juan lu rall tsaldí ldu'u rall Jesús naná Cristo naguēdchini despuēsē de Juan.

⁵Iurē bini ra nguii rē' naguni'i Pablo lu rall, bēriubē nisē rall por lē Jesús. ⁶Bēdchi'bē Pablo guiá'ai' guēc rall; lueguē bēdchini Espíritu Santo la'ni ldu'u rall nu cadē lē'ē rall guni'i rall stubi dizē. Guni'i rall di'dzē narunē rall recibir por pudērē shtē Dios. ⁷Ra nabē'nē recibir Espíritu Santo na rall cumē ziquē chi'bē chupē nguii.

⁸Durantē lu tsunē mbehu Pablo gua iádu'u shtē ra mē israelitē. Guēdubinú ldú'i' guni'inúhi' ra mēnē, nu gualdí ldu'u rall lo quē nacagni'i Pablo. Adē rdzēbēdi'i Pablo. Cagní'i' por lē'ē Jesús tsuté mieti catē rnibē'a Dios ziquē rēy. Ra mēnē bēa'nē rall cunformē lo quē naguni'i Pablo. ⁹Perē bēldá mē israelitē adē gualdídi'i ldu'u

rall shti'dzē Jesús tantē naguēdchi ldu'u rall. Delantē lu ra mēnē guni'i rall lē'ē nezē naquēadi'dzē Pablo, na mal. Iurní Pablo biequi lu rall; biá'ai' grē ra narialdí ldu'i diza'quē la'ni tubi hui'u shcuelē lidchi tubi nguii lē Tiranno. Ndē bēlua'a Pablo lē'ē ra mēnē glli glli. ¹⁰Zni guagla'guē bēa'nē Pablo chupē izē nga'li, de manērē grē mēnē naquērelde regiuni shtē Asia bini rall diza'quē shtē Jesús. Ra israelitē nu ra nanádi'i mē israelitē, bini rall shti'dzē Pablo. ¹¹Dios bēdē'ē pudērē guia'a Pablo parē bē'ni' zihani milagrē ru'bē ¹²hashtē ra panitē nu ra lari nabēga'ldē Pablo, guanú mēnē lu narac llui'u. Bēac ra narac llui'u nu bēru'u ra mēdzabē nananú la'ni ldu'u ra mēnē.

¹³Perē bēldá ra israelitē canzē rall; rgu rall mēdzabē la'ni ldu'u ra mēnē. Guc ldu'u rall niaca'a dchi'ni rall lē Dadē Jesús parē nagú rall mēdzabē. Guni'i rall lu espíritu mēdzabē:

—Gulē bēru'u. Rnibē'ahia lē'ē tē por pudērē shtē Jesús, el mizmē léhi' nacagni'i Pablo.

¹⁴Zni bē'nē gadchi shini tubi nguii israelitē nalē Esceva. Na Esceva tubi jēfē shtē ra bēshuzi.

¹⁵Guzac tsana bē'nē shini Esceva nagú rall espíritu mēdzabē, bēquebi mēdzabē lu rall:

—Nanēa Jesús. Nanēa Pablo perē lē'ē tē ¿chu na tē?

¹⁶Iurní nguii nanapē espíritu mēdzabē la'ni ldu'i, gunázill lē'ē ra shini Esceva. Bēdē'ē mēdzabē galné. Con guēdubi fuērsē shtēll bē'nēll gan lu guēzá gadchi nguii. Guc rall ridē. Bēru'u guēllu'nē rall lugar ni

sin shabë rall. ¹⁷Grë ra naquërelde ciudá Efeso, bini rall pë guc. Nalé bëdzëbë rall nu guni'i rall:

—Llëru'bë na pudërë shtë Dadë Jesús.

¹⁸Iurní zihani ra narialdí ldu'i diza'quë, bëquebi rall ra cusë mal nabë'në rall antsë. ¹⁹Nu zihani ra mënë nabësë'dë bëlliú, be'dénú rall shlibrë rall parë bëza'i rall librë delantë lu ra mënë. Gulú rall präci shtë librë. Lasaquin cincuenta mili bëllë bëdchichi. ²⁰Zni guagla'guë bërë'tsë diza'quë con llëru'bë pudërë. Zihani mënë guaté rall shnezë Jesús.

²¹Despuësë de ni, Pablo bé'ni' llgabë parë tsaguë'ni' visitar ra lugar shtë Macedonia nu Acaya parë tsaglá'gui' viajë shtë'i' hashtë Jerusalén. Guní'i' despuësë de tsáhi' Jerusalén, guziá'ai' ciudá Roma.

²²Iurní bëshë'ldi' chupë sáhi' parë Macedonia. Lë rall Timoteo nu Erasto purquë Pablo bëa'në stubi tiempë regiuni shtë Asia.

Rëasë ra më Efeso cuntrë Pablo

²³Tiempë dzë ni rëasë ra më Efeso cuntrë Pablo por shcuendë diza'quë.

²⁴Tubi nguii lë Demetrio runtsá'ull dzanë con bëdchichi. Napë rahin figurë shtë iádu'u catë cabezë dios nalé Diana narunë ra mënë adorar. Ra mënë naruntsa'u dzanë, runë rall gan zihani dumí. ²⁵Bëtëá Demetrio grë ra sa'll nu ra nanapë lo mizme dchi'ni rë'. Guní'ill lu ra nguii ni:

—Lë'ë të Dadë, cumë ziquë nané të nadápa'a tubi vidë za'quë; adë pë rúnëdi'i faltë parë lë'ë hia'a purquë segurë na dumí nardchi'bë

shchi'ni hia'a. ²⁶Perë cumë nané të Pablo cagní'ill lu ra mënë, ra dios naruntsa'u ra nguii nádí'in Dios. Zni rialdí ldu'u zihani mënë, lëdë niétiquëdi'i ndë'ë më Efeso sino quë casi guëdubi regiuni shtë Asia. ²⁷Demasiadë nadzë'bë na ndë'ë purquë shchi'ni hia'a, zëdchini dzë hiadë nídi'i dchi'ni guëdë'na'a. Nu lo mizme iádu'u catë cabezë dios Diana, zëdchini tiempë hiadë tsádi'i mënë iádu'u. Zni gac despräci pudërë shtë Diana, el quë narunë ra mënë adorar guëdubi guédchiliu. Nané hia'a grë guédchiliu quëhunë rall adorar lë'ë Diana.

²⁸Iurë bini rall naguni'i Demetrio, nalé bëldë rall. Gurushtiá rall; guni'i rall:

—Guëbani Diana dios shtë'na'a. Llëru'bë na Diana.

²⁹Nalé bëdzatsu ra mënë guëdubi ciudá. Guna'zi rall chupë nguii naquëhunë compa'ni lë'ë Pablo. Túbill lë Gayo; stúbill lë Aristarco. Na rall më Macedonia. Bëshaguiú ra mënë lë'ë Gayo nu Aristarco hashtë lugar catë rdëá mënë. ³⁰Guc ldu'u Pablo niuté Pablo lugar ni parë niani'inúhi' ra mënë, perë ra narialdí ldu'i diza'quë, adë bësá'nëdi'i rall nia Pablo ndë.

³¹Nu ra bëldá gobiernë shtë Asia nartsa'guë Pablo, bëshë'ldë rall rsunë lu Pablo; bë'në rall ruëguë lu Pablo de quë tsutédi'i' ndë. ³²Lu juntë shtë ra mënë gurushtiá rall tubi cusë. Stubí tantë rall gurushtiá stubi cusë purquë nalé bëdzatsu rall, perë más zihani rall nabëdëá, adë guc bé'adi'i rall rsunë pëzielú bëdëá rall. ³³Perë nanú bëldá ra israelitë nacagsini lë'ë Alejandro parë

guëni'i Alejandro lu ra mënë favurë shtë ra më israelitë. Alejandro quëhúnëll sēni con guíá'ai' parë guëac dchi ra mënë. ³⁴Perë iurë bēdē'e ra mënë cuendē Alejandro náhi' më israelitë, gurushtiá rall ziquë chupë iurë. Guni'i rall:

—Guëbani Diana, dios shtë hia'a. Llëru'bë na Diana.

³⁵Iurë bēsēac dchi prēsēntē lē'e ra mënë, guni'ill:

—Lē'e tē Dadē, grē më guéd'chiliu nané rall de quë nadápa'a iádu'u catē cabezē dios Diana. Llëru'bë náhi'. Nané tē nadápa'a dzanē Júpiter nabietē lu gube'e. ³⁶Ndē'e adē chu rúnēdi'i negar. Gulē cuezē; adē pē rúnēdi'i tē. Adē pē zia'a guē'nēdi'i tē. Gulē bē'nē llgabē lla gunē tē. ³⁷Ra nguii naze'dēnū tē, adē quëhunē rall ofender nu adē cagni'i rall cuntrē dios shtë hia'a.

³⁸Talē Demetrio nu ra narunēnull dchi'ni, napē rall dishi'bi con stubi mënë, parē ni nanú gobiernē nu nanú ra juēsī parē gunē rall rēglē. Ndē cadē lē'e rall quili rall derechē shtë rall. ³⁹Perē si talē rac shtu'u tē stubi cusē, gac rēglīn lu juntē perē gaquin legal ⁴⁰purquē nanú peligrē parē lē'e hia'a gunē gobiernē rumanē acasar lē'e hia'a ziquē enemigu shtë gobiernē. Adē nīdi'i mudē pē guëni'i hia'a lu rall pēzielú bēasē ra mënë.

⁴¹Iurē gualú guni'i prēsēntē zdē'e, bētē'tsē ra mënë.

Gua Pablo Macedonia nu Grecia

20 Iurē gualú bētē'tsē ra mënë lu juntē, Pablo guna'bē ra narialdí ldu'i diza'quē parē guëni'inúhi' lē'e rai' más enseñansē.

Bé'ni' despedir lē'e rai' con tubi abrasē parē zía'ai' Macedonia. ²Grē ra lugar shtë Macedonia guagué'ni' visitar nu guni'inúhi' grē ra narialdí ldu'i diza'quē tē tsagla'guē rall firmē lu shnezē Dios. Despuēsē zía'ai' parē regiuni Grecia. ³Ndē bēá'ni' tsunē mbehu. Iurní gubi' parē guēná'zi' barcu nu guziá'ai' Siria. Ndē bini Pablo caguili mënë mudē parē gát'i'. Hiadē gualúdi'i gual con barcu, mejurē bēagri' nezē zía'ai'. Gudédi' stubi vultē Macedonia. ⁴Gadchi nguii bē'nē compaṇi lē'e Pablo; gudchi'bēlú rall hashtë ciudá Tesalónica. Lē rall Sópater më Berea. Stubi lē Aristarco. Stubi lē Segundo; na rall më Tesalónica. Stubi lē Gayo më Derbe. Stubi lē Tíquico nu Trófimo naze'dē regiuni Asia. Nu zuga'a Timoteo. ⁵Gulezē rall lē'e na'a, Pablo nu Lucas, hashtë ciudá Troas. ⁶Bēdēa'nē na'a ciudá Filipos hashtë gudēdē laní naráu më israelitē guetēshtildi sin levadurē. Iurní bēdzeṇi na'a barcu. Guzé na'a ga'i dzē parē bēdchini na'a Troas. Ndē bēdēa'nē na'a gadchi dzē con ra nguii nacabezē lē'e na'a.

Nanú Pablo ciudá Troas

⁷Primērē dzē shtë llmalē bēdēá ra narialdí ldu'i diza'quē parē bēshullē rall guetēshtildi parē gáu rall. Zni rēagná ldu'u rall la Santa Cena. Bēlua'a Pablo lē'e rall hashtë guēruldē gue'lē purquē grēgue'lē napē quē guērú'ui'. ⁸Bēdēá rall la'ni cuartē naná pisē guia'a nu rquēgui'i zihani llini la'ni cuartē. ⁹Ndē zubē tubi sultērē rua' ventanē shtë cuartē. Lēll Eutico. Por llēduni tiempē guni'i

Pablo lu ra mënë; sultërë ni guna'zi mbëca'ldë lë'ëll. Nilli nagá'sill nu dizdë pisë tsunë hashtë lu guiu'u guláguëll. Gútil. Gualdishtë mënë lë'ëll. ¹⁰Iurní Pablo biéti' hashtë catë gulaguë sultërë. Bëa'chu Pablo parë gudëdchi Pablo lë'ëll. Iurní guni'i Pablo lu ra mënë:

—Adë rdzëbëdi'i tē purquë hia bëagrí gubánill stubi.

¹¹Iurní be'pi Pablo parë guia'a. Bëshúlli' guetështildi parë gudáuhi'. Nu guagla'guë biadí'dzi' hashtë brëgue'lë. Iurní gubi'. ¹²Ra mënë bia'a rall sultërë lídchi' nabáni'. Nalé gurëdchí ldu'u rall.

De Troas guaté Pablo guë'dchi Mileto

¹³Lë'ë na'a gudchi'bélú na'a con barcu. Bia na'a hashtë guë'dchi Asón parë biaglli'i na'a Pablo ziquë guni'i' lu na'a antsë. Lë'i' por guëáhi' bëdchíni' Asón. ¹⁴Tsana bëdia'guëllú na'a lë'i' Asón, iurní tubsë bëdzepi na'a barcu parë zia na'a tubi guë'dchi nalë Mitilene. ¹⁵Ndë bëru'u na'a parë bëdëdë na'a brëgue'lë cu' tubi dani la'ni nisëdu'u lë Quío. Hashtë stubi dzë bëdchini na'a puertë nalë Samos. Bëzi'i ldu'u na'a guë'dchi shtë Trogilio. Hashtë stubi dzë bëdchini na'a ciudá Mileto. ¹⁶Zni bëdë'në na'a purquë Pablo adë gunédi'i' nëá'ni' llëduni tiempë Asia. Adë gunédi'i' Pablo nia Pablo Efeso purquë rac shtú'ui' guëdchíni' prontë Jerusalén parë súhi' pendientë laní narni'i rall Pentecostés. Guc ldú'i' nadchinigáhi'.

Shti'dzë Pablo lu ra mēgulē shtë Efeso

¹⁷Tsana nanú na'a ciudá Mileto, gunibë'a Pablo guidë ra mēgulē

naná cabësë shchi'ni Dios ciudá shtë Efeso. ¹⁸Iurë bëdchini rai', Pablo guni'i lu rai':

—Lë'ë tē nané tē lla mudë gubania dizdë primërë dzë na belda Asia.

¹⁹Guëdubi tiempë guquërdëdnúa tē, bëna sirvë lu Dios galnadu'u shtëna. Nu nalé gulaguë nisë slua por tantë naguëdchi ldu'u ra mënë. Quëhuna sirvë lu mē bien aunquë zihani vultë bë'në mënë israelitë cuntrë na. ²⁰Bëluá'ahia lë'ë tē diza'quë shtë Jesús lidchi tē nu catë bëdëá tē parë bien shtë tē. Ni tubi di'dzë shtë Jesús, adë bëca'chi ldú'udia'a. ²¹Rnia'a lu ra mē israelitë nu lu ra nanádi'i mē israelitë guëabrí ldu'u rall con Dios. Guësa'në rall nezë mal nu tsaldí ldu'u rall Jesucristo, Shtëda'a. ²²Iurne' guziahia parë Jerusalén purquë Espíritu Santo cagshé'ldi' na ndë. Más adë guënëdia'a cuendë pē saca ndë. ²³Niétiquë nanéa lo quë Espíritu Santo guni'i lua de quë grë ciudá catë riahia, gunë ra mënë cuntrë na hashtë lachigui'bë guëtia'a rall na. ²⁴Perë adë bë rní'idia'a pē runënú ra mënë na. Niétiquë rac shtua'a guëzalúa dchi'ni nabëne'e Jesús guiahia. Na mē Shtëda. Napë guënia'a lu ra mënë quë Dios cagna'bë mē ziquë tubi favurë grë ra mënë parë gac rall shini mē.

²⁵'Antsë gunia'a lu tē lla tsuté tē nezë lu gube'e catë rnibë'a Dios, perë iurne' nanéa ni tubi de lë'ë tē hiadë guëabrídi'i guená tē lua stubi vultë. ²⁶Rnia'a lu grë tē, bëna gan lu dchi'ni nabëne'e Dios guiahia. Si talë tubi tē adë tsaldídi'i ldu'u tē Jesús nu guëni almë shtë tē, adë nádia'a responsablë ²⁷purquë grë

lo quë naguni'i Dios lua, guní'ihia lu të. Ni tubi di'dzë adë bëca'chi ldú'udia'a de lë'ë të. ²⁸Iurne' mizmə lë'ë të gulë gupë lë'ë të. Nu gulë gupë ra grupë mënë narialdí ldu'i diza'quë purquë Espíritu Santo bë'në mē punërë lë'ë të cumë cabësë shtë rall. Por ni gulë bëlua'a shti'dzë Jesús lu ra narialdí ldu'i Jesús. Jesús bëne'e mē vidë shtë mē ziquë prëci parë gac salvar të. ²⁹Nanëa tsana guziahia, guëdchini mësë falsë nagunë dañi ra nacanaldë shnezë Dios. Ziquë ma dushë nardchini llgurrallí lli'li, rtë'tsë ma ra lli'li. Zni guëdchini ra mësë falsë ladi të. ³⁰Lo mizmə ladi të guëru'u bëldá nguii naguëlua'a bishi lu ra narialdí ldu'i Jesús parë tsanaldë rall nezë mal. ³¹Gulë gupë cuidadë nu gulë bësëagná ldu'u të purquë durantë lu tsunë izë, dzë la gue'lë, adë gulézëdi'i guni'inúa lë'ë të. Nisë zubë slua bëluá'ahia lë'ë të.

³²Iurne' guësëana lë'ë të con Dios nu con diza'quë shtë mē. Cagnia'a lu të na të bëcha. Nalé rac shtu'u Dios lë'ë hia'a. Diza'quë shtë Dios napin pudërë parë tsaldí ldu'u të más parë gac të firmë lu shnezë Dios. Cagna'ba lu mē guëne'e mē grë ra cusë za'quë nanapë mē parë ra mē nagudili mē parë gac rall shini mē. ³³Nunquë adë rzëbidi'i ldua'a dumí parë gaca ricu purquë lëdë parë nídí'i cagluá'ahia lë'ë të. Nu adë rzëbidi'i ldua'a lari chulë parë gacua. ³⁴Cumë ziquë nané të bëna dchi'ni con prupí guiahia parë gudilia grë narqui'nia nu parë bédë'a narqui'ni ra naguzénú na. ³⁵Siempre bëluá'ahia lë'ë të napë quë gunë të dchi'ni parë gunë të

compañi ra nanadë bë nápëdi'i. Rëagná ldua'a di'dzë naguni'i Dadë Jesús tsana guni'i mē: "Más rquitë ldu'u hia'a guëdë'ë hia'a naca'a mënë, lëdëdi'i guëne'e mënë naca'a hia'a".

³⁶Iurë gualú guni'i Pablo ra di'dzë rë', bészullibi Pablo parë guëni'inúhi' Dios. Bë'në Pablo orar con grë ra nabëquë diaguë naguni'i Pablo.

³⁷Grë rall bi'ni rall purquë gubini ldu'u rall. Gudëdchi rall lë'ë Pablo nu bëtsagraua' rall lë'ë Pablo. ³⁸Nalé gubini ldu'u ra mënë purquë guni'i Pablo lu rall hiadë guëabrídí'i guená rall lúhi' stubi. Iurní grë rall guaguë'në rall compañi lë'ë Pablo hashtë rua' barcu.

Bëagrí Pablo Jerusalén

21 Bësëa'në na'a ra narialdí ldu'i diza'quë parë bédzepi na'a barcu. Bia na'a tubldí hashtë tubi dani la'ni nisë nalë Cos.

Brëgue'lë guzé na'a; bédchini na'a hashtë stubi dani la'ni nisë nalë Rodas. Ndë bëru'u na'a stubi parë bédchini na'a puertë nalë Pátara.

²Puertë Pátara bédia'guëllú na'a tubi barcu naguëru'u parë Fenicia.

Bédzepi na'a barcu ni. ³Iurë ziazú na'a lu nisë, guná na'a lu dani la'ni nisë nalë Chipre. Bëa'nin ladë rubësë catë ziazú barcu. Bia na'a hashtë Siria. Bédchini na'a puertë shtë Tiro catë bësëa'në barcu carguë. Ndë bédietë na'a barcu.

⁴Bédzelë na'a ra narialdí ldu'i diza'quë nu bédëa'në na'a gadchi dzë con lë'ë rall. Espíritu Santo bëldaguë llgabë guëc rall lo quë nagac cumplir con Pablo. Guni'i rall lu Pablo adë tsádi'i' Jerusalén. ⁵Iurë

bězá gadchi dzě, bėru'u na'a. Grě ra narialdí ldu'i diza'quě con tse'lě rall nu shini rall, bė'ně rall compaņi lě'ě na'a hashtë fuěre ciudá.

Bědchini na'a rua' nisėdu'u. Ndě bėzullibi na'a parě biadı'dzėnú na'a Dios. ⁶Iurní bėdė'ně na'a despedir lě'ě rall con abrasě parě bėdzepi na'a barcu. Hia cadě lě'ě rall bėagrí rall lidchi rall.

⁷Bėru'u na'a Tiro. Guzě na'a lu nisě hashtë Tolemaida. Bėdietě na'a barcu ndě, nu bėdė'ně na'a saludar ra narialdí ldu'u diza'quě nu bėdėa'ně na'a con lě'ě rall tubi dzě. ⁸Brėgue'lě Pablo con grě nazuga'anú lě'i', bėru'u na'a parě bia na'a ciudá shtë Cesarea. Ndě bia na'a lidchi Felipe el quě narni'i diza'quě shtë Jesús lu ra mēnė. Antsě bė'ně ra poshtë nombrar lě'ě Felipe ziquě tubi muzě ladi gadchi nguii naqui'dzě aliměntě parě ra prubi. Bėa'nėnú na'a Felipe lídchi'.

⁹Napě Felipe tapě shtsá'pěll. Guězá rall lliguěna'a; guni'i rall enseņansě naruně rall recibir por puděre shtë Dios. ¹⁰Hia zihani dzě guquěrelďě na'a Cesarea tsaná bėdchini tubi mē Judea nalě Agabo. Nall muzě shtë Dios nu guní'ill ra enseņansě nabė'něll recibir por puděre shtë Dios. ¹¹Agabo be'dě guě'něll visitar lě'ě na'a. Guná'zill cinturón shtë Pablo nu bėldí'bill guėrupě guěa'll con guėrupě guiá'all; guní'ill:

—Espíritu Santo cagni'i zdě'ě mudě guėldi'bi ra israelitě guěa' nashtėnė cinturón rě'. Guně rall intriegu nashtėnė cinturón lu ra nanádi'i mē israelitě. Gaquin Jerusalén.

¹²Iurě bini na'a zdě'ě, lě'ě na'a nu ra mē Cesarea bėdė'ně na'a ruėguě

lu Pablo parě adě tsádi'i Pablo Jerusalén. ¹³Perě Pablo guni'i lu na'a:

—Adě rú'nėdi'i tē purquě más rsėbini tē ldua'a. Masiá iurne' guėldi'bi rall na ziquě tubi prěsi, nahia cunformě. Masiá quini rall na ciudá Jerusalén, nahia dispuestě gatia por Dadě Jesús.

¹⁴Adě bėdė'nėdi'i na'a gan nazú na'a lull. Iurní adě biadı'dzėdi'i na'a más; niétiquě guni'i na'a lu Pablo:

—Rac shtu'u na'a gac cumplir voluntá shtë Dios.

¹⁵Despuěsě bėdė'ně na'a preparar parě bia na'a Jerusalén. ¹⁶Bėldá ra mē Cesarea narialdí ldu'u diza'quě, bė'ně rall compaņi lě'ě na'a con tubi nguii mē Chipre. Lėll Mnasón. Nápěll tubi lidchi Jerusalén catě bėdėa'ně na'a. Hia guahietě gualdí ldu'u Mnasón diza'quě shtë Jesús.

Guagu'ėnė Pablo visitar lě'ě Jacobo

¹⁷Iurní bėdchini na'a Jerusalén; ra narialdí ldu'i diza'quě, nalě bėquitě ldu'u rall; guná rall lu na'a. ¹⁸Brėgue'lě bianú na'a Pablo; biadė'ně na'a visitar lě'ě Jacobo. Ndě zubě ra mēgulě naná caběsě shchi'ni Dios. ¹⁹Pablo bė'ni' saludar lě'ě rall. Iurní biadı'dzi' tubi por tubi ra cusě nabė'ni' por puděre shtë Dios ladi ra mēnė de stubi naciuni. ²⁰Iurě bini ra mēgulě nabiadı'dzě Pablo, guni'i lul sa' rall: “Nalě nabėnė na Dios. Llėru'bě na puděre shtë mē.” Iurní guni'i rall lu Pablo:

—Guná Dadě, zihani mē israelitě gualdí ldu'u rall diza'quě. Na rall zihani mili, perě grě rall rni'i rall rqui'ni guianálda'a tēchi lěy

shtë Moisés. ²¹Iurne' bini rall de què lé'él cagluá'al grè ra israelitè naquèrèldè stubi lugar, adè gúnèdì'i rall cumplir nabèquè'è Moisés. Nu bini rall rní'il de què adè gáquèdì'i circuncidar ra shini rall, nilè tsagla'guè rall custumbrè shtëna'a. ²²¿Pè guèdè'na'a iurne'? purquè segurè gac bè'a rall lé'él be'dè guèzèl. ²³Mejurè gúnèl lo què naguèni'i na'a lul. Nanú tapè nguii ladi hia'a. Cabezènu rall tubi promèsè guèdè'è rall lu Dios. Bè'nè rall prometer tubi cusè lu mè. ²⁴Lé'él bia'a lè'è rall iádu'u parè gunè tè ofrecèrè bèldá ma ziquè ofrendè parè Dios. Gudilli gashtë shtë rall nu despuèsè guèzá tè guèga'a tè guèc tè. Zni guèdè'è ra mè israelitè cuendè de què adè nádi'i verdá shcuéndèl nabini rall, sino què guèdè'è rall cuendè nul canáldèl lèy shtë Moisés. ²⁵Perè ra nanádi'i mè israelitè nu gualdí ldu'u rai' diza'què, hia bèquè'è na'a lu rall más antsè de què adè pè quèdì'nidi'i ldu'u rall por ra cusè rè'. Niétiquè adè gáudi'i rall belè nabè'nè ra mènè ofrecèrè ziquè ofrendè lu ra ídolo. Nu adè gáudi'i rall rènè, nilè belè shtë ra ma nanadè bèshé'èdì'i rènè, nu adè quènúdi'i rall sa' rall.

La'ni iádu'u guna'zi mènè Pablo prèsi

²⁶Iurní Pablo bia'a guèzá tapè nguii parè bè'nè rall según lèy nabèquè'è Moisés. Brègue'lè stubi dzè bè'nè rall cumplirín. Lueguè guaté rall iádu'u parè bè'nè Pablo visi lu ra bèshuzi pè dzè gunè cadè tubi rall ofrecèrè ra ma ziquè ofrendè lu Dios.

²⁷Hia mènè gualú guèzá gadchi dzè naguni'i Pablo, bèldá ra israelitè naze'dè regiuni Asia, guná rall lu Pablo la'ni iádu'u ru'bè. Bètsatsu rall grè ra mènè nu guna'zi rall lè'è Pablo. ²⁸Gurushtiá rall: —Lè'è tè mè israelitè, gulè bè'nè compa'ni lè'è na'a purquè nguii rè' canzèll grè ladè. Cagluá'all ra mènè lda'i naná cuntrè naciuni shtë hia'a nu cuntrè lèy shtë Moisés nu cuntrè mizme iádu'u shtë Dios. Nu iurne' gultèll la'ni iádu'u bèldá mè griego. Zni quèhúnèll manchar lugar santu rè'.

²⁹Zni guni'i rall purquè antsè guná rall Pablo canzènúhi' Trófimo ladi ciudá. Trófimo nall mè Efeso. Por ni bè'nè rall llgabè de què Pablo bia'a lè'è Trófimo la'ni iádu'u.

³⁰Nalé bèdzatsu ra mènè guèdubi ciudá nu bèdchini guèllu'nè rall iádu'u parè guèna'zi rall Pablo. Bèshaguiú rall lè'è Pablo parè gualdú rall Pablo la'ni iádu'u. Lueguè bèsè'au rall iádu'u. ³¹Hia guc ldu'u rall niaguini rall Pablo. Iurní gua rsunè lu capitán shtë ra suldadè rumanè de què grè mènè shtë ciudá nalé bèdzatsu rall.

³²Iurní bètèá capitán ra suldadè nu ra sa' narnibè'a capitán. Bèdchini guèllu'nè rall catè rè ra mènè. Iurè guná ra mènè lu capitán nu ra suldadè, gulezè bèdè'è rall shtë Pablo. ³³Iurní guabi'guè capitán; biá'all Pablo prèsi. Gunibé'all bèli'bi Pablo con chupè cadènè. Despuèsè guna'bè di'dzè capitán:

—¿Chu na nguii rè'? ¿Pè bè'nèll?

³⁴Nalé gurushtiá ra mènè nu nalé ruidè bèquè'è rall. Hia guni'i mènè tubi cusè; stubi tantè guni'i rall

stubi cusë. De mudë adë guasëdi'i capitán pë guni'i rall. Mejurë bia'a capitán lë'ë Pablo cuartel. ³⁵Iurë bëdchini rall rua' cuartel parë tsepi rall, ra suldadë bëldisi rall lë'ë Pablo guia'a purquë tantë bëdëa mënë caguini rall lë'ë Pablo. ³⁶Grë ra mënë nacanaldë, gurushtiá rall: —Gátill; gátill.

**Bëquebi Pablo lu ra
mënë chu na Pablo**

³⁷Mërë lë'ë ra suldadë gulutë lë'ë Pablo la'ni cuartel; Pablo repi lu capitán:

—¿Zac guënia'a lul chupë di'dzë?

Bëquebi capitán lu Pablo iurní:

—Perë lë'ël rac ruadí'dzël griego.

³⁸¿Lëdë lë'ëdi'il më egipcio nabëtsatsu ra mënë ca dzë cuntrë gobiernë rumanë? Bia'a më egipcio tapë mili nguii mal hashtë lumë catë nídi'i mënë.

³⁹Iurní Pablo bëquebi lu capitán:

—Nahia më israelitë. Gula Tarso, ciudá ru'bë shtë regiuni Cilicia. Tarso na catë gula. Bë'në favurë, bëne'e permisi të guëni'inúa ra mënë.

⁴⁰Bëdë'ë capitán permisi. Iurní guzuldí Pablo lu shquilier catë re'pi mënë rua' cuartel. Bë'në Pablo sëñi con guiá'ai' lu ra mënë parë guëac dchi rall. Iurë bëac dchi rall, Pablo guni'i lu rall con dizé hebreo:

22 —Lë'ë të Dadë nu ra mëgulë, rac shtua'a guëqué diaguë të pë guënia'a.

²Iurë bini ra mënë Pablo cagní'ill lu rall con dizé shtë rall, dchítë' bëac rall. Pablo guni'i lu rall:

³—Nahia israelitë; gula ciudá Tarso regiuni shtë Cilicia perë

guaru'ba ndë'ë Jerusalén. Gamaliel guc shmësa. Bëluá'ai' na lëy shtë shtadë guëlu hia'a. Con guëdubinú ldua'a bëna sirvë lu Dios, igual ziquë quëhunë të iurne'. ⁴Antsë guzunalda ra narialdí ldu'i diza'quë parë gati rall. Nu guna'zia prësi nguii nu ra na'a parë bëtiá'ahia lë'ë rall lachigui'bë. ⁵Jëfë shtë ra bëshuzi nu grë mëgulë narnibë'a, nané rall pë bëna. Lë'ë rall bëne'e rall cartë parë biahia lu ra bëchi sa' hia'a naquërelde ciudá Damasco. Ndë niagllía ra narialdí ldu'i Jesús. Quëdú rall con cadënë; ne'dë guënúa lë'ë rall Jerusalén parë gac cashtigu rall.

**Biadi'dzë Pablo lu ra mënë lla bëáqui'
shmënë Jesús**

(Hch. 9.1-19; 26.12-18)

⁶Iurë ziazúa nezë, hia mërë guëdchinia Damasco, quierë guërludë dzë, de repëntë gu'të tubi llni catë ziazúa. Nahin tubi llni fuertë nabëdchini nezë lu gube'e. ⁷Gulaga lu guiu'u. Lueguë binia tubi voz naguni'i lua: “Saulo, ¿pëzielú rzunáldël na?” ⁸Iurní guna'bë di'dza: “¿Chu lë'ël Dadë?” Iurní guni'i voz lua: “Nahia Jesús më Nazaret. Rzunáldël na.” ⁹Ra nazianúa guná rall lu llni nu nalé bëdzëbë rall perë adë bínidi'i rall di'dzë shtë naguni'i lua. ¹⁰Iurní repia: “Dadë ¿pë rac shtú'ul guna?” Lë'ë Dadë Jesús guni'i lua: “Guashtë nga'li nu guagla'guë shnézël parë Damasco. Ndë guëni'i mënë lul guadë nagúnël. Guëni'i rall lul pë cusë rnibë'a Dios gúnël.” ¹¹Perë llni bësëa'në na ciegu. Hia ra sahia guna'zi rall guiahia parë guc bëdchinia Damasco.

¹²Ndë guquërelde tubi nguii lëll Ananías. Humildë nall nu canáldëll tëchi lëy nabëquë'ë Moisés. Grë ra israelitë naquërelde Damasco, rni'i rall Ananías na më za'quë. ¹³Ananías bidë guëná na; iurë bëdchínill, nëll lua: “Bëchi Saulo, guëabrí guënal stubi vueltë”. Iurní lueguë lueguë gubí'ahia stubi vueltë nu gunahia lu Ananías. ¹⁴Nëll lua: “Dios shtë ra shtëda'a gudili më lë'ël dizdë antsë parë gac bé'al guadë naná voluntá shtë më. Gudili më lë'ël parë guënal lu Jesús naná justë delantë lu Dios nu parë guëqué diáguëll ra di'dzë naguëni'i më lul ¹⁵purquë lë'ël nal testigu shtëhi'. Tsagní'il lu ra mënë lu guë'dchiliu grë lo quë nagunal nu nabínill de lë'ë më. ¹⁶Iurne' gua; adë rac ldé'ëdi'il. Gua të chubë nísël. Guna'bë lu Jesús parë guëzunë më ldú'ul grë ra duldë shtënël.”

**Bëshe'ldë Jesús lë'ë Pablo
hashtë stubi naciuni**

¹⁷Iurní bëagría Jerusalén; guahia iádu'u ru'bë. Guaguëna adorar Dios. Gunahia tubi llin nabëshe'ldë Dios. ¹⁸Bëlua'alú Jesús lua nu guni'i më: “Nasesë bëru'u Jerusalén purquë adë gúnëdi'i mënë cuendë lo quë naguëni'il de na”. ¹⁹Iurní gunia'a lu Jesús: “Dadë, ra mënë nanë rall lla riahia grë ra iádu'u shtë rall parë ruahia ra mënë narialdí ldu'u lë'ël parë tsa rall prësi. Bëldaga lë'ë rall lachigui'bë nu rnibé'ahia rau rall galné. ²⁰Tsana gudini rall Esteban, muzë shtënël, zugá'ahia ndë. Cagni'i Esteban diza'quë lu ra mënë. Guca de acuerdë parë gudini rall Esteban. Nu hashtë gupa ra shabë

nabë'në ni.” ²¹Perë Jesús guni'i lua: “Bëagzé purquë ziquë shmensajëra, guëshe'lda lë'ël zitu ladi ra mënë nanádi'i më israelitë”.

Quëhapë capitán lë'ë Pablo

²²Hashtë puntë rë' bëqué diaguë ra mënë shti'dzë Pablo. Iurní guzublú gurushtiá rall; guni'i rall: —Gati nguii rë'. Gati nguii rë'. Hiadë rac shtú'udi'i na'a guëná na'a lu nguii rë'.

²³Gurushtiá rall nu cagru'ldë rall shabë rall lu mbë nu cagru'ldë rall iu'lli tantë rldë rall. ²⁴Iurní gunibë'a capitán caguëu' rall Pablo la'ni cuartel. Nu gunibé'all guëquë'ë hiaguë ra suldadë lë'ë Pablo con chicuti parë guëquebi Pablo pëzielú gurushtiá ra mënë cuntrë lë'ëll. ²⁵Perë iurë hia naquëdú Pablo parë guëquë'ë hiaguë rall lë'ëll, Pablo repi lu menor capitán nazuga'anú rall:

—¿Pë napë të derechë guëquë'ë hiaguë të tubi nguii nanapë derechë ziquë mënë rumanë, tubi nadë guc condenádëdi'i?

²⁶Iurë bini menor capitán lo quë naguni'i Pablo, guaguë'nëll visi lu capitán mayurë. Gúchill:

—Gupë cuidadë lo quë nagúnëll con nguii rë' purquë nall tubi nguii nanapë derechë ziquë më rumanë.

²⁷Iurní guabi'guë capitán lu Pablo nu guna'bë dí'dzëll:

—¿Pë guldil; nápël derechë ziquë mënë rumanë?

Pablo bëquebi lu capitán:

—Guldía ni nahin.

²⁸Iurní repi capitán lu Pablo:

—Perë gudilla zihani dumí parë bëaca më rumanë.

Pablo repi lull:

—Perë na napa dereché ziquë më rumanë purquë dizdë gula, shtada napë rai' dereché ni.

²⁹Ra naniadë'ë hiaguë lë'ë Pablo, bëazë guetë rall. Hiadë gualúdi'i bëquë'ë hiaguë rall lë'i'. Lo mizmë capitán bëdzébëll bëquëdull lë'ë Pablo purquë bëdë'ëll cuendë Pablo nápi' dereché ziquë më rumanë.

Bëzú ra mënë lë'ë Pablo lu Junta Suprema parë gac rëglë shcuëndëll

³⁰Brëgue'lë stubi dzë bëtëá capitán ra jëfë shtë ra bëshuzi nu miembrë shtë Junta Suprema. Bëshá'quëll Pablo parë bëzull Pablo lu Junta Suprema purquë capitán rac shtú'ull gac bé'all nia'a pë delitë guëdchi'bë ra israelitë cuntrë Pablo.

23 Guná Pablo lu ra miembrë shtë Junta Suprema nu guní'i':

—Rnia'a lu të Dadë, hashtë iurne' nanéa shgaba nu vidë shtëna tubldí nahin delante lu Dios.

²Ananías nall bëshuzi ru'bë shtë Dios. Gunibé'all lu ra mënë nazuga'a guëlla' lu Pablo parë capë rall rua' Pablo. ³Iurní Pablo guní'i' lu Ananías:

—Dios guëzac zi lë'ël purquë nal guetë guërupë tēchi. Zúbël nga'li parë gúnël juzguë na ziquë rni'i lëy, lédëdi'i parë guë nibé'al capë rall ruahia. Adë quëhúnëdi'il ziquë rni'i lëy.

⁴Los de más nazuga'a lu Pablo repi rall:

—¿Pëllë zni ruadí'dzël di'dzë dzabë delante lu bëshuzi ru'bë shtë Dios?

⁵Pablo repi lu rall iurní:

—Lë'ë të Dadë, adë guënëdia'a cuendë lë'i' náhi' bëshuzi ru'bë shtë Dios. Pues naescritë la'ni Sagradas Escrituras: “Adë rni'i guídzëdi'il tubi narnibë'a mënë ladzë të”.

⁶Iurní bëdë'ë Pablo cuendë de quë bëldá ra miembrë shtë Junta Suprema, na rall partidë shtë saduceos. Sëbëldá rall na partidë shtë fariseos. Guní'i Pablo fuertë: —Rnia'a lu të Dadë, nahia fariseo purquë dizdë ra shtada guc ra më partidë shtë fariseo. Nu be'dë guëzú ra mënë na lu tribunal shtë të niétiquë purquë rialdí ldua'a Dios guëldishtë më ra tēgulë.

⁷Iurní ra nabini lo quë naguni'i Pablo, guc dividir rall. Ra fariseo nu saduceo guzublú quëadi'dzë lul sa' rall hashtë gudildi di'dzë rall ⁸purquë ra saduceo adë rialdídi'i ldu'u rall tsashtë ra tēgulë nu rni'i rall adë nídi'i ianglë nu nilë tubi espíritu nanabani. Perë ra fariseo rialdí ldu'u rall grë ra cusë rë'. ⁹Grë rall gurushtiá rall. Iurní guasuldí bëldá mësë narlua'a lëy; na rall fariseo. Nalé nalaa'dchi guní'i rall:

—Nguíu rë' adë pë mal quëhúnëdi'ill purquë si talë guní'i tubi espíritu u tubi ianglë lull, adë chu su lull, no sea guëdë'na'a cuntrë Dios.

¹⁰Nalé gudildi di'dzë rall nu nalé bëdzébë capitán. Bé'nëll llgabë niabé guíu rall lë'ë Pablo nihunë rall pedasë lë'ë Pablo. Por ni gunibë'a capitán gue'dë guëzë ra sultadë parë tsaldú lë'ë Pablo, guëldisë guíu'a rall nu guëguëu' ra sultadë lë'ë Pablo cuartel.

¹¹Brëgue'lë stubi dzë bëlua'alú Jesús lu Pablo nu repi Jesús lull:

—Bēcuedchí lđú'ul. Adě rdzěbēdi'il purquē ziquē guní'il lu ra mēnē shti'dza ndě'ē, zni guēshe'lda lě'ēl; tsagní'il lu ra mēnē ciudá Roma. Nal testigu shtēna.

**Gu' bēldá mēnē de acuerdē
parē quini rall Pablo**

¹²Brēgue'lē stubi dzē bēldá ra israelitē gu' rall de acuerdē parē quini rall Pablo. Bē'nē rall jurar lu Dios zndē'ē:

—Dios gunē mē condenar lē'ē na'a si talē chu quínidi'i Pablo. Adě pē guēdāudi'i na'a; adě pē guēdii'di'i na'a hashtē nuvērē guēdini na'a lē'ē Pablo.

¹³Más de cuarenta nguii bē'nē jurar ni. ¹⁴Gua rall lu jēfē shtē ra bēshuzi nu lu ra mēgulē shtē ra mē israelitē, nu guchi rall:

—Lē'ē na'a guni'i na'a lu Dios de quē gunē mē condenar lē'ē na'a. Adě pē guēdāudi'i na'a hashtē nu vērē guēdini na'a Pablo. ¹⁵Iurne' lē'ē tē con los de más miembrē shtē Junta Suprema, gulē guna'bē lu capitán glli; guidēnú rall Pablo stubi vueltē delantē lu tē. Gulē guchi lu capitán rac shtu'u tē guēs'dē tē lla na shcuendē Pablo, perē lē'ē na'a hia dzu na'a listē parē guēdini na'a lē'ēll antsē guēdchínill lu tē.

¹⁶Tubi nguii shini zanē Pablo, bínill lo quē narac shtu'u nguii mal gunēnú rall Pablo. Guall cuartel; guanull rsunē lu Pablo. ¹⁷Pablo guna'bē tubi capitán parē guēní'i lu capitán:

—Bia'a nguii rē' lu capitán mayurē purquē nuá'all tubi rsunē natsagní'ill lu capitán.

¹⁸Iurní bia'a suldadē lē'ēll lu capitán mayurē nu repi suldadē:

—Lē'ē prēsi Pablo guná'bēll favurē lua parē ze'dēnúa nguii rē' ndē'ē purquē nuá'all tubi rsunē parē lē'ēl.

¹⁹Iurní guna'zi capitán guia'a nguii parē biá'all lē'ēll stubi ladē nu guna'bē dí'dzēll:

—ĲPē rac shtú'ul guēní'il lua?

²⁰Guni'i nguii lu capitán:

—Ra israelitē nanú rall de acuerdē parē guēna'bē rall lul de quē glli guá'al Pablo lu Junta Suprema stubi vueltē. Guēni'i rall ziquē protēstē guēzú rall lul de quē guēs'dē rall shcuendē Pablo. ²¹Perē adě tsaldídi'i lđú'ul shti'dzē rall purquē más de cuarenta nguii naca'chilú; cabezē rall lē'ē Pablo parē quini rall lē'í'. Bē'nē rall jurar lu Dios de quē adě pē gau rall nu adě pē gu rall hashtē nuvērē quini rall Pablo. Iurne' niétiquē cabezē rall rsunē shténēl nia'a zēgul Pablo glli.

²²Iurní gulú nezē capitán lē'ē nguii. Repi capitán:

—Adē chu lu ruadí'dzēdi'il lo quē nabitē guēní'il lua.

**Bēshe'ldē capitán lē'ē Pablo
lu gubernadurē Félix**

²³Guna'bē capitán mayurē chupē capitán menor shténēll nu gunibé'all gac armar chupē gahiu'a suldadē con setenta suldadē naquibē guay con chupē gahiu'a suldadē nagua'a lansē. Gunibé'all parē guzia'a ra suldadē ciudá Cesarea rquē guē'ē iurē gue'lē. ²⁴Nu gunibē'a capitán gac preparar guay naquibē Pablo. Repi capitán lu ra suldadē gapē rall Pablo bien parē adě pē gunēnú ra israelitē lē'ē Pablo nezē. ²⁵Bēdē'ē

capitán tubi cartë parë bia'a ra suldadë lu gubernadurë. Rni'i cartë:

²⁶“Na capitán Claudio Lisias, runa saludar lé'ël Dadë gubernadurë Félix con llëru'bë rëspëti. ²⁷Rquëa'a lul shcuendë nguui rë', lë Pablo. Ra israelitë guna'zi rall lë'ë nguui ni, perë iurë binia de quë dizdë gúlëll nápëll derechë ziquë më rumanë, guahia con ra suldadë parë bëna librar lé'ëll guia'a ra israelitë.

²⁸Cumë na rac shtua'a gac bé'ahia pëzielü runë rall acusar lë'ë Pablo, biahia lé'ëll lu juntë shtë ra israelitë.

²⁹Ndë guc bé'ahia adë pë delitë nápëdi'll parë gátill, nilë parë tsull lachigui'bë. Niétiquë runë ra israelitë acusar lë'ë Pablo purquë adë zianáldëdi'll tëchi lëy religiusë shtë rall. ³⁰Perë binia de quë bëldá ra contrari rac shtu'u rall quini rall lë'ë Pablo, por ni lueguë cagshe'lda lé'ëll lul. Nu gunibé'ahia lu ra contrari shtë'nëll de quë gunë rall rëglë asuntë ni delantë lul. Gualú cartë rë'. Guëá'nëll bien.”

³¹Iurní gunibé'a capitán lu ra suldadë të gua'a rall Pablo la'ni gue'lë hashtë tubi guë'dchi lë Antípatris. ³²Brëgue'lë bëagrí ra suldadë nanazé guëa' parë cuartel. Hia ra nanadchi'bë guay guagla'guë rall viajë shtë rall con Pablo. ³³Iurë bédchini rall Cesarea, béd'ë rall cartë guia'a gubernadurë nu bë'në rall intriegu lë'ë Pablo guiá'all.

³⁴Iurë gualú bi'ldi gubernadurë cartë, guna'bë dí'dzëll lu Pablo chu mënëll. Bínill de quë Pablo na më regiuni Cilicia, ³⁵repi gubernadurë lull:

—Na guna rëglë asuntë shtë'nëll iurë guidë ra mënë narunë acusar lé'ël.

Iurní gunibé'a gubernadurë parë gupë ra suldadë lë'ë Pablo la'ni palaci shtë rëy Herodes.

**Pablo bë'në defender mizmé
lé'i' lu gubernadurë Félix**

24 Gudëdë ga'i dzë nanú Pablo prësi, bédchini Ananías, jëfë shtë ra bëshuzi. Bédchini Ananías ciudá Cesarea con bëldá ra mëgulë miembrë shtë Junta Suprema con tubi naguëni'i por lë'ë rall, lëll Tértulo. Ra nguui rë' bédchini rall lu gubernadurë parë gunë rall acusar lë'ë Pablo. ²Iurë be'dë guënú ra suldadë lë'ë Pablo lu gubernadurë, Tértulo guzublú quëhúnëll acusar lë'ë Pablo. Guni'i Tértulo:

—Dushquíllil Dadë gubernadurë; por lé'ël gurëdchí ldu'u na'a, gutë en paz parë lë'ë na'a. Blac obrë quëhúnëll por lë'ë na'a nu parë bien shtë naciuni. ³Por grë ra cusë rë' cane'e na'a graci lul; cadë'në na'a recibirin guëdubi ladë shtë naciuni. Por ni demasiadë rdë'në na'a rëspëti lé'ël Dadë gubernadurë. ⁴Perë parë adë guëdchisúdi'i na'a tiempë shtë'nëll, rna'bë na'a favurë lul parë guëquë diáguël bëldá di'dzë shtë na'a. ⁵Bëdzëlë na'a nguui rë'; nall ziquë tubi gui'lli mal. Grë ladë lu guë'dchiliu cagtsátsull mënë nu quëgull divisioni ladi ra më israelitë. Nall guëc partidë nalë nazareno. ⁶Nu hashtë guc ldu'ull nihúnëll manchar iádu'u shtë'në na'a. Lë'ë na'a guna'zi na'a lé'ëll nu guc ldu'u na'a nidë'në na'a juzguë lé'ëll de acuerdë ziquë rni'i lëy shtë na'a, ⁷perë capitán Lisias gudëdë lágüëll lu na'a con zihani

suldadë. Bëdchisull nguiu rë' lu na'a ⁸nu guni'ill guëdchini na'a lul. Lo mizme lé'ël guëna'bë dí'dzël lu nguiu rë' parë gac bé'al guadë naná verdá naquëhac acusar lé'ëll.

⁹Grë ra israelitë nazuga'a lu gubernadurë, guni'i rall grë cusë nahin verdá. ¹⁰Iurní bënë gubernadurë sëni lu Pablo parë guadí'dzëll. Guni'i Pablo:

—Rquitë ldua'a zugá'ahia delantë lul Félix parë guna defender na lo quë naquëhunë rall acusar na. Nanéa hia zihani izë nal juësi naciuni rë'. ¹¹Si talë rac shtú'ul guëna'bë dí'dzël, gac bé'al pë guc Jerusalén. Guc chi'bë chupë dzë bëdchinia Jerusalén parë guaguëna adorar Dios. ¹²Ni tubi adë chu bëdzélëdi'i cadildi di'dzënúa. Nu adë bëdzélëdi'i rall na ca tsatsua mënë la'ni iádu'u ru'bë, nilë la'ni iádu'u shtë ra më israelitë stubi partë shtë ciudá. ¹³Ra nguiu rë' adë nídi'i mudë gunë rall probar ni tubi cusë naquëhunë rall acusar na. ¹⁴Perë sí, rquebia lul de quë quëhuna sirvë lu Dios shtë ra shtadë guëlu na'a; rialdí ldua'a grë ra cusë nanaquë la'ni ra libré nabëquë'ë ra profetë nu libré nabëquë'ë Moisés. Runa adorar Dios según nezë cubi shtë Jesús. Rni'i ra nguiu rë' nezë ni na mal; rni'i rall lo quë naquëhuna, adë nazá'quëdi'in. ¹⁵Nu rialdí ldua'a ziquë ra nguiu rë' de quë Dios guëldishtë më ra tëgulë, grë ra nabë'në bien nu ra nabë'në mal. ¹⁶Por ni quëapa mizme na parë adë guna duldë delantë lu Dios nu nilë lu ra mënë.

¹⁷Zni guc tiempë. Despuësë gudëdë bëldá izë, guazéa ladzë

mënë, bëagría ladza parë bëna ofrecërë bëldá ma ziquë ofrendë lu Dios. ¹⁸Iurë cadë'a ofrendë shtëna lu Dios iádu'u ru'bë, bëdchini bëldá israelitë naze'dë regiuni Asia. Bëdia'guëlu rall na la'ni iádu'u despuësë de bëna cumplir ra cusë rë'. Perë adë bëdzélëdi'i rall na con zihani mënë nu sin ni tubi ruidë. ¹⁹Ra israelitë nidë guëdchini rall ndë'ë si talë napë rall tubi delitë nangunë rall acusar na. ²⁰Perë cumë adë nídi'i rall iurne', ra nguiu rë' nacabezë ndë'ë guëni'i rall si talë bëna tubi cusë mal delantë lu Junta Suprema. ²¹Rquebia lul tsana guagzú rall na, gunia'a fuertë lu Junta Suprema de quë rialdí ldua'a Dios guëldishtë më ra tëgulë. Niétiquë por ni quëhunë rall acusar na.

²²Félix nanë zá'quëll lla na ra creenci nanua'a ra mënë narialdí ldu'i Jesús. Por ni bëséa'nëll asuntë rë' pendientë. Guni'ill lu grë ra nazuga'a lull:

—Guna rëglë asuntë ni tsana guidë capitán Lisias parë guëna'bë di'dza lull lla na asuntë shtë tē.

²³Iurní Félix gunibé'all lë'ë capitán parë tsagla'guë gapë rall Pablo ziquë prësi perë con du'pë libertá. Nu bëdë'ë capitán permisi parë tsuté amigu shtë Pablo parë guadi'dzënú rall Pablo, nu gunë rall compa'ni lé'i' pë cusë rqu'i'ni'.

²⁴Despuësë gudëdë zihani dzë, Félix con tsé'lëll guna'bë rall lë'ë Pablo parë guadi'dzë Pablo lu rall lla mudë guëbani tubi mënë natsaldí ldu'i Jesús. Tse'lë Félix lë Drusila nu nall më israelitë.

²⁵Biadi'dzë Pablo lu Félix con

tsé'lëll lla mudë rac shtu'u Dios guëbani mieti tubi vidë ldi delantë lu më nu rac shtu'u Dios guës'a'në ra mieti nezë mal. Tambiën guni'i Pablo lu rall guëdchini tubi dzë naganë Dios juzguë lë'ë ra mënë lu guë'dchiliu. Iurë bini Félix grë ra di'dzë nagan'i Pablo, bëdzëbëll nu répill:

—Bëagzë shlugarël lachigui'bë. Iurë gapa tiempë, guëna'ba lë'ël ndë'ë stubi.

²⁶Perë Félix cabézëll niadë'ë Pablo dumí nacá'all. Por ni rná'bëll lë'ë Pablo zihani vultë parë ruadi'dzënull lë'ë Pablo. ²⁷Chupë izë gudëdë znisë hashtë bëru'u Félix galgubernadurë nu bëu' Porcio Festo shlugar Félix. Félix guc ldú'ull guëá'nëll bien lu ra israelitë; por ni bësëá'nëll Pablo präsi.

Bë'në Pablo defender lë'i' lu Festo

25 Gubernadurë Festo bëdchínill Cesarea. Tsunë dzë despuësë bëru'ull parë ziá'all Jerusalén. ²Ndë bëru'u ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra israelitë namás më ru'bë. Bë'në rall demandë lë'ë Pablo. ³Guna'bë rall tubi favurë ru'bë lu Festo parë gue'dë guëzé Pablo Jerusalén, purquë nezë rac shtu'u rall quini rall Pablo. ⁴Perë Festo guni'i lu rall:

—Pablo nanú präsi ciudá Cesarea. Na guëabría ndë sëbëldá dzë. ⁵Talë entrë de lë'ë të nanú ra namás rnibë'a, së rall con na Cesarea. Ndë gunë rall acusar lë'ë Pablo si talë bé'nëll tubi cusë narna'bë cashtigu.

⁶Guquërelde Festo Jerusalén tubi lmalë u du'pë más. Iurní bëabrill Cesarea. Brëgue'lë stubi

dzë guzúbëll lu tribunal shtë'nëll nu gunibé'all gue'dë guënú rall Pablo lull. ⁷Iurë guaté Pablo lu tribunal, guabi'guë ra më israelitë naze'dë Jerusalén. Bë'në rall acusar lë'ë Pablo zihani cusë ru'bë perë ni tubin adë gúquëdi'i nihunë rall probar. ⁸Iurní bë'në Pablo defender lë'i'; guni'i':

—Na adë bëna ni tubi cusë mal cuntrë lëy shtë ra israelitë, nilë cuntrë iádu'u ru'bë nu nilë cuntrë rëy César.

⁹Festo rac shtu'u guëa'në zá'quëll lu ra israelitë. Guna'bë dí'dzëll lu Pablo:

—¿Gu rac shtú'ul tsal Jerusalén parë guna règlë asuntë shtë'nëll ndë?

¹⁰Pablo repi lu Festo:

—Na zugá'ahia delantë lu tribunal shtë gobiernë rumanë catë runë tucarë gac règlë shcuenda. Bien nanëll adë bëna ni tubi delitë cuntrë ra më israelitë. ¹¹Si talë bëna tubi delitë narna'bë parë gatia, adë rllú'nëdia'a lu galguti, perë si talë adë nídi'i verdá ladi ra cusë naquëhunë ra israelitë acusar na, ni tubi adë chu napë dereché parë gunë intriegu na guia'a rall. Por ni rna'ba iurne' lo mizme rëy rumanë gúnëll règlë asuntë shtëna.

¹²Iurní biadi'dzënú Festo ra miembrë shtë Festo; iurní guni'ill lu Pablo:

—Hia quë rná'bëll gunë rëy rumanë règlë shcuëndëll, pues lu rëy guëshe'lda lë'ël.

Pablo delantë lu rëy Agripa

¹³Gudëdë bëldá dzë, rëy Agripa con zánëll Berenice bëdchini rall Cesarea parë guaguë'në rall saludar

lë'ë Festo. ¹⁴Zihani dzë bëa'në rall ciudá rë'. Festo biadí'dzëll lu rëy shcuendë Pablo. Guni'i Festo:

—Nanú tubi nguiiu prësi ndë'ë; lëll Pablo. Félix bësëá'nëll lë'ë Pablo lachigui'bë parë guna règlë shcuëndëll. ¹⁵Tsana guahia Jerusalén, ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mëgulë shtënë ra israelitë, bë'në rall presentar tubi demandë cuntrë Pablo. Rna'bë rall guna condenar nguiiu rë' parë gátill. ¹⁶Perë repia lu rall gobiernë rumanë adë nápëdi'i rall derechë gunë rall condenar ni tubi prësi sino quë primërë runë prësi defender lë'i' lu ra naquëhunë acusar lë'i'. ¹⁷Por ni tsana bédchini rall ndë'ë, adë gunitia tiempë; lueguë brëgue'lë guzuba lu tribunal. Gunibé'ahia be'dë guénú rall Pablo. ¹⁸Bédchini ra mënë narunë acusar lë'ëll perë adë bé'nëdi'i rall probar delitë nadchi'bë rall guëc Pablo. Bëna llgabë nahin tubi cusë ru'bë perë lëdë znídi'i. ¹⁹Niétiqüë runë rall acusar lë'ë Pablo por creenci nanapë rall. Gudildi di'dzë rall por shcuendë tubi nguiiu nalë Jesús. Gútil perë Pablo rní'ill nianá nabani Jesús. ²⁰Adë rac bé'ahia lla mudë guna règlë asuntë rë' purquë rac tratë creenci shtë rall. Na guna'bë di'dza lu Pablo nia'a zia Pablo Jerusalén parë gac règlë shcuëndëll, ²¹perë lë'ëll guná'bëll guëá'nëll prësi hashtë gunë rëy rumanë règlë shcuëndëll. Por ni gunibé'ahia tsagla'guë tsull prësi hashtë tsana tsu mudë guëshe'lda lë'ëll lu rëy ru'bë lë Augusto.

²²Iurní Agripa repi lu Festo:

—Na rac shtua'a guëqué diaga pë ruadi'dzë Pablo.

Festo guni'i iurní:

—Talë rac shtú'ul, lueguë lo mizmä glli guínil pë ruadí'dzëll.

²³Brëgue'lë bédchini rëy Agripa nu Berenice con zihani lujë shtë rall. Guaté rall la'ni cuartë shtë palaci con ra jëfë militari con ra më ru'bë de rëspëti shtë ciudá. Iurní Festo gunibë'a lë'ë ra suldadë parë guagli'i rall Pablo. ²⁴Guni'i Festo:

—Rnia'a lul rëy Agripa nu lu ra dadë nacabezënu lë'ë hia'a, guëzúa nguiiu rë' lu të. Zihani ra më israelitë naquërelde Jerusalén nu ra naquërelde ndë'ë Cesarea, runë rall acusar lë'ë nguiiu rë'. Nalë gurushtia rall parë gati nguiiu rë'. ²⁵Perë na llua'ahia adë pë bé'nëdi'ill parë gátill. Nu lo mizmä lë'ëll guná'bëll gunë rëy Augusto règlë shcuëndëll. Bëna llgabë guëshe'lda lë'ëll lu rëy Augusto ²⁶perë cumë adë bédzélëdia'a ni tubi cusë mal nabé'nëll parë guëquëa'a lu Dadë rëy Augusto. Por ni rzuhia lë'ëll lu të, más bien lul rëy Agripa, parë guadi'dzënu lë'ëll nia'a zëquëbill pë delitë bé'nëll. Rac shtua'a gac bé'ahia pë guëquëa'a lu rëy Augusto ²⁷purquë adë guëlëdi'i guëshe'lda lë'ëll lu rëy sin quë adë guënehia rsunë pë delitë nápëll.

**Biadi'dzë Pablo shcuëndi'
lu rëy Agripa**

26 Iurní guni'i Agripa lu Pablo:

—Guni'i lla na shcuëndëll.

Pablo bëldisë guiá'ai' ziquë tubi saludë parë zulú gúnëll defender lë'ëll. Guní'ill:

²—Nalë rquitë ldua'a iurne' purquë zugá'ahia delantë lul,

rëy Agripa, parë guna defender na de grë ra cusë narunë ra israelitë acuser na. ³Lé'ël nanël ra custumbrë nu ra creenci nanapë ra israelitë, lla na pegadë rall lu cusë ni. Por ni rna'ba lul, bëcuedchí ldú'ul. Guëquë diáguël shti'dza naguënia'a lul.

Biadi'dzë Pablo lu Agripa lla guc vidë shtëhi' antsë gáqui' shmënë Jesús

⁴Grë ra israelitë nanë rall lla guc vidë shtëna dizdë nabi'cha, tsana guquërdënuhia lë'ë rall ladza. Nanë rall mudë naguquërela Jerusalén. ⁵Nanë rall dizdë nabi'cha guca partidë fariseo. Ra fariseo quëhunë rall cumplir creenci shtë rall más quë grë ra mënë. Si talë rac shtu'u rall, be'rquë guëni'i rall verdá cagnia'a lul. ⁶Zugá'ahia lu tribunal niétiquë purquë rialdí ldua'a, Dios guëldishtë më ra tégulë purquë más antsë bè'në Dios prometer lu ra shtadë guélú na'a de quë tsashtë ra tégulë. ⁷Grë ra chi'bë chupë grupë shtë naciuni Israel, runë rall adorar Dios dzë la gue'lë. Cabezë rall nia'a guc guëldishtë më ra tégulë, perë guná, quëhunë rall acuser na purquë rialdí ldua'a mizme cusë ni. ⁸Perë rna'bë di'dza lul, ÷chu guëni'i naganë guëldishtë Dios ra tégulë parë guëbani rai' stubi vueltë?

Bëquebi Pablo lla guzunáldëll ra shmënë Jesús

⁹Más antsë luá'ahia quëhuna cusë za'quë narac shtu'u Dios; por ni bëna zihani cusë cuntrë ra mënë nagualdí ldu'i diza'quë shtë Jesús më Nazaret. ¹⁰Zihani

cusë bëna Jerusalén cuntrë lë'ë rall. Ra jëfë shtë ra bëshuzi bëne'e cartë guiahia tē guna'zia zihani ra nagualdí ldu'i diza'quë. Bëtiá'ahia lë'ë rall lachigui'bë. Tambiën guca de acuerdë tsana gudini rall bëldá shmënë Jesús. ¹¹Zihani vueltë bëzac zihia lë'ë rall hashtë nihunë rall negar na rall shmënë Jesús. Bëquë'ë hiaga lë'ë rall la'ni grë ra iádu'u shtë rall. De tantë rldënuhia lë'ë rall, rzunalda lë'ë rall hashtë ra ciudá de stubi naciuni.

Biadi'dzë Pablo lla bëáqui' shmënë Jesús

(Hch. 9.1-19; 22.6-16)

¹²'Zni mudë canzëa con cartë nabëne'e ra jëfë shtë bëshuzi. Bëshe'ldë rall na hashtë ciudá Damasco parë ziatilia ra shmënë Jesús. ¹³Perë rnia'a lul, Dadë rëy, nezë naziahia, quierë guërudë dzë, gunahia tubi llni ru'bë nabëdchini nezë lu gube'e. Nahin más fuertë quë llni ngubidzë. Rni'bë llni; bēdchini llni catë zugá'ahia con ra nanaldë na. ¹⁴Grë na'a gulaguë na'a lu guiu'u. Nu binia tubi bë naguni'i dizé hebreo: "Saulo, ÷pëzielú rzunáldë na? Quëhúnë ziquë runë ngunë iurë rlda'a ma patadë lu garrudchi." ¹⁵Iurní repia: "÷Chu lé'ël Dadë?" Iurní guni'i Dadë lua: "Na nahia Jesús. Rzunáldë na ¹⁶perë guashtë nu guasuldí. Bëlua'aluhia lul nu gudilia lé'ël parë gúnë sirvë lua. Gáquël testigu shtëna. Tsagní'il lu ra mënë shti'dzë naguëluá'ahia lul. ¹⁷Guëguhia lé'ël guia'a shtë mënë israelitë nu guia'a shtë mënë nanadë më israelitë. Iurne' cagshe'lda lé'ël lu ra

mënë ni. ¹⁸Guëshe'lda lé'ël lu rall parë tsagní'il diza'quë lu rall parë guësëa'në rall nezë mal nu së rall shnezë Dios nu guëru'u rall pudërë shtë mëdzabë Satanás parë tsanaldë rall Dios nu tsaldí ldu'u rall na. Zni gunë Dios perdunë duldë shtë rall. Gapë rall lugar con los de más shini më naná rialdí ldu'i na."

Bëzu'bë diaguë Pablo di'dzë naguni'i Jesús lull

¹⁹'Zni guni'i Jesús lua, rëy Agripa. Bëzu'bë diaga di'dzë shtë Jesús nabëdchini nezë lu gube'e. ²⁰Lueguë gunia'a diza'quë shtë Jesús lu ra më Damasco. Despuësë guahia Jerusalén nu guëdubi regiuni shtë Judea. Lu ra mënë nanádi'i më israelitë, guagnia'a diza'quë. Gunia'a lu rall de quë gunë nadzë'ë rall mudë nanabani rall nu guëabré ldu'u rall con Dios. Gunia'a lu rall guëlua'a cambi la'ni ldu'u rall por cusë za'quë naquëhunë rall. ²¹Bëna ra cusë rë', por ni guna'zi ra israelitë na la'ni iádu'u ru'bë. Nu guc ldu'u rall niguini rall na ²²perë Dios adë bësá'nëdi'i guia'a më na; nianá nabania hashtë ne'. Cagluá'ahia diza'quë lu ra mënë ru'bë nu lu ra mënë humildë. Grë ra cusë nabëluá'ahia nahin de acuerdë con nabëquë'ë Moisés nu ra profetë. Bëquë'ë rai' naguër gac. ²³Bëquë'ë rai' de quë Cristo napë quë gunë më sufrir galguti perë despuësë de guti më, tsashtë më ladi ra tëgulë parë hiadë guëabridí'i gati më. Zni guc të quishi më llini guëc ra më israelitë nu guëc ra nanádi'i më israelitë parë tsasë rall diza'quë shtënë më.

Guc ldu'u Pablo nialdí ldu'u rëy Agripa diza'quë

²⁴Iurë quëhunë Pablo defender lé'i', cagní'i' di'dzë rë', iurní fuertë guni'i Festo guëc Pablo:

—Rac lúguël tantë rsé'dël la'ni librë. Quëhunë luguë librë guëquël.

²⁵Perë Pablo repi lull:

—Rac lúguëdia'a Dadë Festo. Al contrari grë di'dzë nacagnia'a lu tē nahin verdá. ²⁶Ndë'ë zuga'a rëy Agripa. Bien nanëll ra cusë rë'. Por ni quëadi'dza guëdubinú ldua'a delantë lull purquë nanëll adë gúquëdi'in naga'chi sino quë guquin lu zihani mënë. ²⁷¿Gu rialdí ldú'ul, rëy Agripa, lo quë naguni'i ra profetë? Nanéa de quë rialdí ldú'ul shti'dzë rai'.

²⁸Agripa guni'i iurní:

—Por stu'psë nihúnël gan niaca shmënë Jesús.

²⁹Pablo guni'i:

—Por stu'psë u por zihani di'dzë nagunia'a, rna'ba lu Dios de quë lé'ël nu grë ra nazubëga'a ndë'ë, guëac rall shmënë Jesús ziquë nahia; nadë más rac shtua'a adë guëlí'bidí'i rall ziquë nali'bia con cadënë.

³⁰Iurë gualú guni'i Pablo ra di'dzë rë', grë ra nazubë ndë guasuldí rall con rëy Agripa con Berenice nu Festo. ³¹Gua rall tubi ladë parë biadi'dzë rall asuntë shtë Pablo. Guni'i lul sa' rall:

—Nguuu rë' adë pë bé'nëdi'ill tantë parë gátill nu nilë lachigui'bë adë rúnëdi'i tucarë tsull.

³²Agripa repi lu Festo iurní:

—Be'rquë nalda'a hia'a nguui rë' si talë adë naná'bëdi'ill gunë rëy Augusto rëglë shcuéndëll.

Bëshe'ldë rall lë'ë Pablo hashtë Roma

27 Tsana gualú bè'në rall llgabë të guëshe'ldë rall lë'ë Pablo parë Italia, bè'në rall intriegu lë'ë Pablo con sèbëldä prësi guia'a capitán nalë Julio. Julio nall capitán shtë compañía Augusto. ²Bëdzepi na'a tubi barcu naze'dë lugar nalë Adramitio nu guzia'a barcu hashtë ra puertë shtë Asia. Bëdzepi na'a con Aristarco naguzé con lë'ë na'a. Nall më guë'dchi Tesalónica nanaqué regiuni Macedonia. ³Brëgue'llë bédchini na'a puertë shtë Sidón. Ndë Julio bè'në bien con Pablo; bédé'ëll permisi guaguë'në Pablo visitar ra sáhi' naquërelde Sidón nu parë bè'në rall ayudë lë'ë Pablo. ⁴Bëca'a nezë na'a stubi vultë parë lu nisë. Adë chu gua tubldí purquë mbë ze'dë al contrari. Bësëa'në na'a Chipre ladë guia'a rubësë na'a. ⁵Zia na'a lu nisë. Bëdëdë na'a lu nisë frentë shtë regiuni Cilicia nu Panfilia hashtë bédchini na'a puertë Mira nanaqué regiuni shtë Licia.

⁶Puertë Mira bedia'guë'lú capitán shtë suldadë tubi barcu naze'dë puertë shtë Alejandría. Nu guzia'ain parë Italia. Bëdzepi na'a la'ni barcu parë guagla'guë na'a viajë shtë na'a. ⁷Zihani dzë guzé na'a tsalaa'dchiga; con zihani dchi'ni bédchini na'a cu' tubi puertë nalë Gnido. Perë cumë nianá zuga'a mbë al contrari, bédëdë na'a lu puertë Salmón parë bédëdë na'a guëlladchi Creta. ⁸Bédchini na'a tubi puertë narni'i rall Buenos Puertos, guëlla' nanú tubi guë'dchi nalë Lasea.

⁹Hia demasiadë tiempë cagniti na'a. Nanú peligrë guézë na'a lu

nisë purquë hia ze'dë guëdchini tiempë naldë. Iurní Pablo bédé'ëi' tubi conseju lë'ë capitán. ¹⁰Guni'i Pablo:

—Rnia'a lu të Dadë, purquë rnahia nanú peligrë guézë hia'a lu nisë. Guënítia'a barcu con todë viajë nananú la'ni barcu hashtë guënítia'a vidë shtëna'a.

¹¹Perë capitán shtë ra suldadë, adë bédé'ëll casë lo quë naguni'i Pablo; más bédé'ëll cuendë naguni'i capitán shtë barcu nu lë'ë nashtënë barcu. ¹²Perë cumë puertë ni adë guëldé'i nahin parë guëtë'dë rall tiempë naldë, casi grë rall bè'në rall llgabë guëru'u rall parë nia'a zunë rall gan guëdchini rall hashtë puertë Fenice shtë Creta. Puertë ni naza'quë nahin parë cuezë rall nga'li tiempë naldë. Adë riutédé'i mbë dushë nga'li purquë naquëhin nezë guetë shtë Creta.

**Guna'zi tubi mbë dushë
lë'ë rall lu nisëdu'u**

¹³Bédchini tubi mbë du'u naze'dë nezë sur. Bè'në rall llgabë zac tsagla'guë rall viajë. Iurní bëru'u rall parë guagla'guë guzé rall guëlla' rua' guiu'u nalë Creta. ¹⁴Perë du'psë tiempë gudëdë, iurní bédchini tubi mbë dushë nezë lu barcu, tubi mbë narni'i rall Mbë Norte. ¹⁵Bia'a mbë barcu; adë bédé'ëll nidi'i na'a gan nazénú na'a barcu cuntrë shnezë mbë. Mejurë bësä'në na'a bia'a mbë lë'ë na'a. ¹⁶Gudëdë na'a tubi dani la'ni nisë ladë sur. Dani ni lë Claudia catë adë nídi'i mbë. Iurní con tantë dchi'ni bëldisë na'a barcu bi'chi nacagubë barcu ru'bë parë bia'a barcu ru'bë

lè'in. ¹⁷Despuèsè de bèshepi rall barcu bi'chi, bèldi'bi dchi'chi rall ra hiaguè shtlazè barcu con du ru'bè. Lueguè bèldaguè rall lari catè guté mbè. Bèsa'nè rall ziazunú mbè barcu shmudè mbè purquè bèdzèbè rall nialdaguè barcu tubi lugar peligrosè catè nanú iu'lli narni'i rall La Sirte. ¹⁸Brègue'lè stubi dzè cumè nianá zuga'a mbè dushè, guzublú bèru'ldè rall carguè shtë barcu la'ni nisè. ¹⁹Bèunè dzè zuga'a mbè dushè; lo mizmè lè'è rall bèru'ldè rall pè shtë barcu lu nisè. ²⁰Por zihani dzè adè gunádi'i na'a lu ngubidzè, nilè lu ra mbelègui'i. Con tantè mbè dushè nazuga'a bèdè'nè na'a llgabè aquè niati na'a.

²¹Bèdèdè na'a llèduni tiempè sin què adè gudáudi'i na'a. Iurní Pablo guasuldí ladi grè ra naze'dè la'ni barcu. Guni'i Pablo lu ra mènè:

—Mejurè nazu'bè diaguè tè shti'dza, Dadè. Adè chu naru'u dani Creta. Iurne' nablac peligrè zia'a dèda'a; cagniti hia'a grè ra cusè nadia'a hia'a la'ni barcu. ²²Perè adè rbínidi'i ldu'u tè. Gulè gupè valurè purquè adè chu gátidi'i. Barcu ni, sí guènniti hia'a. ²³¿Pèzielú nanéa? purquè ne' gue'lè bidè guèlua'alú tubi ianglè shtë Dios lua, Dios naquèhuna adorar nu quèhuna shchí'ni'. ²⁴Guni'i ianglè lua: “Adè rdzébèdi'il purquè napè què tsal lu rëy Augusto parè gúnèll règlè shcuéndèl. Nu gunè Dios lo què naguná'bèl lúhi'. Dios gunè mè librar grè ra naze'dènul la'ni barcu.” ²⁵Por ni rnìa'a lu tè Dadè, adè riádi'i ldu'u tè; gulè guèdè'è valurè lè'è tè purquè na rialdí ldua'a Dios. Nanéa de què sac lo

què naguni'i ianglè lua. ²⁶Guènniti hia'a barcu perè grè hia'a nabani hia'a guèdchini hia'a lu tubi dani la'ni nisè.

²⁷Iurní gudèdè chidá dzè, bèdchini na'a lu nisèdu'u nalè Adria. Bia'a mbè lè'è na'a nezè rè' nezè rè'. Iurè guc guèruldè gue'lè, ra marinèrè bè'nè rall llgabè de què hia ziagdchini na'a lu guiu'u bidchi. ²⁸Bèrè'shè rall nia'a bèldá metrè na parè ichi nisè guetè. Nahin cuarenta y dos metrè. Hia más delantè bèrè'shè rall stubi vultè, hia rëa'nè nisè niétiquè galdè bi gadchi metrè.

²⁹Iurní bèdzèbè rall niazudchí barcu lu nisè; niac chucar barcu con ra guè'è naré la'ni nisè. Bèldaguè rall tapè gui'bè ru'bè nezè ichi barcu. Nalé rac ldu'u rall guiubè grègue'lè. ³⁰Ra marinèrè guc ldu'u rall nihunè rall librar lè'è rall lu peligrè naga'chi. Guzublú cagldaguè rall barcu bi'chi lu nisè. Bè'nè rall ziquè cagldaguè rall ra gui'bè ru'bè nezè delantè lu barcu, ³¹perè Pablo guni'i lu capitán nu lu suldadè. Guní'i':

—Si talè ra nguui rè' adè guèánèdi'i rall la'ni barcu, lè'è tè adè nídi'i mudè gac salvar tè lu nisè purquè adè guènnèdi'i tè lla rsè tè barcu.

³²Iurní ra suldadè bèchuguè rall du shtë barcu bi'chi parè gulaguin lu nisè.

³³Tumpranè nianá nacahi, guni'i Pablo lu grè rall parè gau rall. Nu repi Pablo:

—Hia guc chupè llmalè gá'adi'i gaga'si tè nu nilè adè gudáudi'i tè. ³⁴Iurne' rnìa'a lu tè parè gau

të zudu'pë purquë rqui'ni gapë të fuërsë parë gac salvar të. Adë chu guëñtidi'i vidë shtëhi'.

³⁵Iurë guni'i Pablo zdë'ë, guná'zill tubi guetështildi nu bédë'ëll graci lu Dios delantë lu grë ra mënë naze'dë la'ni barcu. Iurní bëshúllëllin parë gudaull. ³⁶Lueguë gupë rall valurë parë gudáu rall. ³⁷Grë ra naze'dë la'ni barcu na na'a chupë gahiu'a con sesenta y seis mënë. ³⁸Iurë gualú gudáu na'a catë lu bielë na'a, bëru'ldë ra marinërë trigu lu nisë.

Bé'azë barcu lu nisë

³⁹Iurë brëgue'llë, ra marinërë bënguë bé'adi'i rall guiu'u narná rall lúhi'. Perë guná rall tubi lugar za'quë catë adë nádi'i guetë ichi nisë parë tsuté barcu. Bë'në rall llgabë zac tsabi'guë barcu ndë.

⁴⁰Bëchuguë rall ra du nali'bi ra gui'bë ru'bë parë bëa'në rahin la'ni nisë. Nu bëldë'ë rall du nali'bi tablë narsë lë'ë barcu. Iurní bëldisë rall lari shtë barcu delantë parë bëdia'a mbë luhin. Lueguë ziabi'guë barcu rua' guiu'u. ⁴¹Perë guagldaguë barcu catë rdza'guë sa' chupë nezë shtë'në nisë. Ndë guasubë barcu la'ni iu'lli. Tubi partë nezë delantë gua'dzin la'ni iu'lli. Hia gáquëdi'i guëni'bin ni tubi ladë. Nu nezë ichi barcu guzublú guc pedasin por fuërsë shtë nisë. ⁴²Ra sultadë guc ldu'u rall niguini rall grë ra prësi parë adë cúbëdi'i prësi nisë të guëllu'në rall. ⁴³Perë capitán shtë ra sultadë rac shtú'ull gúnëll salvar lë'ë Pablo. Por ni adë gunëdi'ill niguini ra sultadë ra prësi. Mejurë gunibë'all ra narac rgubë nisë, ldaguë rall lu nisë primërë parë

guëdchini rall lu guiu'u. ⁴⁴Nu gunibë'a capitán los de más prësi, tsagla'guë quibë rall lu ra tablë u lu ra hiaguë shtë barcu naguc pedasë. Zni grë na'a bédchini na'a lu guiu'u.

Nanú Pablo dani nalë Malta

28 Iurë hia grëtë' na'a bédchini na'a lu guiu'u, bini na'a de quë lugar ni lë Malta. Zubin la'ni nisë. ²Ra mënë naquërelde ndë, bë'në rall tratë lë'ë na'a por bien. Bëcue'e rall zihani gui'i parë bédzë'ë ldu'u na'a tantë rac naldë na'a por guiu narlaguë. Por ni guna'bë rall lë'ë na'a parë bédzë'ë ldu'u na'a rua' gui'i. ³Iurní Pablo guagtëall du'pë hiaguë bidchi. Iurë cagtiá'all hiaguë lu gui'i, por galnaldë shtë gui'i, bëru'u guëllu'në tubi mbe'ldë dushë la'ni hiaguë. Cuë ma guia'a Pablo. ⁴Guná ra mënë naquërelde lugar ni ze'bi na'ldë mbe'ldë guia'a Pablo, iurní guni'i lul sa' rall:

—Aquë, nguii rë' nall tubi nguii mal nagudini mënë. Masiá guc salvárell lu nisëdu'u perë lu tubi dios narunë jushtici, adë guëdë'ëdi'i lugar guëbánil.

⁵Perë Pablo bédchibi guiá'all parë gulaguë mbe'ldë lu gui'i. Lëtëll hiadë pë gúquëdi'ill. ⁶Grë ra mënë cabezë rall guená rall nia'a sëguí guia'a Pablo u zátill de repëntë. Hia llëduni cabezë rall; adë pë ráquëdi'i Pablo. Hia gurënë bë'në rall llgabë iurní; guni'i lul sa' rall:

—Segurë tubi dios nall.

⁷Guëlla' catë zuga'a na'a, naga'a shguiu'u nguii namás më ru'bë; lëll Publio. Bé'nëll recibir lë'ë na'a con bien nu bé'nëll atender lë'ë na'a

lídchill durantē lu tsunē dzē. ⁸Perē shtadē Publio nagá'all; rac llú'tull; nanull shldí nu ráquēll narla'guē. Pablo guaguē'nē visitar lē'ē shtadē Publio. Guna'bē Pablo lu Dios por lē'ēll nu bēdchi'bē Pablo guiá'ai' guéquēll. Bēac nguiu ni lueguē. ⁹Despuēsē de ni, grē ra mēnē narac ll'u'u bidē rall lu Pablo nu bēac rall. ¹⁰Nalē cusē bēzēlaa'dchi ra mēnē ni parē lē'ē na'a iurē bēdzepi na'a barcu parē guēca'a nezē na'a. Bēzēlaa'dchi rall grē lo quē narqui'ni na'a.

Bēdchini Pablo ciudá Roma

¹¹Tsunē mbehu guquērelde na'a Malta. Iurní bēdzepi na'a la'ni tubi barcu nabadē gudēdē tiempē naldē lugar ni. Barcu ni ze'din de puertē Alejandría. Nu naqué chupē figurē cula'nin shtē ra dios narni'i rall Cástor nu Pólux. ¹²Bēdchini na'a tubi puertē Siracusa catē bēdēa'nē na'a tsunē dzē. ¹³Hia de ndē bēru'u na'a; zia na'a guēlla' rua' guiu'u hashtē bēdchini na'a puertē nalē Regio. Brēguēllē stubi dzē bēdapē na'a mbē naze'dē nezē sur. Hashtē guērupē dzē bēdchini na'a puertē narni'i rall Puteoli. ¹⁴Ndē bēdia'guēllú na'a du'pē mēnē narialdí ldu'i diza'quē. Bē'nē rall invitar lē'ē na'a parē bēdēa'nē na'a con lē'ē rall tubi llmalē. Despuēsē bēru'u na'a parē Roma. ¹⁵Ra mē Roma narialdí ldu'i diza'quē, hia napē rall nutici de quē guēdchini na'a Roma. Bēru'u rall; bidē guēlli'i rall lē'ē na'a hashtē nezē catē rni'i rall Foro de Apio. Bēdchini rall hashtē stubi lugar catē naqué paradē nalē Tsunē Tabernas. Iurní

guná Pablo lu rall, nalē bēquitē ldú'i' nu bēdē'ēi' graci lu Dios. Guní'i':

—Dushquilli Dios, iurne' bēdchinia ladzē tē.

¹⁶Iurē bēdchini na'a Roma, lē'ē capitán bē'nēll intriegu lē'ē ra prēsi lu jēfē shtē ra guardē. Perē bēdē'ē rall permisi guēquērelde Pablo stubi lugar, nu quēhapē tubi suldadē lē'ē Pablo.

Pablo guzublú guní'i' diza'quē lu ra mē Roma

¹⁷Iurē guc tsunē dzē bēdchini na'a Roma, Pablo bētēáhi' ra mē israelitē namás mē ru'bē naquērelde Roma. Guní'i' lu rall:

—Iurne' guēnia'a lu tē Dadē, adē bēna ni tubi cusē mal cuntrē ra mē israelitē, nilē cuntrē custumbrē shtē ra shtadē guēlú hia'a, perē guna'zi ra israelitē na prēsi Jerusalén. Nu bē'nē rall intriegu na lu ra gobiernē rumanē. ¹⁸Iurē zua lu tribunal shtē gobiernē, adē bēdzēlēdi'i rall ni tubi delitē parē nihunē rall condenar na lu galguti. Por ni guc ldu'u gobiernē nalda'a rall na perē ra israelitē adē gunēdi'i rall. Por ni napē quē guna'ba gunē rēy Augusto rēglē shcuenda. ¹⁹Perē na adē napa ni tubi cusē naguna acusar ra mēnē shtē naciuni Israel. ²⁰Por ni guna'ba lē'ē tē parē guēnia'a lu tē nu guadi'dza lu tē pēzielú bēzu'bē rall cadēnē na. Nahin purquē rialdí ldua'a ziquē grē ra israelitē, de quē Dios guēldishtë mē lē'ē ra tēgulē.

²¹Iurní guni'i' rall lu Pablo: —Gá'adi' chu gúnēdi'i recibir cartē shtē mē israelitē naquērelde Judea naguēni'i lla na shcuéndēl.

Nu nilë ni tubi israelitë naze'dë ndë, niétiquë pë ruadi'dzë rall cuntrë lé'ël, pë mal bé'nël. ²²Rac shtu'u guëqué diaguë na'a nia'a pë rni'il purquë nanë na'a grë ladë rni'i ra israelitë cuntrë creenci cubi nanua'a ra shmënë Jesús.

²³Iurní gudili rall tubi dzë naguadi'dzë rall. Dzë ni nalé zihani mënë bédchini rall catë quërelde Pablo. Dizdë rsili nu parë hashtë guadze' biadi'dzë Pablo lu rall lla na nezë lu gube'e catë rnibë'a Dios. Bi'ldi Pablo zihani di'dzë lo quë nabëquë'ë Moisés nu lo quë nabëquë'ë ra profetë parë tsaldí ldu'u ra mënë na Jesús lúniquë shini Dios. ²⁴Nanú rall gualdí ldu'i naguni'i Pablo perë nanú mënë adë gualdídi'i ldu'u rai'. ²⁵Adë gúdi'i rall de acuerdë. Guzublú gubi' rall. Iurní Pablo guní'i':

—Profetë Isaías bëquë'ëi' lo quë naguni'i Espíritu Santo lu ra shtadë guëlú hia'a lla na shcuendë të. Guní'i':

²⁶Gua guëchi lu ra mënë zdë'ë: Lë'ë të de verdá guini të perë nunquë adë tsasé të.

De verdá guená të perë nunquë adë guëdë'ëdi'i të cuendë.

²⁷Purquë nalé naguëdchi bëac ldu'u të nu adë nédi'i të tsasé të.

Bësë'au të diaguë të parë adë guínidi'i të.

Bësë'au të slu të parë adë guénádi'i të.

Adë nédi'i të guëabré ldu'u të con na, Dios, parë guna salvar lë'ë të.

²⁸Gulë bédë'ë cuendë iurne'. Dios cagshe'ldë më ra diza'quë lu ra nanádi'i më israelitë parë gac salvar rall nu guëzu'bë diaguë rall shti'dzë më.

²⁹Iurë guni'i Pablo zdë'ë, ra israelitë bëru'u rall. Nalé quëadi'dzë lul sa' rall cuendë rë'.

³⁰Chupë izë guquërelde Pablo hiu'u guërë'ë nu bé'ni' recibir grë ra nariá visitë lídchi'. ³¹Guëdubinú ldú'i' bëluá'ai' ra mënë lla mudë tsuté mieti nezë lu gube'e catë rnibë'a Dios ziquë rëy. Nu bëlua'a Pablo ra mënë chu na Jesucristo Shtáda'a. Guëdubi tiempë rë' ni tubi adë chu bërú'udi'i nihunë cuntrë lë'ë Pablo.